

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

Nagrajevanje v gospodarstvu naj zagotovi večjo delovno storilnost

Na zveznem posvetovanju sta poročala član ZIS ter sekretar za delo in delovne odnose Moma Marković in podsekretar Centralnega sveta ZSJ Mika Špiljak — Posvetovanja sta se udeležila podpredsednik ZIS Mijalko Todorović in predsednik Centralnega sveta ZSJ Svetozar Vukmanović

BEograd, 18. dec. (Tanjug). V Domu sindikatov je bilo danes posvetovanje o nagrajevanju v gospodarstvu, ki sta ga organizirala odbor za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta in Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije. Posvetovanja so se udeležili podpredsednik ZIS Mijalko Todorović in predsednik Centralnega sveta ZSJ Svetozar Vukmanović, nadalje predstavniki gospodarskih sekretariata in sekretariata za delo ZIS, sekretariata za delo ljudskih republik in drugi. Referat o osebnih dohodkih delavcev v gospodarstvu je prebral v začetku posvetovanja član ZIS ter sekretar za delo in delovne odnose Moma Marković.

Iz referata Mome Markovića

Moma Marković je med drugim dejal, da smo opravili od začetka letos v gospodarstvih organizacijah dve pomembni akciji: v zvezi z osebnimi dohodki: zvišali smo minimalne osebne dohodke in uveljavili nove tarify pravilnike. Skupni cilj teh akcij je bil, da bi ustvarili pogoje za popolnejše delovanje sistema razdelitve dohodka, zlasti pa da bi pripravili pogoje za uvedbo naprednejših načinov nagrajeva-

nja. S tem, da smo zvišali minimalne osebne dohodke, smo odstranili velike razlike med gospodarskimi organizacijami: v ravni minimalnih osebnih dohodkov, kakor tudi razlike v njihovem materialnem položaju. S tem ukrepom, gledano v celoti, smo zboljšali položaj gospodarskih organizacij, ker se jim je samo na podlagi minimalnih osebnih dohodkov čisti dohodek povečal za kakih 26 milijard letno.

VSKLADITEV MINIMALNIH OSEBNIH DOHODKOV PO POSAMEZNIH GOSPODARSKIH PODROČJH

Zvišanje minimalnih osebnih dohodkov je privedlo do zvišanja dohodka za vse gospodarstvenike za 7,2%. S tem smo dosegli določeno vsakojenost med ravni minimalnih osebnih dohodkov tudi po posameznih gospodarskih področjih. Primerjanje povprečnih minimalnih osebnih dohodkov za vse gospodarstvo po njihovem zvišanju kaže, da so povprečja za industrijo in gradbeništvo skoraj na ravni; povprečja za vse gospodarstvo in da je največji povprečni minimalni osebni dohodek v prometu in trgovini večji od povprečja za gospodarstvo za 6%, najmanjši pa je v komunalni dejavnosti, ki je za kakih 9% manjši od povprečja za vse gospodarstvo. Te razlike v povprečjih za gospodarske panoge izvirajo iz različne sestave delovne sile, kakor tudi iz zvišanja po posameznih skupinah in področjih.

Učinek zvišanja ravni minimalnih osebnih dohodkov v skupinah gospodarskih organizacij in po kategorijah strokovne izobrazbe delavcev je v skladu z učinkom zvišanja za gospodarstvo v celoti in po gospodarskih dejavnostih. Povprečni zneski minimalnih osebnih dohodkov, ki so se izoblikovali po zvišanju po posameznih skupinah gospodarskih organizacij, se gibljejo v predpisanih okvirih. Proti ravni minimalnih osebnih dohodkov po zvišanju ni bilo večjih ugovorov. V zvezi s pozitivnim rezultatom pa smo videli ob zvišanju tudi negativne pojave, ki jih je ugotovila tudi zvezna finančna inspekcija. Slo je za kršitev predpisov, zlasti pa za napačno prikazovanje kvalifikacijske sestave delavcev, za navidezno povečanje števila delavcev na delovnih mestih z večjimi kvalifikacijami in po-

dobno. Vendar pa se takšni pojavi niso posebno razmahili, kar je videti tudi po sadovih zvišanja. Potem ko je Moma Marković dejal, naj bi ukrep o minimal-

ni osebnih dohodkih veljal samo za leto, da pa bi bilo treba poiskati trajnejši izhod, je po udaril, da ni bilo močnega, da bi že letos predložili takšen ukrep, ker je problem zamotan in terja daljše sistematično delo. Dobro bi bilo opraviti prejšnjo podrobnejšo analizo učinka zvišanih minimalnih osebnih dohodkov v sistemu, dotlej pa se danje minimalne osebne dohodke lahko obdržimo tudi za leto 1960 glede na to, da na podlagi že objavljenih rezultatov ni večjih razlik med gospodarskimi panogami kot so bile prej, kar tudi ne med gospodarskimi organizacijami znotraj panog. To je, mimogrede rečeno, splošno želja večine gospodarskih in družbeno političnih organizacij. To bo nudilo gospodarskim organizacijam jasnejšo sliko o njihovem položaju za prihodnje leto in jim omogočilo popolnejše primerjati uspehe vsaj za dve leti.

Moma Marković je obvestil udeležence posvetovanja, da se ukvarja s problemom minimalnih osebnih dohodkov posebna komisija v sekretariatu ZIS za delo, v kateri sodelujejo tudi predstavniki sindikatov in zbornic. Komisija naj bi poiskala možne ukrepe in predlagala tiste, ki najbolj ustrezajo našemu sistemu. To naj bi storila v prvi polovici leta 1960.

Druga velika akcija, da bi ustvarili pogoje za nadaljnje razvijanje načina nagrajevanja, je bilo uveljavljanje novih tarifnih pravilnikov. Uveljavljanje tarifnih pravilnikov, ki so ga v glavnem opravili v prvem polletju letos, naj bi zagotovilo pogoje za popolnejše delovanje novega sistema razdelitve dohodka in za to, da bi gospodarske organizacije postavile novega razdelitve čistega dohodka predvsem na gospodarske temelje. Cilj uveljavljanja novih tarifnih pravilnikov je bil tudi zagotoviti pogoje in osnove za načrtno izgradnjo in izpolnjevanje sistema nagrajevanja, da bi se še bolj razvilo zanimanje delavcev oziroma delovnih kolektivov za čim večjo delovno storilnost, kar je tudi glavni cilj vsega sistema razdelitve.

Novi tarifni pravilniki so bili v glavnem usmerjeni na popravke in vklajanje odnosov v nagrajevanju, da bi ustvarili potrebne pogoje za povečanje delovne storilnosti, ne pa na splošno linearno zvišanje osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij. Zlasti smo si prizadevali zboljšati položaj kvalificiranih in ne kvalificiranih delavcev, glede na nekvificiranje, kar se nam je delno tudi posrečilo.

Z uveljavljanjem novih tarifnih pravilnikov se je zvišala raven tarifnih postavk glede na lansko leto za kakih 18%.

Tarifne postavke smo zvišali v vseh gospodarskih področjih in v vseh panogah v okviru področij. Tako znaša zvišanje v industriji 17,1%, v kmetijah 14,8%, v gradbeni operativi 15,4%, v prometu med 15 in 23%, v notranji trgovini 15% in v zunanji trgovini 20,4%. Skladno s splošno linijo je zvišanje povprečnih tarifnih postavk visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev večje kakor zvišanje tarifnih postavk ostalih kategorij delav-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Slovenski duhovniki pri Titu

BEograd, 18. dec. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel danes v Belem dvoru delegacijo Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov s predsednikom Matijo Medvedčkom in podpredsednikom dekanom teološke fakultete dr. tankom Cajnkajem na čelu.

Sprejema so se udeležili član ZIS Dobrovoje Radosavljević, generalni sekretar predsednika republike Leo Mates, član izvršnega sveta Slovenije Boris Kocjančič in sekretar komisije ZIS za verska vprašanja Miloje Dilparić.

V imenu članov Društva katoliških duhovnikov in delegacije je predsednika republike pozdravil dekan teološke fakultete dr. Stanko Cajnkaj. V pozdravu je poudaril, da so bili nekateri člani delegacije gostje predsednika republike ob proglasitvi republike leta 1945. Dr. Cajnkaj je nato govoril o težavah, ki so nastale v odnosih med Cerkvijo in državo, predvsem med katoliško Cerkvijo in državo, in dejal, da je reševanje tega vprašanja zahtevalo duhovno preusmeritev v vrstah duhovnikov. Poudaril je, da se je prav iz te potrebe rodila ideja o ustanovitvi posebnih duhovniških društev, med katerih je Cirilmetodijsko najstarejše. Danes proslavlja to društvo, v katerem je vključena polovica vseh katoliških duhovnikov v Sloveniji, desetletnica dela.

Ob zaključku svojega gozdrava se je dr. Cajnkaj zahvalil predsedniku republike za pomoč, ki jo ljudska oblast nudi Društvu duhovnikov in katoliški cerkvi. Predsednik Tito se je najprej zahvalil za pozdrav, nato pa je v svojem govoru izrazil zadovoljstvo ob sprejemu zastopnikov Društva katoliških duhovnikov Slovenije. Pozitivno je ocenil prizadevanja tega društva ter po-

S sprejema delegacije cirilmetodijskih duhovnikov pri predsedniku Titu (Tele-foto)

sebej poudaril globoki smisel za enotnost naše skupnosti, ki so ga pokazali člani Cirilmetodijskega društva s tem, da čutijo odgovornost, da morajo tudi pripadniki katoliške cerkve pravilno pojmovati rodoljublje do naše dežele.

Predsednik Tito je nato dejal, da je naša država v povojnem obdobju v skladu z ustav-

Poljski znanstvenik na obisku v Beogradu

Beograd, 18. dec. (Tanjug). V okviru sodelovanja s poljsko akademijo znanosti je danes prišel v Beograd direktor ekonomskega inštituta poljske akademije znanosti profesor Bronislav Minc, ki bo pri nas gost inštituta družbenih ved.

DELO ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Proračunska reforma

ustvarja pogoje za okrepitev komunalne samouprave

BEograd, 18. dec. (Tanjug). Današnje delo šestih odborov Zvezne ljudske skupščine je minilo v debati o proračunski reformi, o zveznem proračunu in o družbenem planu za prihodnje leto. O tem so govorili na sejah odborov za gospodarstvo, ki sta sprejela predložene predpise o proračunski reformi, kakor tudi na sejah odborov za proračun in zakonodajnih odborov.

Na skupni seji odborov za gospodarstvo, proračun in zakonodajnega odbora Zveznega zbora je državni sekretar za finance Nikola Minčev obrazložil osnutek zakona o proračunih in finansiranju samostojnih ustanov. Uveljavljanje tega zakona bo omogočilo, da bo s 1. januarjem uveljavljena proračunska reforma.

Osnutek zakona so ocenili kot pomemben prispevek k zgraditvi državnega in družbenega sistema. Proračunska reforma je razen nedavno uveljavljene stanovanjske reforme eden najvažnejših dogodkov v letošnjem delu Zvezne ljudske skupščine.

Glavni pomen proračunske reforme, je poudaril Nikola Minčev, je v tem, da smo finansiranje politično-teritorial-

nimi načeli navezala zelo dobre stike z mnogimi verskimi skupnostmi, s pravoslavno, islamsko in drugimi in da je potrebno, da se ti odnosi med katoliško Cerkvijo in državo normalizirajo, kar je v glavnem odvisno od katoliške cerkve.

Ti odnosi so že danes mnogo boljši kot prejšnja leta.

»Moram reči, je nadalje dejal predsednik Tito, da sem zadovoljen z delom našega društva pri navezovanju kar najboljših stikov med katoliško Cerkvijo in državo. Moja želja je, da nadaljujete to delo in da dosežete še večje uspehe v korist vse naše skupnosti. Potrebna nam je enotnost naših narodov, h kateri tudi vi lahko prispevate. Nima nobenih pomislekov proti temu, da tisti, ki verujejo, ho- djo v cerkev in vam v tem pogledu, kot tudi doslej, ne bomo celati nikakršnih težav. Če pa bi nastalo kakšno sporno vprašanje, se bomo dogovorili in ga uredili.«

Ob zaključku sprejema se je predsednik Tito zahvalil za obisk,

Cakalotos obiskal predsednika Tita

Beograd, 18. dec. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes dopoldne v Belem dvoru sprejel na poslovilni obisk dosedanjega grškega veleposlanika v Jugoslaviji Trašibula Cakalotosa.

Predsednik republike je veleposlaniku Cakalotosu izročil red jugoslovanske zastave I. stopnje, s katerim ga je odlikoval za zasluge v razvijanju in krepitvi miroljubnega sodelovanja in prijateljstva odnosov med Jugoslavijo in Grčijo. Na sprejemu je bil tudi generalni sekretar predsednika republike Leo Mates.

Trgovinski sporazum z Izraelom

Beograd, 18. dec. (Tanjug). V Beogradu je bil danes podpisan sporazum o blagovni menjavi med Jugoslavijo in Izraelom za leto 1960. Novi sporazum določa, da bo znatna vrednost trgovinske menjave v prihodnjem letu 6,3 milijona dolarjev v vsako smer. Skupni obseg trgovinske izmenjave bo enak letošnjemu.

OBISK ITALJANSKEGA MINISTRA ZA ZUNANJO TRGOVINO

Razgovori v Beogradu

Predsednik komiteja za zunanjo trgovino Ljubo Babić je ministru del Bou priredil kosilo

BEograd, 18. dec. (Tanjug). V Beogradu so se danes začeli razgovori med članom Zveznega izvršnega sveta in predsednikom komiteja za zunanjo trgovino Ljubom Babićem ter italijanskim ministrom za zunanjo trgovino Dinom del Boia. Razgovorjata se o nekaterih aktualnih vprašanjih s področja gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo.

Razgovorov se udeležujejo tudi predstavniki zvezne zunanjetrgovinske zbornice Rudi Kolak, pomočnika predsednika komiteja za zunanjo trgovino Vujica Gajinović in Nikola Sušnjak, pomočnik načelnika oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Svetozar Petrović, načelnika v komiteju za zunanjo trgovino dr. Petar Tomić in Ivo Fabinc ter ekonomski svetnik jugoslovanskega veleposlanstva v Rimu Mihailo Stevović, z italijanske strani pa tudi opolno-močni minister v italijanskem ministristvu za zunanjo trgovino Tommaso Notarangelo, generalni direktor v tem ministristvu dr. Dino Ferroni Carli, predsednik italijanskega inštituta za zunanjo trgovino Giuseppe dall'Oglio, generalni direktor tega inštituta Lodovico Groia kot tudi italijanski veleposlanik v Beogradu Francesco Cavalletti in ekonomski svetnik italijanskega veleposlanstva dr. Marcello Serafini.

Predsednik komiteja za zunanjo trgovino Ljubo Babić je danes priredil kosilo na čast italijanskemu ministru za zunanjo trgovino Dinu del Boia. Italijanskega ministra Dina

del Boia je danes dopoldne sprejel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović. Italijanski minister je popoldne odprl razstavo italijanskega umetnega obrtništva.

Etiopski gosti odpotovali

Iz Beograda je včeraj odpotovala delegacija združenja rodoljubov Etiopije

BEograd, 18. dec. (Tanjug). Iz Beograda je danes odpotovala delegacija združenja rodoljubov Etiopije, ki je bila gost centralnega odbora Zveze borcev NOV Jugoslavije. Med štirinajstrednevnim obiskom v naši državi so etiopski gostje obiskali več krajev na Hrvaškem, v Sloveniji, Bosni in Hercegovini.

Člani delegacije združenja rodoljubov Etiopije in predstavniki jugoslovanskih organizacij Zveze borcev so na razgovorih, ki so potekali v zelo iskrenem in prijateljskem vzdušju, izmenjali informacije o nalogah in delu obeh organizacij. Člani etiopske delegacije in predstavniki organizacij ZB Jugoslavije so se sporazumeli, da bodo nadalje delali za ureditev skupnih problemov in za razvijanje medsebojnega sode-

lovanja v prid ohranitvi miru na svetu.

Na beograjskem letališču so etiopsko delegacijo ob odhodu pozdravili generalni sekretar Zveze vojaških vojni in invalidov Boro Kaljević, sekretarja centralnega odbora Zveze borcev Nedžad Božinović in Drago Milenković ter drugi Etiopsko delegacijo je na letališču pozdravil tudi etiopski veleposlanik v Beogradu Amha Abera s člani veleposlanstva.

Posvetovanje kirurgov v Zagrebu

Zagreb, 18. dec. (Tanjug). — V Zagrebu se je začelo danes dvodnevno posvetovanje kirurgov. Na njem se je zbralo 300 kirurgov iz Hrvatske in Slovenije. Prebrali bodo 20 referatov s področja kirurgije ven in notranjih poškodb kolena. V Domu JLA, kjer se vrši posvetovanje kirurgov, so odprli razstavo najnovejših aparatov in ortopedskih pomagala domače izdelave.

ZAKLJUČNA AKADEMJA v počastitev 40-letnice ZKJ in SKOJ

Danes, dne 19. decembra 1959 ob 20. uri bo v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani SVEČANA AKADEMJA v počastitev 40-letnice Zveze komunistov in Komunistične mladine Jugoslavije.

Na zaključni prireditvi jubilejnega leta bo sodelovalo nad 300 članov Delavskega prosvetnega društva »Svoboda-Velenje«.

S prireditvijo bomo zaključili vrsto veličastnih manifestacij naših delovnih ljudi v tem letu.

Pripravljalni odbor vabi k čim večji udeležbi.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 — JLA pred svojim praznikom
- Posvet o pljučni tuberkulozi
- Str. 3 — Predlogi za izboljšanje varnosti pri delu
- Prot kapičenju funkcij
- Str. 4 — »Zahodni vrh«
- Str. 5 — Izkušnje večernih političnih šol
- Pogovori o človeku in lepoti
- Str. 7 — Znanost in tehnika
- Str. 8 — Radijska priloga

V R E M E

Stanje 18. decembra: Ob frontalnih motnjah, ki so prišle z Atlantika do Alp, se je nad Padsko nizino razvil drugotno področje nizkega zračnega pritiska. Napoved za soboto: Pretežno oblačno vreme. Vmes, predvsem sprva nekaj manjših snežnih padavin. Temperature ponoči nekoliko pod 0. v Primorju 4, najvišje dnevne do 3. v Primorju 8 stopinj C. Snežne razmere: Planica 21 cm. Jezersko 2 cm. Ribniška 60 cm. Moziška 35 cm. Loška 30 cm. Na Sterm vrhu 30 cm. Črni vrh nad Idrijo 0. Dom na Travnici gori 10 cm. skakalnice neuporabna, Peča 50 cm snega.

Predsednik Tito v razgovoru s člani delegacije jugoslovanskih skladateljev

PRED PROSLAVO JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADE

V znamenju novih uspehov

doseženih v vojaškem vežbanju, po litični vzgoji ter kulturni in športni dejavnosti kakor tudi velikih prispevkov k socialistični graditvi dežele

BEOGRAD, 18. dec. (Tanjug). V vseh enotah in ustanovah JLA bodo kmalu končane priprave na proslavo dneva JLA. Posebno sveto bodo proslavili 18-letnica JLA v Fulju, kjer bo dobil rusilec B-22 svoje ime.

Pripadniki JLA bodo proslavili letos svoj praznik v znamenju novih uspehov, doseženih v vojaškem vežbanju, po litični vzgoji ter kulturni in športni dejavnosti kakor tudi velikih prispevkov k socialistični graditvi dežele.

Pripadniki JLA so letos sodelovali pri gradnji cest, železniških prog in mostov, nadalje pri žetvi pšenice, pospravljanju koruze, pogozdovanju in na drugih delovnih akcijah. Vrednost njihovega dela cenijo na kakih 1.300.000 din, na da bi računali, da so opravili delo, ki so ga opravile inženirske enote JLA pri graditvi odsekov ibarske in jadranske avtomobilske ceste. Pri graditvi cest, železnic in mostov krajevnega značaja so opravili pripadniki JLA od začetka leta do konca oktobra

4.850.00 delovnih ur. Pripadniki JLA so zgradili letos kakih 128 km cest in železniških prog ter 119 manjših mostov in podvozov. Vrednost teh del cenijo na kakih 735.300.000 din. Vojška je izdatno pomagala tudi kmetijskim posestvom in kmetijskim združenjem pri žetvi pšenice, pospravljanju koruze, mlačni, prevozu in pospravljanju žita in drugih kmetijskih delih. Vrednost teh del cenijo približno na 400 milijonov, včevši delo v zvezi s prevo-

zom in spraviljanjem kmetijskih pridelkov.

V nekaterih garnizijah so enote JLA pomagale tudi pogozdovati posamezne goščave. Med letom je kakih 25.000 vojakov opravilo pri pogozdovanju in drugih delih (v boju proti elementarnim nevarnostem, pri popraviljanju cest, graditvi športnih in drugih objektov) kakih 5.000.000 delovnih ur.

Zlasti pomemben je delež inženirskih enot JLA pri graditvi raznih objektov in njihov prispevek h gospodarskemu razvoju dežele. Inženirske enote JLA so na več važnejših odsekih jadranske in ibarske avtomobilske ceste ter na drugih avtomobilskih cestah zgradile kakih 85 km cest, 17 km nove železniške proge, 26 mostov, dolgih 735 m, in 24 prevozov, dolgih približno 1500 m.

SEJA ODBORA STALNE KONFERENCE MEST ZA STANOVANJSKA VPRAŠANJA

Večja samostojnost hišnih svetov

V razpravi je sodelovala tudi članica Zveznega izvršnega sveta Lidija Sentjurs

BEOGRAD, 18. dec. (Tanjug). Na razširjeni seji odbora Stalne konference mest za stanovanjska vprašanja, ki je bila danes v Beogradu, so obravnavali uveljavljanje reforme finansiranja stanovanjske graditve, zlasti povečanje stanovanjskega sklada v mestih. Seje se je udeležila članica ZIS in sekretarka za socialno politiko in komunala vprašanja Lidija Sentjurs ter predstavniki Zveznega zavoda za urbanizem, za stanovanjska in komunala vprašanja, Zvezne gradbene zbornice ter republiški sekretarji za komunala vprašanja.

V središču pozornosti so bila tri vprašanja: kako smo ocenili vrednost stanovanj (točkovanje) in do kod so prišli v mestih v izdajanju odločb za nove najemnine; organizacija in značaj v poslovanju skladov za stanovanjsko graditve v občinah in katere ukrepe je treba storiti, da bomo za prihodnje leto uredili preskrbo trga za gradbenimi potrebščinami za stanovanjsko graditve.

Po pojasnilih predstavnikov ljudskih odborov bo točkovanje stanovanj kmalu končano. V Zagrebu bo kmalu končano tudi točkovanje hiš v vaseh na širšem področju mesta. Poseben odbor Zagreba še hodi na zbor volivcev z osnutki odločbe o najemninah in odločbe o sklepanju pogodb. Osnuke najemnin so pripravili v jvch alternativah: prva, vrednost točke 450 din, čas trajanja hiše 100 let, razdelitev mesta na tri cone, tako da bi se v prvi najemnine zvišale za 5%, v drugi za 3%, v tretji pa se spričo cone razlike ne bi zvišale. Druga alternativa bi se razlikovala od prve toliko, da bi se najemnina znižala za 10 odstotkov na račun obrabe stanovanj, mesto pa bi razdelili v dve cone (v prvi coni bi bile najemnine večje za 10%, v drugi pa za 5%).

V Beogradu so ocenili, da znaša amortizacija sedanjih hiš 90 let, kar bo vplivalo tudi na določanje najemnin, ki bodo za 10% nižje, kakor bi bile, če bi uporabili za zakonodrevideno amortizacijo 100 let.

V razpravi je govorila članica ZIS Lidija Sentjurs. Opozorila je na vlogo, ki jo dobivajo hišni sveti po uveljavljanju reforme finansiranja sta-

novanjske graditve. Zlasti važna je, da ljudski odbori v praksi omogočijo čimvečjo samostojnost hišnih svetov v upravljanju njihovih skladov. Z uveljavljanjem normativov in določanjem prioriteten del pri srednjih ali večjih popravilih hiš bi pomagali hišnim svetom uveljavljati njihovo politiko. Stvari je treba postaviti tako, da zahteva ljudski odbor zdaj od hišnega sveta, kaj je storil glede uporabe sredstev sklada, ne pa da se hišni svet obrača na odbor z vprašanjem, kako bo ta sredstva uporabil. Hišni svet vsekakor lahko, če je to potrebno, zahteva od ljudskega odbora dodatna sredstva za velika popravila.

Lidija Sentjurs je govorila tudi o položaju podnajemnikov po uveljavljanju sklepa o novi najemninah. Razumljiva je bil razlog podnajemnikov, da o njih posamezniki lahko gospodarstveno izkoristijo. Realno pa lahko pričakujemo, da bo prišlo do večje ponudbe sob, tako da bodo imeli samci-podnajemniki večjo izbiro. Pri proučevanju položaja podnajemnikov je treba upoštevati dejstvo, da bo vsak ljudski odbor na svo-

jem področju izdal predpise, s katerimi bodo urejeni podnajemniški odnosi. Pred uveljavljanjem takšnih predpisov pa bi bilo treba konkretno ugotoviti, kako bodo nove ekonomske najemnine vplivale na ponudbo sob za podnajemnike.

Mnogi vprašujejo zveze, republiške in krajevne organe, kako bodo delovali in uslužbenici gospodarskih organizacij, ki prejemajo mesečno plačo za nazaj, plačali zvišano najemnino za januar, ker se po predpisih najemina za vsak me-

SEJA OBEH ZBOROV OLO CELJE

Rekonstrukcije v industriji

Celje, 18. dec. — Na skupnem zasedanju obeh zborov OLO Celje so danes v glavnem obravnavali osnutek družbenega načrta industrije celjskega okraja za prihodnje leto. Značilno zanj je, da bo industrija celjskega okraja prihodnje leto povečala bruto produkt le za nekaj več kot deset odstotkov, torej manj kot znaša republiško povprečje. Za tako zaostajanje je glavni vzrok iztrošenost proizvodnih naprav v večini industrijskih podjetij. Industrijsko proizvodnjo bo možno okrepiti in povečati edinele z večjimi rekonstrukcijami. V ta namen predvidevajo v okraju v letu 1960 11 milijard dinarjev investicij.

Sporazumno s podjetji že pripravljajo poseben načrt za združevanje sredstev ter razpored, kdo bo prihodnje leto deležen večjih investicij za rekonstrukcije. Potrebe niso majhne, saj bi rabili v okraju za celotno rekonstrukcijo v industriji skupno 42 milijard dinarjev. Računajo, da bi bilo možno izvesti rekonstrukcije v takem obsegu v razdobju štirih do petih let. Seveda pa bi morali pri tem strogo spoštovati načelo združevanja vseh razpoložljivih sredstev. Potlej bi se bruto produkt v celjskem okraju zvišal za 73 odstotkov, čisti dohodek gospodarskih organizacij pa za 60 odstotkov.

S KONFERENCE ZDRAVNIKOV ZA PLJUČNO TUBERKULOZO

Najvažnejše -- zmanjševanje obolevnosti

Protituberkulozni dispanzerji morajo razširiti preventivno zaščito

BLAD, 18. dec. Danes se je začela na Bledu dvodnevna konferenca zdravnikov za pljučno tuberkulozo. Navzorni zdravniki protituberkulozni dispanzerji in bolnišnice ter predstavniki protituberkuloznih komisij iz okrajev so razpravljali predvsem o problemih in dejavnosti protituberkuloznega boja v Sloveniji.

Konferenco je začel predstojnik Inštituta za pljučno tuberkulozo dr. Tomaž Furlan, ki je v pregledu enoletne dejavnosti zdravstva in preprečevanja tuberkuloze opozoril zlasti na zanimiva podatka, ki sta osnovne važnosti pri bodočem usmerjanju boja za pobijanje tuberkuloze. Prvi podatek govori na osnovi statističnih pokazateljev o tem, da smo pri nas siler v resnici močno znižali umrljivost zaradi tuberkuloze, ne beležimo pa domala nobene znižanja števila novo obolelih. Še vedno oboli v Sloveniji okoli 3000 ljudi za tuberkulozo letno. Bolniški tudi še vedno čakajo določeno dobo na sprejem v bolnišnico. Zato še dolgo ne bomo mogli govoriti o prevelikem številu bolniških postelj.

Druga važna ugotovitev dr. Furlana pa je bila, da protituberkulozni dispanzerji v Slo-

veniji — 48 po številu — dajejo prevelik pomen kurativnemu delu, premalo pa so mogli storiti za preprečevanje obolevnosti. Cilj konference je, da za bodoče preusmeri dispanzerje prav na ojačano preventivno delo.

Izpršen referat o smrtnosti in obolevnosti zaradi tuberku-

loze, je podal pomočnik direktorja Inštituta dr. Bojan Fortič. Pregled dela tuberkuloznih dispanzerjev pa je prikazal dr. Baldomir Savinšek, vodja dispanzerskega oddelka pri Inštitutu. Nato so podrobno govorili o dejavnosti dispanzerjev zdravniki iz posameznih okrajev.

Kot vsako leto, so tudi letos podelili nagrado dispanzerju, ki se pri delu najbolj odlikoval. Diplomirali so Jožeta Bohinca, ki je prejel dispanzer v Litiji, pod vodstvom dr. Franca Lebingerja.

M. N.

V goriškem okraju točka 440 dinarjev

NOVA GORICA, 18. dec. — Na današnji konferenci predsednikov in tajnikov občinskih ljudskih odborov goriškega okraja so obravnavali ocenjevanje stanovanj. Točkovanje sicer dobro poteka, vendar bodo morali z delom pohiteti, da bo opravljeno še do konca leta.

Na današnji konferenci so zavzeli načelno stališče, naj bi bila starostna meja hiš sto let

in valorizacijska vrednost točke 440 din. Razen tega so sprejeli priporočilo, da ne bodo delali končnih razlik med mestom in deželo. Pri tem je načelnik Sveta za gospodarstvo OLO Gorica dr. Rudi Rutar priporočil uporabo strogih objektivnih meril pri ocenjevanju stanovanj, da ne bi morda kakšna občina poskušala na račun novih najemnin povečati svojega stanovanjskega sklada. Sprejeli so tudi sklep, da bodo novi zakon o stanovanjski izgradnji in najemninah še podrobneje razlagali na zborih volivcev, ki jih bodo sklicali v občinah v naslednjih dneh. Ljudski odbori bodo pred novim letom izdali odloke o povečanju najemnine oziroma ustrezne predpise za akontacijo na nove najemnine, ker odloki o najemninah ne bodo izdani do 31. decembra.

Obravnavali so tudi vprašanje občinske samouprave in sistematizacijo delovnih mest. Na občinskih ljudskih odborih se po novem letu številu uslužbencev ne bo bistveno zmanjšalo, pač pa zagotavlja nova sistematizacija delovnih mest boljši kader in s tem tudi boljše delo na občinskih ljudskih odborih.

-jp

DELO

IZHAJA VSAK DAN

UREJUJE KA UREDNIŠKI ODBOR

Urednik: Zdravko, Aleksander
Izvodnik: Pavle Zrimšek, Rudi
Vodja: (notranje-politično in
gospodarsko področje) — Milan
Čaga, Cene Kranjc, (kultura,
prosveta) — France Drenovec
(zunanjepolitično) — Božidar
Zagar (dnevna redakcija) —
Milan Starin (dopisništvo) —
Svetlan Ajdič (ljudska kultura,
šport) — Dušan Kurec (televizijska
redakcija) — Ivan Kranjc (znanstveni)
— Dušan Vrtovec (tablica, urednik)

Nagrajevanje v gospodarstvu naj zagotovi večjo delovno storilnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

cev. Zvišanje tarifnih postavk kvalificiranih delavcev kaže skok 16,1%, nekvalificiranih pa samo 7%. Prav tako smo zvišali tarife postavke uslužbencev. To zvišanje se giblje glede na lansko leto od 7,1% pri pomožnih do 16,9% pri uslužbencih z višjo strokovno izobrazbo.

Moma Markovič je dejal, da so bile v tem delu tudi napake in pomanjkljivosti. Niso pa bile tako množične in v glavnem smo jih pravčasno odstranili s skupno akcijo vseh zainteresiranih družbenih činiteljev. V celoti gledano so novi tarifni pravilniki dosegli že več pozitivnih učinkov. Omogočili so sistematično in bolj organizirano delo za nadaljnje proučevanje načinov nagrajevanja v smeri njihovega čimbolj vzpodbudnega delovanja. Sami delavci čedalje bolj zahtevajo, naj bi v nagrajevanju uporabili takšne načine, ki bodo mobilizirali vse notranje sile v gospodarskih organizacijah, da bi dosegli večjo storilnost in eko-

nomičnost ter višji standard. To že zdaj ugodno vpliva na sadove poslovanja gospodarskih organizacij.

Bilo bi napačno sklepati, da smo s samim uveljavljanjem tarifnih pravilnikov ustvarili pogoje za nadaljnje naraščanje delovne storilnosti. Z njimi smo ustvarili samo ugodne pogoje, da bomo bolj učinkovito uveljavljali ustrezne ukrepe. Med njim tudi učinkovitejši način nagrajevanja, kar je treba izkoristiti. Delovna storilnost ne narašča v skladu z naraščanjem osebnih in drugih prejemkov. Zaostajanje delovne storilnosti zavira naraščanje standarda. To zaostroje že tako pereči problem povečanja delovne storilnosti, ki je nujno potrebno, če hočemo ohraniti in zboljšati doseženo raven realnega osebnega dohodka in življenjskega standarda. To velja predvsem za tiste gospodarske organizacije, ki so svoje osebne dohodke zasnovali samo na večjih tarifnih postavkah, ne da bi jih povežale s stopnjo delovne storilnosti.

diših, mestih itd., ker je že zdaj čutili njihovo pomanjkanje.

Na koncu referata je Moma Markovič dejal, da je treba v to akcijo vnesti več smelosti in manj šablone. Ohranitev in uporaba vnaprej določene ravni osebnih dohodkov med gospodarskimi organizacijami sta lahko škodljivi, če izhodisce pri tem niso doseženi uspehi v poslovanju. Pravilno in potrebno je, da so tudi večje razlike v osebnih dohodkih med gospodarskimi organizacijami, če ne izvirajo iz različnih uspehov v doseženi delovni storilnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja, zlasti če gre za večje uspehe, izvirajoče iz tehnične izpolnitve proizvodnega procesa, pospeševanja tehnološkega procesa, zboljša-

nja organizacije poslovanja in podobno.

Ne bi pa mogli trpeti nezadovoljstva visokih osebnih dohodkov, če niso sad zaslug delovnega kolektiva. V tej zvezi bi bilo dobro in v skladu s temeljnimi smernicami sistema, da bi že zdaj, ob zaključku poslovanja v letošnjem letu, praviloma vztrajali na tem, naj gospodarske organizacije, ki letos niso dosegle boljših uspehov v storilnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti glede na lansko leto, ne izplačujejo večjih osebnih dohodkov, kakor so znašali v letu 1958. V tem smislu imajo veliko odgovornost občinski in okrajni zbori proizvajalcev kot prvi organi družbenega nadzorstva nad razpolaganjem čistih dohodkov v gospodarskih organizacijah.

Načela kompleksnega nagrajevanja

Iz referata Mike Špiljaka na posvetovanju o nagrajevanju v gospodarstvu

Po referatu Moma Markoviča je podpredsednik Centralnega sveta ZSJ Mika Špiljak govoril o kompleksnem nagrajevanju po učinku in omenil, da zdaj ni komune in gospodarske dejavnosti, v kateri ne bi proučevali in pripravljali ukrepov za uvedbo takšnega načina nagrajevanja. Tako uporabljajo kompleksno nagrajevanje po učinku v celoti ali delno v nad 2200 podjetjih.

Mika Špiljak je navajal izkušnje kompleksnega nagrajevanja po učinku v nekaterih podjetjih. V tovarni obute »Planika« v Kranju se je proizvodnja povečala za tretjino, v vsej industriji obute pa za 13%, čeprav je število delavcev v »Planiki« naraslo samo za 9%. Valjarna bakra v Sevoju je povečala proizvodnjo za 20%, tovarna »Impol« v Bistrici pa za 43%. Čeprav se je število zaposlenih v teh tovarnah celo zmanjšalo. Podobne uspehe so dosegla tudi druga podjetja, ki so uvedla nagrajevanje po učinku.

Tudi domosi na kmetijskih posestvih, ki so uvedla kompleksno nagrajevanje po učinku so znatno večji, kakor na drugih posestvih, čeprav so pogostejši proizvodnje enaki. V trgovini se je povečal promet v obratih, kjer nagrajujejo osebo

po učinku. Istočasno pa so se znižali stroški prometa.

Mika Špiljak je nadalje dejal, da je novi način nagrajevanja pozitivno vplival tudi na druge činitele, ki so važni za proizvodni proces. Tako se je v nekaterih podjetjih skrajšal letni čas popravil za tretjino, zmanjšal se je obseg nadurnega dela, nadalje število neupravljenih izostankov, zmanjšalo se je celo število bolniških dopustov in podobno. Špiljak je poudaril, da je novi način nagrajevanja pripomogel, da se je v posameznih podjetjih iz temeljev spremenil odnos do dela. V takšnih podjetjih se razvija vsestranska pobuda delovnih ljudi in omogočeno je sodobnejše organiziranje proizvodnje, hkrati pa tudi hitrejša naraščanje zaslužke delavcev v primerjavi z drugimi podobnimi podjetji. Ob uvedbi kompleksnega nagrajevanja po učinku pa so ponekod zanemarili proizvodne stroške. Nepravilno je, da zajame ta način nagrajevanja samo obrate, ki ne posredno proizvajajo, čeprav je od učinkovitosti raznih služb v podjetjih v veliki meri odvisen tudi obseg proizvodnih obratov in vsega kolektiva.

V nadaljevanju svojega referata je Špiljak opozoril na ne-

katera osnovna načela kompleksnega nagrajevanja po učinku in pri tem poudaril kot eno glavnih načel, da mora biti osebni dohodek vsakega člana delovnega kolektiva odvisen od kolektivnega pa tudi od individualnega uspeha. Zato je potrebno, da uvedemo norme, kjer je to možno, da bi lahko ocenjevali delež posameznikov v uspehu kolektiva.

Na koncu je dejal, da je treba sedanjo tarifno politiko temeljito spremeniti in da je tarifni pravilnik, ki je v bistvu popis osnovnih prejemkov za delo, po stopnjo postopoma prerasel v pravilnik o formiranju in razdelitvi sklada osebnih dohodkov v odvisnosti od osebnih in kolektivnih storilnosti. Mika Špiljak je zaključil svoj govor s priporočilom, da bi v letu 1960 ne smelo biti nobenega delovnega kolektiva, ki ne bi vsaj nekaj storil za zboljšanje svojih metod nagrajevanja, povezoval in čedalje večji meri osebne dohodke z učinkom.

Po referatu Moma Markoviča in Mike Špiljaka se je začela razprava, v kateri so sodelovali: podpredsednik ZIS Miljko Todorovič, predstavniki posameznih podjetij, strokovnih združenj, gospodarskih birojev, strokovnih sindikatov in drugi.

POTREBNI SO BOLJ SMELI UKREPI V NAGRAJEVANJU PO DELU

V nadaljevanju svojega referata je Moma Markovič poudaril, da je zdaj čas, da gospodarske organizacije še bolj okrepe delo za uvedbo naprednejših oblik nagrajevanja, takšnih oblik, v katerih bo osebni dohodek delavcev odvisen ne le od njegovega učinka na delovnem mestu, marveč tudi od uspehov celotnega poslovanja gospodarske organizacije oziroma njene ožje enote. Posledica tega bo boljše izkoristanje notranjih rezerv, ki so ogromne, kar kažejo doseženi uspehi v gospodarskih organizacijah, da bi dosegli večjo storilnost in eko-

V Skofji Loki praznujejo

Skofja Loka, 18. dec. V kinu Sora je bila danes v počastitev občinskega praznika slavnostna seja ObLO. Iz poročila predsednika ObLO tovariša Jožeta Nastrana je razvidno, da so v občini ObLO Skofja Loka dosegli pomembne gospodarske uspehe.

T. M.

Z ZVEZNEGA POSVETOVANJA O VARNOSTI PRI DELU V KRANJU

Obsežna prizadevanja in koristni predlogi

Prvo posvetovanje v zveznem merilu o varnosti pri delu je bilo pretekli teden v Kranju. Posvetovanje je skoraj nepazno pripravilo in sklicalo slovensko društvo varnostnih inženirjev in tehnikov, ki je prvo te vrste v državi. V Kranj so prišli številni varnostni delavci ter predstavniki organizacij in ustanov iz drugih republik, med njimi tudi pobudniki za ustanovitev takega društva v Srbiji in Hrvaški. Posvetovanja pa so se udeležili tudi predstavniki socialnega zavarovanja, sindikatov, zdravstva, inšpekcijske službe in drugi.

Funkcionarji društva VIT so imeli tri referate. V njih so v zgoščeni obliki prikazali vso problematiko, ki je v zvezi z napredovanjem varnostne službe v državi. Osvetlili so to vprašanje kot pereč družben in gospodarski problem, ki terja širokega sodelovanja. S številnimi, ki so se nanašale na področje naše republike, je referent pobilje osvetlil to vprašanje, izostalo pa tudi ni opozorilo, da je večja varnost pri delu povezana tudi z večjo proizvodnjo.

Se skoro nedotaknjeno pa je ostalo organizirano koordinirano delo vseh, ki kakorkoli delajo na tem. Imamo poklicno inšpekcijsko službo, ki v smislu predpisov opravlja svoje naloge. Med njimi je tudi ta, da bi morali letno pregledati vsako podjetje, kar pa spričo delstva, da pride po en inšpektor na 8000 zaposlenih, ni moč izvesti. Več kot polovica podjetij ostane nepregledanih.

Omeniti je treba tozadevno službo v podjetjih, kjer so komisije za HTZ, v večjih pa tudi varnostni tehniki. Bolj ali

manj uspešno so tudi uvedli nagrajevanje oziroma premiranj za uspešno varstveno prizadevanje.

Skrb za varnost pri delu se je uveljavila tudi pri zavodih in večini podružnic socialnega zavarovanja. Obstajajo skupščinski odbori za HTZ, prirejajo tečaje, občasne akcije (Teden varnosti v Celju, nagrajevanje v ljubljanskem okraju itd.), dajejo sredstva za preventivo, pogosto obravnavajo to vprašanje na skupščinah, na sejah svetov za delo in tudi na zasedanjih zborov proizvajalcev. Poig tega dela pri zavodih 20 referatov, ter ustanovi pa je zaupana tudi tozadevna statistična služba.

Omenimo še prizadevanje sindikatov, ki obravnavajo ta problem tudi na občnih zbiorih in plenimih, nadalje prizadevanje zdravstvene službe, zlasti obratnih ambulant, saj gre tudi za poklicne bolezni in ne nazadnje opravlja pomembno delo Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu ter društvo, ki je dobro

izvedlo prvo zvezno posvetovanje.

Tem pomagajo še ponekod odbori, ki obstajajo pri ljudskih odborih oziroma zbiorih proizvajalcev, pred nedavnim pa je bila ustanovljena »stalna konferenca« pri Republiškem svetu sindikatov, katere naloga je, koordinirano obravnavati vprašanje večje varnosti pri delu v Sloveniji.

V razpravi so bili omenjeni vzgledni primeri iz dela za večjo varnost. V elektrogospodarstvu v Sloveniji velja sklep, da mora vsak delavec opraviti tozadevni tečaj, njim in tudi potrošnikom električne energije pa so na razpolago tudi opozorilni tisk. Tudi v tovarni »Varteks« prirejajo tečaje z nazivom »tehnični minimum«, ki jih morajo obiskovati vsi delavci, zlasti novi. Združeni metalurški podjetji ima posebno zaščitno službo. Izdajajo lepake, prirejajo seminarje, vsak delavec pa prejme letos koledar, v katerem bodo tudi najvažnejša opozorila s področja varnosti pri delu. V Srbiji in na Hrvaškem je vse pripravljeno za ustanovitev društva za napredek varnosti pri delu, terja pa so tudi ustanovitve zveznega organa, kakor tudi inštituta, ki bi proučeval vsa vprašanja s področja varnosti in medicine dela.

Obsežni načrti kmetijskega posestva v Alibunariju

Kmetijsko posestvo »Napredak« v Alibunariju je letos obdelalo skoraj 700 hektarov zapuščene zemlje v Alibunarskem ritu, tako da ima sedaj posestvo 2.650 hektarov zemlje. Doslej neplodno zemljo v Alibunarskem ritu bodo v kratkem sprejeli v bogat žitni bazen, kar bodo dosegli s sistemom namakanja z napravami za dež in mrežo kanalov. Posestvo bo prihodnje leto vložilo 400 milijonov dinarjev za nadaljnji razvoj kmetijske proizvodnje.

Omenili so tudi potrebo po spremembi predpisov, ki pa naj bodo le okvirni, da bodo mogla podjetja dodatno svoje. V razpravi so tudi močno poudarili potrebo po ukinitvi faktorja za uvoz zaščitnih sredstev, potreben pa bi bil tudi zavod za pregled le-teh. Več pažnje zasluži tudi varnost pri poljedelskem delu, kar je zlasti nazorno prikazal diskutant iz Novoga Sada. Nekateri diskutanti so tudi poudarili potrebo po smotnem in preudarnem reševanju nalog, ki so v zvezi s tem vprašanjem, bili pa so tudi za to, da bi prirejali tedne varnosti. Izrečen je bil tudi predlog za ustanovitev lista, ki bi v zveznem merilu obravnaval to vprašanje, številni diskutanti pa so zahtevali tudi od vodstev podjetij več razumevanja za izboljšanje delovnih pogojev in večkratno obravnavanje tega vprašanja na sejah organov upravljanja in sindikatov. Se največkrat pa je bila poudarjena potreba po skupnem obravnavanju vseh teh problemov, tako v republiškem kakor v zveznem merilu.

V smislu predlogov so bili sprejeti tudi sklepi (ustanovitev združenja, šolanje varnostnih delavcev, podiplomski študij za varnostne inženirje, ukinitve faktorja, izpopolnitev predpisov, zamenjava naziva HTZ s »službo varnosti pri delu«, izdajanje publikacij, sodelovanje sindikatov socialnega zavarovanja, preventiva, koordinirano delo itd.).

Posvetovanje je bilo nedvomno uspešno izvedeno in bo koristno vplivalo na nadaljnje delo za večjo varnost pri delu in tudi prometu. Ob sodelovanju vseh bo nedvomno mogoče sistematične delati na številnih posameznih vprašanjih, ki jih je treba še ločeno obravnavati. Predvsem pa je važno to, da ta problem obravnavamo z večjo družbeno odgovornostjo, kakor tudi z gospodarskih vidikov. Ta problem ne sme zaostajati za splošnim razvojem.

Po daljšem presledku nadaljujejo obnovitvena dela na valobranu koprski potniške luke. Dosedanja obnova valobrana, ki ga je, že načrtoval od časa, dokončno razdelalo hudo neurje 14. avgusta 1957, v dolžini 81 m, je stala 20 milijonov din. Ureditev vrhnje ploščadi in napeljava električnega kabla ter vodovoda — podjetje »Konstruktor« z Reke naj bi ta dela končalo do sredine januarja — pa bo terjala nadaljnjih 10 milijonov din. Ob notranji strani valobrana je globina morja 4,5 do 5,5 metra, tako da se uporablja valobran tudi za pristajanje ladij. Ko bo na razpolago denar, pride na vrsto še druga etapa obnove v dolžini 60 m. Mimogrede naj omenimo, da je raven nove ploščadi morda le preizkusa, saj jo morje večkrat preplavi. Zlasti to jesen se je tako že kaj pogosto zgodilo, ker so plime izredno visoke. Dne 11. t. m. je bila na primer nova ploščad 30 cm pod vodo. (Foto: Frenk)

Turizem prinaša devize

Celotni dotok turističnih deviz se za letos cenil na 16 milijonov dolarjev

Promet inozemskih turistov v naši državi je bil letos do konca septembra, ki pomeni zaključek turistične sezone, po številu prenočitev inozemcev za 36% večji kakor lani in za 74% večji kakor predlanskim v istem razdobju. Hkrati se je seveda povečal tudi dotok turističnih deviz. Lani je dotok teh deviz precej zaostajal za povečanim prometom. Za vse lanske leto se je namreč povečal le za 12% medtem ko je število prenočitev inozemskih turistov naraslo za 28%, to zaostajanje je bilo deloma pripisati raznim privatnim kompenzacijam in nedovoljenim manipulacijam z valutami, iznašanjem in vnašanjem dinarjev nad dovoljenimi zneski itd., kar pa je letos v glavnem preprečila vestnejša kontrola pri plačilu uslug tujim turistom. Zato je letos dotok turističnih deviz bolj v skladu s povečanim turističnim prometom in je uspeh turistične sezone tudi v deviznem pogledu zelo ugoden.

Do konca oktobra je Narodna banka obrabčala za 30,6 odstotkov večji dotok turističnih deviz kakor lani v istem razdobju, kar precej ustreza povečanju števila prenočitev inozemskih turistov. Da bi se povečanje dotoka deviz docela skladalo s povečanjem prometa,

ta inozemskih turistov ni bilo pričakovati že zaradi tega, ker so se morali mnogi inozemski turisti ob popolni zasedbi dražjih in komfortnejših hotelov zadovoljiti s hoteli nižje kategorije oziroma s privatnimi sobami ali pa so si postavili šotore v campingih, kar se

veda hkrati pomeni, da so razmeroma manj potrošili.

Do konca oktobra letos je dotok deviz od inozemskih turistov po podatkih Narodne banke dosegel 3,33 milijarde deviznih dinarjev nasproti 2,55 milijarde lani v istem razdobju oziroma 2,27 milijarde predlanskim. Od obrabčane zneska je odpadlo na Zahodno Nemčijo 913 milijonov deviznih dinarjev, na Avstrijo 575 milijonov, na Veliko Britanijo 457, na ZDA 315, na Italijo 253, na Francijo 224, na Švico 120 milijonov itd. Sorazmerno najbolj se je v primeri s prejšnjim letom povečal dotok turističnih deviz iz ZDA, Avstrije, Velike Britanije in Francije.

Obrabčunani znesek 3,33 milijarde deviznih dinarjev, ki predstavlja okrog 11 milijonov dolarjev, se bo do konca leta še povečal za naknadnimi obrabčuni za okrog 500 milijonov. V gornjih zneskih pa so vštete le devize, ki jih kot turistične obračuna Narodna banka. Zato je treba za ostala plačila turističnih uslug (zlasti prometnih) po izkušnjah pribiti še okrog 30 odstotkov. Tako lahko računamo, da bo celotni dotok deviz od turističnega prometa inozemcev dosegel za vse letošnje leto blizu 5 milijard deviznih dinarjev ali nad 16 milijonov dolarjev nasproti 12,7 milijona dolarjev v letu 1958. To pa je kar lep devizni dohodek našega nevidnega izvoza, ki je še leta 1956 dosegel komaj 9 milijonov dolarjev, pred vojno pa se je gibal od 7 do 8 milijonov dolarjev letno.

Močno se je zadnja leta povzpela zlasti devizni dohodek turističnega prometa inozemcev v Sloveniji. Po številu prenočitev se ta promet samo od leta 1957 več kakor podvojil. Če upoštevamo, da je znašal letos delež Slovenije v celotnem inozemskem turističnem prometu okrog 16 odstotkov, tedaj lahko sklepamo, da bo letos devizni dohodek od turističnega prometa inozemcev v Sloveniji dosegel okrog 2,5 milijona dolarjev.

Po Jugoslaviji

GRADNJA TRGOVSKE LUKE V ŠIBENIKU

Gradnja trgovske luke v Šibeniku uspešno napreduje. Raziskano je morsko dno na južni obali Rogač, kjer že gradijo del luke. Omenjena obala je za šibeniško luko posebno pomembna. Doslej je povsem dograjeno 190 metrov luke, nadaljnjih 130 metrov pa je pod poskusno obtežitvijo. Po dokončanih delih bo imela obala Rogač 450 metrov operativne obale in bodo v luki lahko skupaj pristajali trije veliki parniki.

PLANTAŽE POMARANC OKOLI OPUZENA

Na kmetijskem posestvu v Opuzeni so opravili poskuse v gojitvi pomaranč, ki so pokazali dobre rezultate, kar pomeni, da je zemlja v dolini Neretve od Metkovića do morja primerna za gojitve tega južnega sadja. Prihodnje leto bodo zasadili v okolici Opuzene plantaze pomaranč, ki se bodo razprostirale na več sto hektarjih zemlje, ki jo je doslej poplavljal Neretva. Pozneje bodo ta kraj lahko upravičeno imenovali »Dolina pomaranč«.

PRED DOBO OBČNIH ZBOROV

PROTI KOPIČENJU FUNKCIJ

V ponedeljek, 14. t. m., so bile pri občinskih ljudskih odborih Koper sklicane seje teh odborovskih komisij: 10-članske komisije za gospodarstvo, 5-članske komisije za volitve in imenovanja in 5-članske komisije za predpise in organizacijska vprašanja. Seje pa ni bilo nobene, ker nobena komisija ni bila sklepna. Od prve in druge sta prišla samo dva člana, od tretje pa celo samo eden.

To se ni zgodilo prvič. Naslednji dan sta imela sejo oba zbora občinskega ljudskega odbora. Na dnevnem redu so bile pomembne zadeve. Med drugim trije odloki o stanovanjski reformi in finančno-ekonomsko poročilo o poslovanju gospodarskih organizacij v občini v letu 1958. Od 64 odborov jih je prišlo 40. Med ostotnimi so bili nekateri, ki dan prej niso prišli na sklicane seje odborovskih komisij. Tako predsednik občinskega ljudskega odbora, ki je pred obravnavanjem dnevnega reda želel ugotoviti vzroke za odsotnost

prejšnjega dne, tega v teh nekaterih primerih ni mogel ugotoviti kot seveda tudi ne, zakaj kar 24 odborovnikov ni na seji.

Takoj pojavi niso osamljeni in do njih ne prihaja samo v koprski občini.

Zakaj je tako? Nekoliko nam na to odgovori naslednje: od tistih 20 članov zgoraj omenjenih komisij je večina takih, ki imajo cel kup funkcij in so resnično zelo pogosto v hudi stiski za čas. Posebno težko je prisostvovati sejam v dopoldanskih urah. — Komisije so namreč sklicane za 8., 11. in 12. uro; direktorje profesorje in ljudi podobnih poklicev prav tisti čas službeno delo nujno veže na njihova delovna mesta.

Skratka: Če izzamemo tistih nekaj, bolj redko posejanih ljudi, ki si iz raznih nagibov želijo čim več funkcij, in nekaj drugih, ki jim je prešlo skakanje s seje na sejo v kri — pa pri vsem tem še vedno kakšno zamudilo, — je po vsem sočutju glavni razlog za uvodoma ome-

njeni pojav, preobremenitev posameznih državljanov, predvsem članov Zveze komunistov.

Med poskusom, osvetliti ta pojav na primeru neke občine, je pisec teh vrstic v Postojni ugotovil naslednje: občinski ljudski odbor, občinski odbor SZDL in občinski komite Zveze komunistov imajo z vsem svojimi svetili, komisijami in odbori okrog 400 članov, v vsej občini pa je 1020 članov Zveze komunistov. Res je, da je treba k številu 400 pristeti še članov organov delavskega upravljanja v gospodarskih organizacijah, člane upravnih in nadzornih odborov zbornic, društev in združenj organizacij, vendar teh ni toliko, da bi prišli na 1000. Reči hočem, če bi dali vsakemu komunistu — koliko pa je še drugih državljanov — članov SZDL, med katerimi je zelo mnogo politično razgledanih — le po eno funkcijo, bi za vse funkcije — zmanjkalo. In vendar je tako, da ima po ocenah organizacijskega sekretarja občinskega komiteja Zveze komunistov v Postojni v najbolj-

šem primeru le polovica komunistov funkcije.

Jasno je, da prav vseh komunistov ni moč »zaposeliti« s funkcijami. Pomislimo je na matere, ki opravljajo lep del svojih komunističnih dolžnosti: že z vigojo svojih otrok. Vendar je med komunisti še mnogo takih, ki imajo preveč funkcij. To ni v dobro ne njim ne družbi. Pred kratkim se mi je brdko pritožil neki mlad človek, ki so ga, potem ko so ga »odkrili«, tako preobremenili s funkcijami, da skoraj obupa. Doklej bo zdržal?

Občinski komite Zveze komunistov v Postojni se zaveda te pomanjkljivosti. V stremljenju, pritegniti mlade ljudi, je dosegel, da se je povprečna starost članov komiteja od redne konference meseca januarja lani do izredne konference letos majna znižala od 41 na 35 let. Ta »trdi oreh« so ponovno resno načeli pred dvema mesecema in nekateri »pregorele« tovarše opozorili, naj ohranijo važnejše funkcije, manj važne pa naj odlože. Odločno bodo poskusili popraviti sedanje še vedno nedovoljivo stanje tudi na bližnjih občnih zbiorih raznih društev, pri katerih se je precej udomačilo, da so izvoljeni tudi tovarši, ki niti ne prisostvujejo občnemu zboru. To ni dobro in bi bilo sprejemljivo le, če je upravičeno zadržani kandidat že prej pristal na kandidaturu.

Preobremenjevanje posameznikov slabo vpliva tudi tako, da se ljudje brez funkcij, videč kako tesno gre s časom tistim, ki funkcije imajo — otepaajo prevzeti kakršnokoli, pa čeprav še tako majhno odgovornost. Ta praksa je torej vodila tudi do pasivizacije, ki je v hudem nasprotju z razvojem našega političnega in družbenega življenja.

Sprito, teh stremljenj v postojnskem občinskem komiteju ni presenetljivo, kar je povedal organizacijski sekretar: povsod, kjer so dosegli omejitve spremembe, smo v kratkem času ugotovili veliko povečanje aktivnosti organizacije oziroma društev. — Tudi to dokazuje pravilnost kadrovske politike, kakor jo je, v tem smislu, nedavno obravnaval tudi plenum CK ZKJ.

F. M.

Regulacija Savinje v Celju je za letos v glavnem končana. Naš posnemek kaže opravljeno delo tja do Otoka, novega naselja na levem bregu

NA KOČEVSKEM Odmev posveta o kmetijstvu

Zadnje posvetovanje, ki ga je priredil Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije s predstavniki občinskih odborov SZDL, je naletel podobno kot drugod tudi v kočevski občini na zelo velik odmev.

Socialistična zveza je priredila v tej občini že prejšnji mesec v okviru predvolilne kampanje vrsto političnih zborovanj po vseh večjih krajih občine. Na zborovanjih so govorili razen ljudskih poslancev tudi krajevni predstavniki političnih organizacij in ljudske oblasti predvsem o naši politiki na vasi in o bližnjih nalogah pri povečanju kmetijske proizvodnje. Zato je sedaj posvetovanje Glavnega odbora SZDL pritegnilo toliko večjo pozornost. Na občnih zbiorih, ki so prav te dni v 51 osnovnih organizacijah SZDL v tej občini, je tako dobila razprava o kmetijskih zadevah ponovno prednost pred razpravo o stanovanjski reformi, ki je bila še pred kratkim v ospredju zanimanja tudi pri kmetijskih prebivalcih.

V nekaterih krajih so dali člani Socialistične zveze posebno pobudo, da bi spet in

podrobneje razpravljali o razvoju kmetijstva, zato pripravljajo občinski politični aktiv za prihodnji mesec vrsto pogovorov in posvetov z kmeti, člani zadrug in združenj svetov ter odborov Socialistične zveze o problemih kmetijskih zadrug in proizvodnega sodelovanja. Člani Zveze komunistov pa so že razmišljali o samostojnosti dveh kmetijskih zadrug, v Banji loki in Fari; z združitvijo bodo proučili možnosti za združitve obeh v gospodarsko, močnejšo enoto, ki bo lahko tudi lažje gradila hleve za zadržno živino in pogodbeno pitla živino, ki si prav v teh krajih sicer počasi, toda vztrajno utirja pot. Družbeno posestva, ki so v bližini, pa bodo morala letos reševati kot doslej pomagati tudi tem zadrugam, da bo sodelovanje v živinoreji lahko večje. Splošno razpoloženje prebivalstva v tej komunici kaže tudi to, da je 76% volivcev včlanjenih v Socialistično zvezo in da je 83% vseh osnovnih organizacij že oddalo vso letno članarino svojih članov. Na vseh občnih zbiorih pa zahtevajo člani večkratna taka srečanja, kar bo moraj občinski politični aktiv tudi upoštevati. M.

Cestna servisna služba Avtomoto zveze Slovenije je zdaj v preizkušnji. Motorizirancem nudi popravila, informacije vseh vrst, zlasti turistične in — če treba — tudi sanitetno pomoč. Uvedbo takega potujočega servisa narekuje čedalje gostejši promet motornih vozil. Prikolice AMZS bodo v novi sezoni patrulirali na avtomobilski cesti Ljubljana—Zagreb do hrvatske meje, na koprski cesti do Ornega kaha, na Gorenjskem in od Ljubljane čez Trojane do Vranskega

Danes zahodni sestanek na vrhu

Predsednik ZDA Eisenhower, premier Macmillan in kancler Adenauer so sinoči prispeli v Pariz
— Komentar »New York Timesa«

PARIZ, 18. dec. (AFP). Britanski ministrski predsednik Harold Macmillan je prispel v Pariz, kjer se bo jutri začela konferenca predsednikov vlad štirih zahodnih držav. Macmillana spremlja 12 funkcionarjev zunanjega ministrstva in vlade.

Predsednik ZDA Dwight Eisenhower je danes popoldne posebnim vlakom odpotoval iz Toulouna v Pariz.

V odgovoru na pozdrav francoskega državnega ministra Jacquinota, ki mu je želel dobrodošlico, je ameriški predsednik izjavil, da so ZDA zdaj bolj trdno odločene, da bodo šle po poti krepitve svetovnega mira, kakor pa so bile kdaj koli v svoji zgodovini. »Trdno smo odločeni delati za mir z

vsemi svojimi silami in z vso predanostjo.« Predsednik Eisenhower je tudi poudaril, da so Francija in ZDA zaveznice že dolgo vrsto let.

Posebni vlak bo prispel v Pariz noč.

V Parizu je noč prispel zahodnonemški kancler Adenauer, ki se bo jutri pridružil ministrskemu predsedniku Macmillanu in predsednikoma Eisenhowerju in de Gaulleu na četverni konferenci zahodnih

državnikov. S kanclerjem je prispel tudi zunanji minister von Brentano.

Današnji »New York Times« piše, da bo predsednik Eisenhower v Parizu zadel ob krizo v atlantski zvezi, ki ogroža zahodno obrambo, njegovo osebno diplomacijo pa postavlja pred hudo preizkušnjo.

List pripominja, da bodo kompromisi in delni ukrepi komajda zadostovali za vzpostavi-

vitev močne in enotne zahodne fronte na sestanku s Hruščevom, če ne bosta urejeni dve poglavitni politični vprašanji. Gre za to, ali de Gaulle želi vključiti Francijo v atlantsko skupnost ali pa hoče, da bi Francija postala voditeljica v kontinentalnem bloku, ki bi lahko sam obstojal.

Dobro poučen krogi pravijo, da so se Francija, Velika Britanija in ZDA sporazumele, da bodo predlagale Sovjetski zvezi, naj bi bila konferenca predsednikov vlad Vzhoda in Zahoda 25. aprila prihodnje leto. Sodijo, da bo sovjetska vlada privolila v ta predlog.

Poskusni podzemeljski eksploziji v Louisiani

Washington, 18. dec. (Reuters). Komisija za atomsko energijo je objavila, da so v nekem rudniku soli v Louisiani izvedli dve majhni neatomski eksploziji. Kar sodi v program ugotavljanja podzemskih eksplozij. Za vsako obeh eksplozij so uporabili 8 kg močnega razstreliva.

Predstavniki komisije je povedali, da bodo opravili še 10 podobnih eksplozij in da bodo močnejše. Za najmočnejšo bodo uporabili pet ton razstreliva.

Danes se v Parizu začne zahodna konferenca na najvišji ravni. Na njej bodo prisostvovali Dwight D. Eisenhower (levo zgoraj), Charles de Gaulle (desno zgoraj), Harold Macmillan (levo spodaj) in Konrad Adenauer (desno spodaj).

OB ROBU DOGODKOV

»Zahodni vrh«

Včeraj je admiralska križarka »Des Moines« vrgla sidra v Toulounu, od koder je predsednik ZDA nadaljeval potovanje v Pariz, kjer se bo na »zahodnem vrhu« srečal z zahodnimi kolegi: s predsednikom de Gaulleom, premierom Macmillanom in kanclerjem dr. Adenauerjem. Pariška etapa je vmesna postaja na poti med Camp Davidom in vrhunskim srečanjem štirih velikih — de Gaulle, Macmillana, Eisenhowerja in Hruščeva.

O »vrhunskem sestanku« po obisku Hruščeva v ZDA veliko razpravljajo; včas, da bo do njega zagotovo prišlo, je vzbudila v svetu veliko upanja in optimizma. Preudarnega, pa tudi pretiranega.

Skratka, v prvih po campedavidskih dneh je postal »vrh« za mnoge nekakšen simbol za alpinistično formulo, ki bo čez noč odpravila vse glavne nevednosti tega sveta.

Sele ko se je poglelo prvo navdušenje, se je svet začel zavedati, da pot do »vrha« ni tako preprosta. Prvemu navdušenju so sledile prve bojazni; iz izjav in priprav na obeh straneh je namreč postalo očito, da si oboje glavna protagonista zamašljata v Camp Davidu razglašeno koeksistenco bolj kot koeksistenco obeh blokov, kar pomeni v bistru nadaljevanje dosejanega boja med Vzhodom in Zahodom (le da z drugačnimi sredstvi), ne pa kot koeksistenco vseh narodov. V koeksistenci, ki se pripravlja, ni pravega mesta za izvenblokovske države in za dežele, ki se šele prebujajo; le-te namreč že v naprej zavračajo sleherni ideološki opredelitev, ker imajo pred seboj edini cilj — neodvisnost in hiter razvoj — ki ga hočejo doseči na lasten, sebi ustrežajoč način ne oziroje se na že ustaljene in »dognane« ideološke recepte.

Tudi pot do »vrha« je zapletena. Eisenhower je pravkar končal prvo etapo svoje 22.000 milj dolge poti, na kateri je oziroma bo, obiskal enajst prestolnic, med njimi tudi — Madrid. Ali je z obiskom v neutralnih državah Azije in Afrike res uspel odpreti novo stran »ameriškega razumevanja« za ta nerazvita področja in s tem zagotoviti Zdrženim državam direktno politično zaletnost, bo pokazala prihodnost. Pariška etapa pa naj tudi pravi zahodne zaveznice, da bodo enotni sedli za mizo s Hruščevim; ta problem, to je problem zahodne enotnosti, je dvovalenten: kako ga doseči in na čigav račun.

Ali po osebnosti ameriškega predsednika uspešno uskladiti vsebinsko različna temeljna naziranja o »vrhu«? Le-ta gre do mnenja, da je »vrh« še le začetek serije sestankov na najvišji ravni (Angloameričani), preko pripravljen, naj bi bil »vrh« edinstveno, dobro pripravljeno delovno srečanje, ki bi po kompletnih rezultatih v zgodovino (de Gaulle), do trditve, da je vrhunski sestanek dobra prilika, da Zahod (ki je dovolj močan) izsili od Sovjetske zveze koncesije, in da se s Sovjeti ni treba pogajati, marveč od njih le zahtevati (dr. Adenauer)...

Druga etapa »malega vrha« v Parizu pa je vprašanje, o čem bodo najvišji voditelji štirih zahodnih držav razpravljali. Ni namreč vseeno, če skušajo doseči enotnost z razgovori in koncesijami na področju medsebojnih odnosov, oziroma če »presadijo« te razgovore na področja, ki na pariskem zasedanju niso zastopana, in se skušajo sporazumeti — morda nekoliko drastično povedano — na njihov račun. Taka možnost ne samo da ni izključena, marveč je celo zelo verjetna. To odkriva prizadevanje turškega zunanjega ministra Zorluja, ki je v nekaj dneh že drugič ponovil, da hoče biti Turki prisotni, ko bodo razpravljali o »področjih«, ki zanimajo tudi Turčijo (Srednji vzhod)... In vendar je na dan, da v današnjem svetu ni več mesta za različne jalske variante, za »zgodovinske sestanke«, na katerih bi razpravljali in odločali o tistih, ki jih ni zraven!

Pariški sestanek štirih zahodnih državnikov torej ni važen samo za medsebojne zahodne odnose na večer pred »vrhom« in za srečanje vršikov obeh blokov, marveč tudi za izvenblokovski svet. Od razgovorov v Parizu je torej precej odvisno, ali se bodo bojazni narodov spričo bližnjih razgovorov na »vrhu« spremenili v odkrito nezaupanje ali ne.

M. S.

Načrti za »afriško leto«

Britanska laburistična stranka pripravlja med drugim tudi kampanjo za enomesečen bojkot južnoafriškega blaga

LONDON, 18. dec. (Tanjug). Sklep izvršnega odbora laburistične stranke, da bodo organizirali »afriško leto«, v okviru katerega bo prva akcija enomesečno bojkotiranje južnoafriških proizvodov, pozdravlja današnji »Daily Herald« kot »veliko kampanjo, ki bo združila vse človekoljubne in napredne Britance v boju proti rasi diskriminaciji.«

List pravi, da bo to organizirano bojkotiranje napoved pokazalo južnoafriški vladi, kako je javnost ogorčena zaradi »cinčnega kršenja človeških pravic v Južnoafriški uniji, pred katerim britanska vlada zapira oči«.

»News Chronicle« piše, da znaša vrednost britanskega uvoza iz Južnoafriške unije nad 90 milijonov funtov sterlingov na leto, od česar odpadata dve tretjini na razne kmetijske pridelke. List poudarja, da so zdaj 6 milijonov članov laburistične stranke pozvali, naj od 20. februarja do 19. marca prihodnje leto ne kupujejo teh proizvodov »v znamenju solidarnosti s tistimi, ki se borijo proti politiki rase diskriminacije«.

V okviru »afriškega leta« bo britanska laburistična stranka med drugim organizirala vrsto javnih konferenc, na katerih bo širšo javnost seznanila z afriškimi problemi.

Izvršni odbor stranke je tudi sklenil ustanoviti lastno komi-

sijo, ki bo proučila položaj v centralno-afriški federaciji. Laburisti so odklonili sodelovanje v delu vladne »Moncktonove komisije«, ki je dobila nalogo, da pripravi predlog ustavnih reform v federaciji.

Poziv afriških držav Hammarskjöldu

New York, 18. dec. (Reuters). Skupina afriških držav je pozvala generalnega sekretarja OZN Hammarskjölda, naj uveljavi vse »primerne ukrepe«, ki se mu zdijo potrebni zaradi težavnega položaja v jugozahodni Afriki. Hammarskjöld bo danes odpotoval iz New Yorka na daljše potovanje po afriški celin, vendar ne namerava po- tovat v jugozahodno Afriko, ki je pod upravo Južnoafriške unije.

V pismu, ki so ga afriške delegacije poslale Hammarskjöldu, izražajo hudo zaskrbljenost, ker v jugozahodni Afriki ubijajo nedolžne in neoborožene Afričane.

Azijsko-afriški ekonomski svet aprila v Kairu

Damask, 18. dec. (Reuters). — Enajst delegacij posvetovalnega odbora afriško-azijskega ekonomskega sveta je sklenilo, da bo prihodnje zasedanje odbora v aprilu prihodnje leto v Kairu. Na zasedanju bodo odobrili ustanovitve afriško-azijske organizacije za ekonomsko sodelovanje in se razgovorjali o koordinaciji gospodarskih odnosov med azijskimi in afriškimi deželami. Ob zaključku petdnevnega zasedanja v Damasku so sprejeli osnutek načrta za gospodarsko sodelovanje in proračun predvidene organizacije.

Ču En Lajev odgovor Nehruju

Kitajski premier predlaga sestanek z Nehrujem že 26. decembra na Kitajskem ali v Rangunu

PEKING, 18. dec. (Hsinhua). Predsednik kitajske vlade Ču En Laj je poslal ministrskemu predsedniku Nehruju pismo, v katerem predlaga sestanek predstavnikov obeh dežel. Na tem sestanku bi sprejeli sklep o coni, v katero bi se umaknile indijske in kitajske čete na obmejnem področju, kjer je nedavno prišlo do neredov.

Agencija Hsinhua je danes objavila besedilo pisma, ki ga je ministrski predsednik Ču En Laj poslal indijskiemu premieru Nehruju. Ču En Laj v svojem pismu predlaga, naj bi se razgovori o sporu zastran meje začeli 26. decembra, pri čemer upošteva načelno pripravljenost indijskega ministrskega predsednika, da se sestane z njim. Če pa bi mu bolj ustrežal kak drug datum, bo kitajska vlada to vprašanje ponovno proučila.

Ču En Laj predlaga, naj bi bil sestanek na področju Ki-

tajske, kjer »ne vlada protindijsko razpoloženje«, če pa to ne bo sprejemljivo, je Ču En Laj pripravljen privoliti v taja, da bi bil sestanek v Rangunu.

Pismo podrobno pojasnjuje in ponavlja kitajska stališča glede jurisdikcije na posameznih obmejnih področjih in ponovno potrjuje prepričanje Pekinga, da lahko pomeni delo za poravnavo spora kitajski predlog o demilitarizaciji celotnega obmejnega pasu. Čeprav kitajska vlada sodi, da so indijski predlogi, obrazloženi v zadnjem Nehrujevem pismu, še vedno precej različni od kitajskih in čeprav tem predlogom »pogosto manjka smisla za pravičnost«, jih ima Peking vendarle v celoti za znamenje želje, da bi problem uredili na miren način.

Ču En Laj poudarja, da je kitajska vlada iz teh razlogov pripravljena na vzhodnem področju, na področju Longdžua, umakniti oborožene sile, kakor to predlaga Indija, če se bodo umaknile oborožene sile tudi na zahodnih področjih, ki so pod indijsko jurisdikcijo, ki pa jih ima Kitajska za sestavni del svoje republike.

Kar zadeva indijski predlog, naj bi na mejah ukinili oboroženo patroliranje, ga je kitajska vlada sprejela. Kakor trdi kitajski premier, so kitajske čete že nenale patrolirale na mejah.

Kitajska vlada potrjuje, da indijsko-kitajska meja nikoli v zgodovini ni bila dokončno označena in izraža pripravljenost, da bi vprašanje uredili na prijateljskih razgovorih. Ču En Laj pravi v pismu, da je Kitajska socialistična dežela delovnega ljudstva, kjer so pojmi, kot sta ekspanzija in provokacija, že zdavnaj izgubili svoj smisel in da je Kitajska privržena načelom miroлюбne koeksistence.

Toda kitajska vlada sodi, da se je indijska vlada postavljala na »nespametna stališča«, da »se ni hotela pogajati o obmejnem vprašanju« in da celo »uveljavlja teritorialne zahteve nasproti Kitajski«.

Ču En Laj ugotavlja, da sta obe deželi gospodarsko in kulturno zaostali in da se morata posvetiti svojim notranjim problemom, namesto da bi »ustvarjali napetost in tako odvrčali pozornost svojih narodov od domačih problemov«.

Politični opazovalci v New Delhiju dvomijo, da bi indijska vlada sprejela predlog Ču En Laja, da bi se premiera sestala že 26. decembra. V New Delhiju poudarjajo, da teren še ni pripravljen za tako pomembne razgovore.

Interpelacija o zahodnonemškem oboroževanju v Londonu

London, 18. dec. (Reuters). — Laburistični poslanec William Warbey je sinoči v britanskem spodnjem domu izjavil, da so Zahodni Nemčiji dobavili jedrske rakete. S tem v zvezi je dejal, da v tem primeru ne gre več za taktično, marveč za strateško oboroževanje zahodnonemške vojske.

V odgovoru na to pripombo laburističnega poslanca je pod sekretar v zunanjem ministertvu Robert Allan dejal, da Zahodna Nemčija, kolikor mu je znano, ne more proizvajati atomskega orožja na noben illegalen način. Potrdil je, da so zahodnonemški vojski dobavili rakete, dejal pa je, da niso atomske.

Predsednik zveze delodajalcev Paulsen pa je izjavil, da je obžalovan, ker ustava ne določa izrednih ukrepov, s katerimi bi lahko »izgladili spore v proizvodnji« in preprečili stavke.

Neposredni povod za akcijo sindikalne zveze je splošna podražitev živil v deželah. Podpredsednik zveze sindikatov Rosenberg in Tacke pa sta izjavila, da bodo delavske organizacije uveljavljale tudi zahtevo, da je treba povečanje dohodkov delavcev in nameščenecv vskladij z povečanjem produktivnosti v proizvodnji. Po podatkih, ki so jih objavili že po letu 1958, so meze zaostajale za proizvodnjo, ki se je povečala za 2% medtem ko se je ta razlika v prvi polovici tega leta povečala še za trikrat v škodo delavcev. Pri tem stare tarifne pogodbe še zdaj niso ustrezale dejanskim potrebam delavcev in nameščenecv.

Po določilih zakonov, ki so jih sprejeli ali napovedali bodo morali delavci povečati svoj prispevek za socialno zavarovanje za 10%, medtem ko »bodo stanovanja nekaterih kategorij v mestih podražila tudi za 38%. Napovedana je tudi po-

le, kakor to predlaga Indija, če se bodo umaknile oborožene sile tudi na zahodnih področjih, ki so pod indijsko jurisdikcijo, ki pa jih ima Kitajska za sestavni del svoje republike.

Kar zadeva indijski predlog, naj bi na mejah ukinili oboroženo patroliranje, ga je kitajska vlada sprejela. Kakor trdi kitajski premier, so kitajske čete že nenale patrolirale na mejah.

Kitajska vlada potrjuje, da indijsko-kitajska meja nikoli v zgodovini ni bila dokončno označena in izraža pripravljenost, da bi vprašanje uredili na prijateljskih razgovorih. Ču En Laj pravi v pismu, da je Kitajska socialistična dežela delovnega ljudstva, kjer so pojmi, kot sta ekspanzija in provokacija, že zdavnaj izgubili svoj smisel in da je Kitajska privržena načelom miroлюбne koeksistence.

Toda kitajska vlada sodi, da se je indijska vlada postavljala na »nespametna stališča«, da »se ni hotela pogajati o obmejnem vprašanju« in da celo »uveljavlja teritorialne zahteve nasproti Kitajski«.

Ču En Laj ugotavlja, da sta obe deželi gospodarsko in kulturno zaostali in da se morata posvetiti svojim notranjim problemom, namesto da bi »ustvarjali napetost in tako odvrčali pozornost svojih narodov od domačih problemov«.

Politični opazovalci v New Delhiju dvomijo, da bi indijska vlada sprejela predlog Ču En Laja, da bi se premiera sestala že 26. decembra. V New Delhiju poudarjajo, da teren še ni pripravljen za tako pomembne razgovore.

Interpelacija o zahodnonemškem oboroževanju v Londonu

London, 18. dec. (Reuters). — Laburistični poslanec William Warbey je sinoči v britanskem spodnjem domu izjavil, da so Zahodni Nemčiji dobavili jedrske rakete. S tem v zvezi je dejal, da v tem primeru ne gre več za taktično, marveč za strateško oboroževanje zahodnonemške vojske.

V odgovoru na to pripombo laburističnega poslanca je pod sekretar v zunanjem ministertvu Robert Allan dejal, da Zahodna Nemčija, kolikor mu je znano, ne more proizvajati atomskega orožja na noben illegalen način. Potrdil je, da so zahodnonemški vojski dobavili rakete, dejal pa je, da niso atomske.

Predsednik zveze delodajalcev Paulsen pa je izjavil, da je obžalovan, ker ustava ne določa izrednih ukrepov, s katerimi bi lahko »izgladili spore v proizvodnji« in preprečili stavke.

Neposredni povod za akcijo sindikalne zveze je splošna podražitev živil v deželah. Podpredsednik zveze sindikatov Rosenberg in Tacke pa sta izjavila, da bodo delavske organizacije uveljavljale tudi zahtevo, da je treba povečanje dohodkov delavcev in nameščenecv vskladij z povečanjem produktivnosti v proizvodnji. Po podatkih, ki so jih objavili že po letu 1958, so meze zaostajale za proizvodnjo, ki se je povečala za 2% medtem ko se je ta razlika v prvi polovici tega leta povečala še za trikrat v škodo delavcev. Pri tem stare tarifne pogodbe še zdaj niso ustrezale dejanskim potrebam delavcev in nameščenecv.

Po določilih zakonov, ki so jih sprejeli ali napovedali bodo morali delavci povečati svoj prispevek za socialno zavarovanje za 10%, medtem ko »bodo stanovanja nekaterih kategorij v mestih podražila tudi za 38%. Napovedana je tudi po-

Jugoslovanski solisti v Romuniji

Bukarešta, 18. dec. (Tanjug). Te dni bo v Romuniji gostoval jugoslovanski solistični ansambel pod vodstvom Antonia Janigra. Jugoslovanski umetniki bodo priredili več koncertov v Bukarešti in najvažnejših kulturnih centrih dežele.

V Romuniji gostuje zdaj jugoslovanski dirigent Oskar Danon. Dirigiral bo dva koncerta v Klužu in operni predstavi »Aida« in »Evgenija Onjegina« v veliki operi v Bukarešti.

Bukarešta, 18. dec. (Tanjug). Te dni bo v Romuniji gostoval jugoslovanski solistični ansambel pod vodstvom Antonia Janigra. Jugoslovanski umetniki bodo priredili več koncertov v Bukarešti in najvažnejših kulturnih centrih dežele.

V Romuniji gostuje zdaj jugoslovanski dirigent Oskar Danon. Dirigiral bo dva koncerta v Klužu in operni predstavi »Aida« in »Evgenija Onjegina« v veliki operi v Bukarešti.

Konec krize na Siciliji

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 18. dec. (Po telefonu). Sicilijanski deželni parlament je danes dopoldne ponovno izvolil Silvia Milazza za predsednika deželne vlade. Milazzo je dobil pri glasovanju 50 glasov, to je 4 več kot jih je imel prej. Pogajanja med strankami za izvolitev nove vlade so trajala vse od preteklega torka, ko je bilo zasedanje odloženo in vso večerajno noč skoraj prav do jutra.

Osebnost vodstvo krščanske demokratske stranke je pod pritiskom svojih levih struj privolilo na pogajanja z Milazzovimi krščanskimi socialisti in socialisti za sestavo 4-strankarske sredinske levčarske vlade, toda le pod pogojem, da vlade ne bi podpi-

rali tudi komunisti. Tako Milazzo kot socialisti so predlog, vezan na ta pogoj, odklonili. Vodstvo socialistične stranke je v sporočilu, ki ga je izdalo sinoči, poudarilo, da svoje prisotnosti v sicilijanski vladni večini ne veže na istočasno udeležbo komunistov v vladi,

ne more pa privoliti na to, da bi se apriori odrekli glasovom komunistov za program reforme sicilijanske družbe. Ker krščanski demokrati niso hoteli odstopiti od navedenega pogoja, so se pogajanja razbila in krščansko demokratska stranka je predložila svojega kandidata pri volitvah v deželni parlament, ki so se začele davi ob pol enajstih. Kandidat krščanske demokracije je dobil le 35 glasov.

Razbitje pogajanj za sestavo sredinsko levčarske vlade na Siciliji bo imelo nedvomno svoje posledice tudi na nacionalnem planu, kajti desničarske stranke in desničarske struje krščanske demokratske stranke bodo izid teh pogajanj izkoristile za boj proti levčarskim strujam, to je predvsem proti Fanfaniju in njegovim sornjšljenikom, ki so tako na kongresu v Firenzah kot kasneje zastopali stališča, da je možno doseči solidno večino za sredinsko levčarsko vlado. Krivdo bodo zvrnili na socialiste, ki se nečesto odzivajo od komunistov. To je razvidno že iz današnjih komentarjev v krščansko demokratskem in desničarskem tisku.

Aca Stanovnik

Stevenson predlaga

Prvak ameriške demokratske stranke predlaga 40-letni program pomoči nerazvitim državam

NEW YORK, 18. dec. (Reuters). Prvak ameriške demokratske stranke Adlai Stevenson je predlagal, naj bi doleteli 40-letni mednarodni program pomoči nerazvitim deželam, po katerem bi za to pomoč namenili vsako leto 5 milijard dolarjev.

Stevenson, ki je bil dvakrat demokratski kandidat za predsednika ZDA in ki bo, kakor sodijo, glavni kandidat demokratske stranke na volitvah prihodnje leto, je sprožil tudi druge pomembne predloge v časopisu »Foreign Affairs«. Med drugim je predlagal, naj bi ob zaključku mednarodnega geofizikalnega leta ustanovili mednarodno geofizikalno komisijo, naj bi bila LR Kitajska sprejeta v OZN in naj bi organizirano uveljavljali načelo neumežavanja v zadevah Srednjega vzhoda.

Kar zadeva razorožitev, je Stevenson predlagal, naj bi nadaljevali delo v tej smeri. Posebej je poudaril, da morajo ZDA podaljšati svoj sklep, da ne bodo oravljale atomskih eksplozij, dokler se ne bodo nadležali razgovori o razorožitvi z vsemi možnostmi za

uspeh. Stevenson je poudaril, da bi morala enako ravnati tudi Sovjetska zveza.

Avstrijsko-italijanski odnosi

Na Dunaju so potrdili vesti, da ZDA ne podpirajo Avstrije glede Južne Tirolske — Italijanski protestni notli proti govoroma Gschnitzerja

DUNAJ, 18. dec. (Tanjug). Generalni sekretar v avstrijskem zunanjem ministertvu Martin Fuchs je danes v izjavi za tisk potrdil vesti, da ameriška vlada ne podpira Avstrije glede tega, da bi predložila sporno vprašanje Južne Tirolske v proučitev OZN.

Fuchs je dejal, da je dunajska vlada obvestila ameriško zunanje ministertvo, da namerava Avstrija ta spor predložiti na prihodnjem zasedanju generalne skupščine in da »Avstrija zahteva popolno avtonomijo za južne Tirolce«.

Fuchs je izjavil, da stoji ameriška vlada na stališču, da je bolj primerno, da razpravlja o uveljavljanju pariskega sporazuma iz leta 1946 o pravicah južnih Tirolcev mednarodno sodišče pravice v Haagu.

Državni sekretar v avstrijskem zunanjem ministertvu Gschnitzer je v zadnjih 14 dnevih tretje javno podprl avtonomistične zahteve manjšine v Južni Tirolski. Po govorih v Innsbrucku in na Dunaju na

sestankih Tirolcev — zaradi česar je italijanska vlada že poslala dunajski protestni notli — je objavil članek v časopisu katoliške ljud. stranke »Österreichische Monatshefte«, v katerem ponovno obtožuje Italijo, da ni uveljavila določb pariskega sporazuma. Opozoril je na to, da niso bili doseženi nobeni rezultati na dvostranskih pogajanjih, ki potekajo že tri leta po diplomatskih kanalih. Ito je ponovno poudaril zahtevo, da mora Italija dati južnim Tirolcem »avtonomijo« ali pa zagotoviti »pravico do samoodločbe«.

Italijanska vlada je na pogajanjih zavrnila zahtevo po popolni avtonomiji Južne Tirolske ter to svoje stališče obraz-

ložila s tem, da so določbe pariskega sporazuma o zaščiti pravic manjšine v tej avtonomni pokrajini v glavnem uveljavljene in da imajo Tirolci svoje predstavnike v pokrajinskih vladi in v parlamentu v Bolzanu.

Jugoslovanski solisti v Romuniji

Bukarešta, 18. dec. (Tanjug). Te dni bo v Romuniji gostoval jugoslovanski solistični ansambel pod vodstvom Antonia Janigra. Jugoslovanski umetniki bodo priredili več koncertov v Bukarešti in najvažnejših kulturnih centrih dežele.

V Romuniji gostuje zdaj jugoslovanski dirigent Oskar Danon. Dirigiral bo dva koncerta v Klužu in operni predstavi »Aida« in »Evgenija Onjegina« v veliki operi v Bukarešti.

Telegrami

RIO DE JANEIRO. — Brazilski predsednik Juscelino Kubitschek bo poslal vsem predsednikom ameriških republik, tudi predsedniku Eisenhowerju pismo, naj se udeležijo slovesnosti ob otvoritvi nove brazilске prestolnice 21. aprila prihodnje leto. Na slovesnost bodo morebiti povabljeni tudi voditelji drugih držav.

LONDON. — Predstavniki finančnega ministertva je v spodnjem domu povedal, da bo britanska pomoč nerazvitim deželam znašala letos okrog 150 milijonov funtov sterlingov. Ta pomoč bo dvakrat večja od predlanskega vladnega sklada za gospodarstvo in tehnično pomoč prek morskim deželam in področjem.

RAZPIS KAJUHOVH NAGRAD

Da bi narodnoosvobodilna vojna slovenskega naroda dobila v slovenski književnosti še večji poudarek in da bi pisatelje, pesnike in druge umetniške oblikovalce ter zgodovinarje, zlasti pa vse, ki so kakorkoli sodelovali v NOV, še bolj zainteresirali za ustvarjanje del iz narodnoosvobodilne vojne, je upravni svet založbe »Borec« v Ljubljani na svoji prvi seji dne 22. septembra 1959 sklenil prvikrat razpisati »Kajuhove nagrade«, in sicer:

I. nagrado v znesku 300.000 din

II. nagrado v znesku 200.000 din

III. nagrado v znesku 100.000 din

Kajuhove nagrade se podeljujejo za izvirna in še ne objavljena dela, in sicer: a) za literarna dela — romane, povesti, pesniške zbirke, zbirke novel, dramska dela; b) za dokumentarna dela; c) za spomine; d) za ilustracije in opremo knjig.

Za Kajuhove nagrade pridejo v poštev le dela, ki obravnavajo tematiko iz narodnoosvobodilne vojne Slovenije in sicer: partizanstvo, ilegalno, predvojno partizansko in delavsko razredno borbo, koncentracijska taborišča, zapore ter zgodovinsko znanstvena dela s tega področja.

Avtorji naj svoja dela predložijo v dvojniki ocenjevalni komisiji, ki jo vsako leto sestavi Upravni svet založbe. Avtorji morajo predložiti svoja dela pod sifro, v zapечатni kuverti pa svoj točen naslov; konkurirajo lahko z več deli, vendar pa mora biti vsako delo posebej sifrirano.

Zadnji rok za oddajo del je 30. decembra 1960.

Rokopise je dostaviti z označbo »Kajuhove nagrade« na naslov:

UREDNIŠTVO ZALOŽBE »BOREC«,

LJUBLJANA, TITOVA 17.

Vsa nagrajena dela bo odkupila Založba »BOREC« posebno pogodbo z nagrajenimi avtorji.

Nagrade se bodo podelile ob Dnevu oborožene

vstaje slovenskega naroda 22. julija 1961.

UPRAVNI SVET ZALOŽBE »BOREC«

V LJUBLJANI

Vzgoja za konkretno politično akcijo

IZKUSNJE VEČERNIH
POLITIČNIH ŠOL

V novomeškem okraju deluje šest večernih političnih šol; v Novem mestu, Sevnici, Senovem, Brežicah, in Črnomlju z enim oddelkom, v Vidmu-Krškem pa z dvema oddelkoma. Obiskuje jih 180 slušateljev, od tega 137 članov Zveze komunistov. Vse šole so pri delavskih oziroma ljudskih univerzah, razen tega pa uživajo še posebno skrb, ponekod večjo, drugod manjšo, občinskih komitejev ZKS in njihovih ideoloških komisij. Manj pa so deležne pozornosti ostalih političnih organizacij. Izjemi sta samo mladinska organizacija v Črnomlju in sindikati v Vidmu-Krškem.

Vse večerne politične šole v novomeškem okraju imajo honorarne upravnike, izmed katerih sta dva učitelja, dva profesorja, diplomirani ekonomist in tehnični sekretarka občinskega komiteja ZKS. V pomoč so jim šolski sveti, ki jih sestavljajo predstavniki slušateljev, predavateljev, ideoloških komisij pri občinskih komitejih ZKS in ponekod tudi gospodarskih organizacij. Na šolah bodo razen tega organizirali še svete slušateljev, ki bodo skrbeli za disciplino, študij po kroških in podobno. V Vidmu-Krškem so uvedli hospitacijsko obliko usposabljanja slušateljev za konkretno politično delo. Koristna

so nadalje posvetovanja predavateljev o posameznih tematskih področjih, na katerih razčistijo vsa nejasna vprašanja.

Dosedanje izkušnje večernih političnih šol kažejo, da je treba predavatelje stimulirati za stalnost. Bolje je, da predavajo teme enega tematskega področja, ker jim to omogoča bolj poglobljen študij, kakor pa, če se morajo pripravljati za teme zdaj enega, drugič pa spet drugega tematskega področja. Nadalje se je pokazalo, da izbira slušateljev ni bila najboljša. Izmed 137 članov Zveze komunistov, kolikor jih obiskuje šole, jih ima samo 13 funkcije v vodstvih Zveze komunistov. Zaradi tega bo potrebno, da bodo občinski komiteji ZKS v prihodnje posvečali več pozornosti izbiri slušateljev. Prizadevati si bodo morali, da se bodo izvršili skozi šole najprej osnovni politični kader, ki ga je potrebno usposobiti za konkretno politično akcijo.

Na vseh šolah se je pokazala potreba po tekstih predavanj, zlasti iz politične ekonomije, ki bi služili slušateljem pri ponavljanju snovi. Sestav slušateljev je namreč tak, da je med njimi le malo takih, ki bi si pri študiju znali pomagati z izvirno politično literaturo. Tretja možnost je še diktiranje, vendar predavatelji za to nimajo dovolj časa, ker je časa za predelavo posameznih tem že tako zelo malo.

Nekatere šole so predlagale, da bi bil pouk dvakrat tedensko po tri ure, namesto trikrat po dve uri. Ta sprememba pa ne bi bila koristna, ker bi trpeli pouk terjal prevelik napor slušateljev, hkrati pa bi zmanjšal uspeh. Kolikor je bila doslej na nekaterih šolah tretji dan v tednu slabša udeležba, je bilo to bolj zaradi strahu pred konzultacijami. To nalaga šolam, da posvetijo več pozornosti iskanju

takih oblik razgovorov, da bodo čim bolj privlačne in obenem koristne.

Analiza obiska na večernih političnih šolah je pokazala, da so mnogi slušatelji še vedno preveč obremenjeni na svojih službah in mestih; zato pouk ne redno obiskujejo. Ta ugotovitev velja zlasti za novomeško in senovsko večerno politično šolo, kjer je naslaba udeležba. Pri tem pa ne gre prezreti vzpodbudnega primera OK ZKS Novo mesto, ki je prestavil seje sekretariata zato, da bi omogočil administraciji, ki piše zapisnike, reden obisk večerne politične šole. Zal pa je manj takega razumevanja v nekaterih podjetjih, kjer se vedno zamerjajo vzgojo svojih kadrov.

Viktor Bežek

Ob 40-letnici smrti

Danes je minilo štirideset let, odkar je umrl Viktor Bežek, ravnatelj goriškega moškega učiteljskega in eden najvidnejših slovenskih pedagogov.

Kot profesor je služboval v raznih krajih a najdalje časa na učiteljskih v Ljubljani in na ženskem učiteljskem v Gorici; od leta 1904 do 1909 je bil ravnatelj moškega učiteljskega v Kopru, ki je imelo slovenski, hrvaški in italijanski oddelke. S sodelovanjem vse slovenske mladosti na Primorskem je dosegel, da se je slovenski oddelk učiteljskega leta 1909 preselil v Gorico. Velika je njegova zasluga, da je bila na moškem učiteljskem za vse predmete uvedena slovensčina kot učni jezik, in da je bilo na tem zavodu tudi vse uradovanje v slovenskem jeziku, nemščina se je poučevala kot tuj jezik. Moško učiteljske v Gorici je bilo pred prvo svetovno vojno edina državna popolna srednja šola v slovenskem učnem in uradnem jeziku.

Sam je predaval na učiteljsko psihologijo, pedagogiko, občno metodiko in zgodovino pedagogike ter vodil šolsko delo. Za te predmete je bilo treba pisati učne knjige. Od leta 1913 do 1919 sta izšli njegovi knjigi »Občno vzgojepislovje« in »Dušeslovni uvod« ter »Občno ukoslovje z umoslovnim uvodom«. V svojih knjigah je zbral vse, kar je do tedanja napredna znanost v teh predmetih dosegla in kar lahko sprejme v učno knjigo za srednje šole. V svojih knjigah kot pri svojem praktičnem delu se je pokazal kot eden najnaprednejših pedagogov, samonikl tvorci pri vsebini in pri jeziku.

Od njegove smrti je preteklo štirideset let — štirideset let molka. V naslednjih letih je pri nas zavladala v psihologiji in v pedagogiki metafizična s geometrijo duha in zamagljala pogled na jasno in stvarno pedagoško delo pokojnega Bežka. Kraji, kjer je deloval, so na periferem slovenskem ozemlju ter so bili dolgo pod fašističnim jarmom. Svobodna domovina naj se oddolži njegovemu spominu. Čas bi bil! Ob stoletnici njegovega rojstva, 10. julija 1960, bo najlepša prilika, da mu izkažemo zaslužen priznanje.

J. S.

POGOVORI O ČLOVEKU IN LEPOTI

„IŠČEM ČLOVEKA“

Znameniti izrek starogrškega filozofa nas spominja, da so ljudje že od nekdaj iskali oporo v humanistično usmerjeni in delujoči osebnosti. Umetnost je vsa, kolikor je je, nastajala in še nastaja iz istih težav. Zato je na njenem praporu zapisano še danes: Iščem človeka.

Ko smo govorili o Sinji ptici, simbolu poezije, smo ugotovili, da je nanzoča v vsem našem življenju in da si jo zaželimo posebno tedaj, kadar bi radi zaživel iz vsega svojega človeškega bistva.

Od kod ta potreba, ta nenehna želja?

Maksim Gorki je zapisal o Anatolu Franceu, da je bila zanj umetnost isto kot etika. Umetnosti brez etosa namreč ni. Preko umetnosti je pisatelj zmerom reševal ali skušal reševati etična vprašanja, v okiru vsa-kokratne družbe, seveda v luči lastnih spoznanj. Čim bolj se je približal objektivni resnici, tem močnejše je vplival na ljudi. Tako si umetnost in etika iz veka v vek podajata roke. Njuna pot in cilj sta skupna: odkrivanje Lepote in resnice, v službi človeka.

Ta tesna povezanost med Lepoto in etiko ter resnico označuje najbolje smisel vseh umetnosti. In kar velja za pesništvo, velja prav tako za prozo, za dramo, za umetniško sliko, za umetniški film, za glasbo, za vse obširno področje umetniškega ustvarjanja.

Umetniška proza je danes najbolj razširjena umetniška vrsta. Večina ljudi prebere največ povesti in romanov. Zlasti romanov; ki so postali najbolj razširjena oblika umetniškega ustvarjanja. Pripovedna umetnost, kot jo srečujemo v romanih in novelah, je posebno v prejšnjem in sedanjem stoletju močno vplivala na kulturno raven širokih slojev prebivalstva. Zlasti klasični roman 19. in 20. stoletja je odigral silno vlogo pri graditvi duhovne stavbe sodobne humanistične kulture. Blesteča vrsta imen svetovne literature je z vsebino svojih del postala intimna lastnina sodobnega kulturnega človeka.

Ko govorimo o povesti ali romanu, morda nismo v tolikih težavah glede odgovora o njegovem bistvu, kot se nam to danes pri pesniških stvaritvah. To najbrž zaradi tega, ker je oblika romana posem prilagojena dojemanju ljudi različnih duhovnih obzorij. Medtem ko subtilnost in lapidarnost pesmi navadno terjata izredno koncentracijo bralečve pozornosti, nudi roman tudi pri manjši koncentraciji vsakomur nekaj. In če je resnica, da večina bralecev prebere roman zaradi zgodbe, drži tudi, da najde zmerom večje število bralecev v romanu še mnogo drugih vrednot in kvalitete: literarno delo v prozi nas najprej s svojo zgodbo pritegne, presune pa s tisto kvaliteto, ki ji običajno pravimo ideja, in ki jo pisatelj v svojem delu razvija in razpleta. Ta umetniška ideja daje tudi globlji smisel vsakemu romanu. Navadno je sicer tako, da je umetniška ideja nekako neopazno zajeta že v sami zgodbi, tako da vpliva na braleca in ga sili k premišljevanju ne glede na to, ali je dojel vse vrednote določenega dela. Toda še samo dejstvo, da nas neko delo prisili, da premišljujemo o njem, o njegovih junakih in o njihovih usodah, nam prica, da je pisatelj dobro zastavil pero.

Vsak roman ima svojo bolj ali manj izrazito etično idejo.

Če bi tako idejo pogrešali, gotovo ne moremo govoriti o umetniškem romanu. A čim popolneje je, čim boljše je izražena, tem bliže bo takšno delo človeku.

Kratek sprehod po zgodovini domače in tuje književnosti nam lahko samo potrdi naše premišljevanje. Če računamo, da je slovenska književnost, kar zadeva romanopisje, še zelo mlada, potem se nam ni treba čuditi nad razmeroma skromnim številom imen, ki so preživela svoje avtorje. Najčistejša umetniška potenca odvzeta vsekar iz del Ivana Cankarja, ki je v svoji prozi strnil umetniška spoznanja o ljudeh in svojem času. Čeprav je napisal le nekaj povesti, ga smemo imeti za največjega glasnika svojega časa, ki je svoje umetniško prepričanje dosledno uveljavljal v vseh svojih delih. To uveljavljanje lastnega umetniškega nazora je sploh značilno za pisateljske osebnosti. Po takem nazoru zlahka spoznamo pomembnost pisateljev in njihovo vlogo v družbi.

Danes načrta založniška politika omogoča, da postopoma dobivamo vsa pomembnejša dela svetovne književnosti tudi v slovenskem prevodu. Dan na dan izhajajo prevodi najboljših romanov iz preteklih stoletij in iz najnovejšega časa. Tega raznolikega bogastva se morda včasih niti ne zavedamo. Ne vem, če je v svetovni literaturi količjak pomembnejše ime, ki ne bi bilo vsaj s tem ali onim delom predstavljen slovenskemu bralec. To razširjeno duhovno obzorje slovenskega človeka se odraža na splošni višji ravni vsega našega življenja in na rastočih kulturnih potrebah. Še bolj pa se to odraža na posameznikih, kajti umetnost uveljavlja svoj vpliv tako, da izboljšuje posameznika.

Tako smo spet na začetku svojega premišljevanja. Vendar bi morali za sklep poudariti še to, kaj pravzaprav hoče sodobni roman? Med njim in pesnijo ni razlike samo v formi, to je kajpak jasno. Roman noče biti samo trenutna impresija, prebilski misli, izraz določenega občutja. Roman teži za tem, da bi zajel v svoj okvir vse življenjske pojave čim bolj na široko, išče pri tem lastno odgovora o smislu in pomenu človekovega boja za nove in nove vrednote, išče sintezo med dejstvi človeškega življenja in njegovimi zastavljenimi cilji. Tako moremo reči, da so najbolj romani tisti, ki s svojo idejo čim trdnje in zanesljiveje odgovarjajo na vsa tista vprašanja, od katerih rešitve sta odvisna človekov napredek in sreča.

France Novšak

Kako pospešiti gradnjo šol v manj razvitih krajih

Manj razviti kraji so v vsej naši državi posebno zapleten problem tudi glede na osnovno šolstvo. Kakor imamo bolj in manj razvite republike, tako imamo tudi v posameznih republikah bolj in manj razvite okraje, v njih pa prav tako različno razvite občine. V Sloveniji so takšni okraji Murska Sobota, Koper, Gorica in Novo mesto. Kakor v gospodarskem, tako morajo ti okraji tudi na kulturnem in prosvetnem področju reševati težje, in osnovnejše naloge.

Poglejmo na primer Mursko Soboto! V tem okraju je zelo veliko število slabih šolskih zgradb, ki ne ustrezajo niti minimalnim pedagoško zdravstvenim zahtevam, saj so večinoma stare nad petdeset let. Razen tega so pomankljivo opremljene, šolskih delavnic ali kabinetov navadno sploh nimajo. Pri vsem tem pa število otrok v Pomurju iz leta v leto raste; prekmurški delavec odhaja namreč v druge okraje z več industrije, a svoje otroke pušča večinoma doma pri raznih sorodnikih. Po drugi strani se bori s tem, kako zagotoviti potrebne učne moči za razne osnovne in strokovne šole; manjka jim namreč kar 222 učnih moči ali dobra četrtina učnega osebja. Iz okraja odhajajo namreč prosvetni delavci drugam, ker imajo tam boljše pogoje.

Da bi rešili ta problem, so ustanovili učiteljske v Murski Soboti. Občinski ljudski odbori Murska Sobota, Petrovci-Salovci in Gornja Radgona grade stanovanja za učitelje. Okrajni ljudski odbor stipendira 57 študentov na visokih in višjih šolah, gospodarske organizacije in občine pa 350 dijakov — stipendije za učiteljski poklic pa ostajajo, ker zanje ni priložev. Vse to kaže na velike težave šolstva v Pomurju. Novo učiteljske v Murski Soboti naj bi postopoma rešilo problem učiteljskega kadra.

Kot je znano, prejemajo manj razviti okraji posebne dotacije iz republiških proračunskih sredstev za kritje najnujnejših potreb. Te dotacije so okraji doslej največkrat investirali le v gospodarstvo. Kaže, da bo petletni perspektivni načrt gospodarskega razvoja v Jugoslaviji izpolnjen v štirih letih, na žalost pa ni tako s šolstvom, zlasti s osnovnim, kjer plan ne samo ni dosežen, ampak močno zaostaja. Umljivo je, da so pri tem najbolj prizadeti manj razviti kraji.

V Sloveniji smo v letu 1957 zaostali z vsemi investicijami v šolstvu za okoli 75 milijonov dinarjev, v letu 1958 pa za okoli 840 milijonov dinarjev. Letos smo približno dosegli plan, to pa predvsem zaradi številnih gradenj strokovnih šol, za katere je poseben sklad. Seveda pa z letošnjimi gradnjami nismo krili zaostanka prejšnjih let.

Glede na takšno stanje osnovnega šolstva pripravljamo v zveznem sekretariatu za šolstvo ukrepe, ki naj bi zagotovili povečanje investicij v osnovno šolstvo. Tako namerjajo predlagati, naj bi del pri-

spevka, ki ga plačujejo investitorji upravnih stavb zveznim organom, dobile republike za investicije v šolstvo, je pa še več drugih predlogov. Sekretariat Sveta za šolstvo LR Slovenije predlaga, naj bi bil

del dotacij okrajem vezan na ta način, da bi bil izplačan še le takrat, ko bi občinski in okrajni organi dali oziroma odobrili določena sredstva za investicije v osnovno šolstvo.

fn

Poljski filmski delavci so obiskali Ljubljano ob premieri poljskega filma »Likvidacija«. Društvo slovenskih filmskih delavcev jim je priredilo sprejem v klubu ljudskih posancev. — Na sliki: igralka Božena Kurowska in režiser Leonard Buczowski

Mladi in stari so si segli v roke

OB 10-LETNICI KULTURNO-PROSVETNEGA DRUŠTVA SAVLJE-KLECE

Ko je prišel na oder po šopek cvetja, je Franc Dovč stal kot stara slovenska grca, malce nerodno, kot da ga je sram in kot da je na oder prvič. Tako so prišli po šopek, ki so bili le skromen znak priznanja in zahvale, tudi ostali štirje — Francka Cernetec, Matevž Smole, Anton Klemen in Janez Kunaver. Mar ni čudno — tolikokrat se je že po njihovem nastopu spustila zavesa, tolikokrat je že kdo izmed njih vabil ljudi po hišah, organiziral, iskal podpore za svoje društvo pri raznih ustanovah, sedaj pa mu je bilo pred svojimi ljudmi nerodno...

In malo za tem sta dva izmed njih in še mnogi drugi prišli na oder in recitirali, igrali, peli... Oči so jim začele, glasovi in telesa so govorila. Dva človeka v enem? Kdo bi vedel...

Dvorana pa je bila polna, pa čeprav je v njej 250 stolov. Pred desetim leti, ko so začeli, jih je bilo komaj 15, obdajale so jih gole stene. In vendar so takrat sklenili: »Ustanovimo bomo kulturno društvo in igrali bomo. Dvorano imamo, roke tudi.«

Zaigrali so prvo igrjo, nastopili z njo na republiškem tekmovalju amaterskih igral-skih družin — in zmagali. Tako jim je Finžgarjeva »Raz-valina življenja« postala vodnik na poti, ki ne pozna usmi-ljenja. Delo in zopet delo, družile so jih težave, v njih so postajali močnejši. Vrstile so se nove igre, vsako leto vsaj tri in od vsake vsaj po tri predstave in še nekaj dru-

gje. Tomačevo, Barje, Bukovica... Iz Smartna ob Savi, Trnovca in drugod, celo iz Mestnega gledališča pa so pri-hajali k njim.

Demarja pa ni bilo. Breme-nila jih je še kinematografska sekcija, ki kljub temu, da je imela lastno aparaturo, zaradi dragih in zastarelih filmov ni in ni mogla na zeleno vejo. Denar so si v sili poiskali s prirejanjem veselice, čeprav je to nasprotovalo njihovim načelom.

In danes... Danes jih je več kot osemdeset. Delajo v deset let stari kinematografski in dramski sekciji, 5 let mlajši folklorni skupini in še leto dni mlajšem odseku, kjer vsak teden prirejejo poljudnoznanstvena predavanja iz kmetijskoga, zdravstva, zemljepisja, tehnike, imajo redne kino-predstave novejših filmov, prirejejo gospodinjke tečajje prirejejo priložnostne proslave in plešje.

Da, plešjejo. Pred štirimi leti so v Savljah prvič pokazali, kakšno je znano ko-roško »štehanje« — in letos so ga pokazali že na Ljub-ljanskem festivalu.

Zivljenje Kulturno-prosvetnega društva Savlje-Klece je tesno povezano z vaščani obeh vasi in kolektivni tamkajšnjih tonarn »Tops« in »Tonosa«. Njihova prehojena pot je lah-ko v ponos njim samim in njim sorodnim društvom. Ko-liko veselja in koliko odpo-vedi, porazov, zmag, samo-premagovanja skrivajo prete-klata leta.

In ko so pred polno dvo-ramo žuljave roke prejele iz-

rok mladenke šopek cvetja v zahvalo za delo, ki so ga dale društvu, je bilo videti v njih zadrego. In mar bi od teh skromnih rok, ki jim je tuja vsaka pohvala in poznanje le delo, povsod samo delo, mogli pričakovati kaj drugega?

J. S.

TUDI V KONJICAH TRDNEJŠA POTA

V konjski občini, ki je pre-težno poljedelska, so širi na-selja, ki imajo tudi bolj ali manj razvito industrijo; prve so vsekar Slovenske Konjice, sedež občine, kjer domujeta Konus in Kostroj. Še bolj de-lavsko so Zreče, Vitanje in Lo-če pa sta skoraj povsem kmeč-ki naselji.

Čeprav pokrajina na severu Konjske gore ni preveč od-rok, v teh krajih življenje do-slej ni bilo kaj razgibano. Prav-zato je za marsikoga prijetno presenečenje, da je prav v Ko-njicah zažvela prva delavska univerza v celjskem okraju. Že takoj je treba pristaviti, da je prvi vtis zelo dober. Načrti ob-činskega vodstva delavske uni-verze so tako obširni in pestri, da si lahko samo vesel. Ker pa samo načrti še niso nikjer pre-maknili sveta niti za ped, po-glejmo, kaj je doslej že nare-jeleja.

Predavanja na politični šoli, ki jo redno obiskuje čez 30

slušateljev, so v polnem teku. V podjetju Konus so s svojimi predavatelji organizirali tečaj za kvalificirane delavce. Tudi v Zrečah so se začela strokovna predavanja, ki jih ponazo-rujejo filmi. V Vitanju je za-sedaj največ zanimanja za splošno izobrazbo; prebivalci so sami povedali želje in po-njih so pripravili predavanja. V okviru gospodinjkega cen-tra sta v občini dva tečaja za gospodinjke; obisk je dober: čez 30 gospodinj vseh starosti. Po-sebno pozornost posvečajo vzgoji staršev. V Konjicah de-luje centralna šola za starše, v Zrečah pa so sestavili za vzgo-jitelje otrok ciklus predavanj.

Tečajev za krojače, šivilje, delavce v kmetijstvu itd, sicer še ni, a delavska univerza že poskrbela, da bodo obisko-valci teh tečajev poleg strokovnega znanja pridobili tudi splošno in politično izobrazbo, brez katere si ne moremo mi-sliti upravljalca v podjetju.

povsod odločujočega člana na-še skupnosti.

Med najbolj zanimive, pred-vsem zaradi namena, sodi te-čaj angleškega jezika v tovar-ni Kostroj. 27 tečajnikov se spoznava z angleščino po si-stemu direktne metode, ki se je izkazala za zelo dobro obli-ko šolanja. In zakaj tako zani-manje za ta tečaj? Podjetje bo prihodnje leto postavilo tovar-ni usnija v Sudanu in tisti, ki bodo šli tja, morajo pač pre-cej znati. Konus bo gradil to-varno v okviru prijateljske pomoči Jugoslavije nerazvitim deželam. Tečajniki se bodo se-znali tudi s politično ure-ditvijo, gospodarskimi razme-rami in zgodovino Sudana.

Med pomembnejšo dejav-nostjo delavske univerze bo vsekar tudi seminar za vo-dilne uslužbence v podjetjih, ki ga pripravljajo. Najprej bo-do na vrsti večja, nato pa bo-manjša podjetja. Predavali bo-

do predavatelji iz Celja in po-možnosti tudi iz Ljubljane.

Priprave za srednjo ekonoms-ko šolo in večerne osnovne šole pa so za sedaj naletele na velike težave. Za ekonomsko šolo je izredno zanimanje, že doslej je čez 50 prijav, toda vse je odvisno od predavateljev, teh pa za sedaj še ni. Z ve-černo osnovno šolo pa je ravno narobe. Predavatelji so, ni pa zanimanja. Odrasli ljudje s premahno izobrazbo se, kot kaže, ne zavedajo, kako po-trebno je širše in temeljitije znanje, najbrž prav zaradi te-ga, ker so premalo izobraženi.

Tako so torej začeli tudi v Konjicah. Organizatorji so pri-zadevalni, vse pa seveda ni od-visno od njih. Osnovni pro-blem, ki se ga v Konjicah prav dobro zavedajo, so predava-telji. V Konjicah jih ni dovolj, zato bo uspeh dela bistveno od-visen od predavateljev iz Ce-lja in od drugod. Da bi jih bilo dovolj!

IZ NAŠIH KRAJEV

Sodelovanje
šolskih zadrug

Solska zadruga tretje osemletke za Bežigradom ima 163 članov. Imajo več krožkov: vrtnarski, čebelarški, nabavno-prodajni, akvarijski in tehnični krožek. Krožki so sprejeli razne obveznosti. Vrtnarski krožek bo oskrboval otroško igrišče poleg šole v Peričevi ulici. Tehnični krožek bo za igrišče naredil prenosne hišice, v katerih se bodo lahko igrali cici-bani. Akvarijski krožek bo uredil akvarij, tehnični pa izdelal večje število lutk za lutkovni krožek.

Te dni so se odpravili v Litijo na obisk šolski zadrugi. Prepeljali so jih brezplačno.

KOPRSKO
AVTO-MOTO DRUŠTVO:
Prepolne roke dela

Vse kaže, da nas je čas le prehitel. Po 1. januarju bodo tudi mednarodni dolžni poznati vsaj cestno-prometne predpise. In če prometnemu organu ne bodo mogli postreči s potrdilom, da so opravili izpit o cestno-prometnih predpisih, bodo morali z mopeda in bodo lahko nadaljevali pot samo kot pešci. Seveda je v Kopru na sedanjem Avto-moto društva v teh dneh čez glavo živelo. Tu se namreč pripravljajo mednarodni kar iz treh občin, koprške, izolske in hrzelske. Več sto mopedistov, zdaj nestrapno čaka, da bi do konca leta opravili izpisevanje o cestno-prometnih predpisih in dobili potrdilo. Ker je Avto-moto društvo stvar dobro organiziralo, bo večina mopedistov do konca leta ustregla novim predpisom.

avtobusi ljubljanskih podjetij. Litijskim šolskim zadrugam so izročili darilo za njihovo knjižnico. Nato je gospodinjski krožek litijske šolske zadruge priredil zakusko. Po zakuski so si ogledali prostore šolskih zadrugnikov.

Litijski so jih razveselili z novico, da jih bodo odpeljali na državno kmetijsko posestvo Ponovice, ki precej pomaga njihovemu kmetijskemu krožku. Na kmetijskem posestvu v Ponovici so si navdušeno ogledovali: majhne pujske, telčke, med katerimi so bili nekateri stari komaj šest ur in se poskušali postaviti na noge. Ko so odhajali, so ljubljanski šolski zadrugarji povabili Litijske, da jih spomladi obiščejo v Ljubljani. M. S.

Ljubljanski šolski zadrugarji so se navdušeno gnetli v hlevu, kjer so bili telčki. Navdušeno so ponujali svoje prste telčkom.

Številne pripombe volivcev

V Celju bodo popravili sedanji način vrednotenja stanovanj v starih hišah

CELJE, 18. dec. — Kot v drugih občinah celjskega okraja, so bili ta teden tudi v Celju zbori volivcev, na katerih so obravnavali in dopolnjevali predloge osnovnih odlokov stanovanjske reforme. Razen občinskih zborov volivcev so sklicali tudi zborni volivcev proizvajalcev, in to v večjih kolektivih: Cinkarni, Tovarni emajlirane posode, železarni Štore, »Savinji«, »Ingrau« itd.

Tokrat so na zborih volivcev ljudje precej zavzeto sodelovali v razpravi, dajali predloge in seveda tudi kritizirali, če s kakšno stvarjo niso soglašali. Skoroj z vseh zborov volivcev je nekaj značilnih pripomb k predlogom odlokov. Tako na

primer mnogi ugovarjajo, da so stanovanja v starih hišah predraga. S tem v zvezi smo na občini zvedeli, da že pripravljajo nove predloge, ki naj bi popravili sedanji način vrednotenja stanovanj v starih hišah. Večina zborov volivcev v Celju

se je odločila za eno cono, ki v glavnem zajame mestno jedro in za 8% conski dodatek. O meji prve cone so imeli pripombe na Dečkovi cesti in na Otoku, češ da predela komunalo še nista v celoti urejena. Pri določitvi meje prve cone tega seveda ne bo mogoče upoštevati, saj bo Otok prihodnje leto tako urejen kot noben stanovanjski predel v Celju.

Na zborih v Polulah in na Bregu so glasovali za nižjo vrednost točke za Celje 450 din, tem ko je v predlogu odloka vrednost točke za Celje 450 din. Na tem terenu predlagajo tudi znižanje najemnin za vrtove, in to od 4 do 8 din, na 3 do 6 din za kvadratni meter. Volivcem nekaterih terenov se ne zdi realna doba trajanja posameznih delov in naprav v stanovanju (lončene peči, kotlički, štedilniki itd.), ker se v večini primerov te naprave izrabijo prej, kot to predlaga novi predpis. Posebna strokovna komisija naj to ponovno prouči.

Kar zadeva ocenjevanje stanovanj, so jih v celjski občini ocenili že več kot 30%. Pripominjajo, da se ne ocenjuje poslednjega velikost sob, raznih hodnikov in podobno. Zato so na zborih volivcev prisotni kontrolorji opozorili ljudi, naj javljajo primere, ko se jim godi krivica.

Povsod soglašajo z odlokom, ki predlaga, naj v Celju od najemnine za stanovanja in lokalne odloke 3 do 30% za vzdrževanje stanovanjskih skupnosti. Vendar menijo, da stanovanjske skupnosti izven centra kljub temu ne bodo imele dovolj sredstev za vzdrževanje določenih naprav. Občinski ljudski odbori in podjetja naj bi take skupnosti še naprej finančno podprli. Čeprav bo ocenjevanje stanovanj v celoti opravljeno do novega leta, vendar ni priložnosti, da bodo v Celju zaradi nekaterih naknadnih rekuratov do konca leta mogli izdati odločbe o novih najemninah.

PREGLEDALI BODO
LETOŠNJE DELO

CELJSKA MLADINA SE
PRIPRAVLJA NA LETNO
KONFERENCO LMS

Mladina celjske občine bo imela v nedeljo 20. decembra letno konferenco LMS. Pregledali bodo uspehe svojega dela. Mladina je na raznih komunalnih gradnjah opravila približno 50.000 delovnih ur. Mladinci in mladinke so sodelovali tudi na zveznih in lokalnih akcijah. Povečali so število članov LMS za okrog 1500, pa tudi število aktivov LMS, ki jih je sedaj že 60. Mladina v celjski občini se vedno bolj uveljavlja v socialni, podjetni, na vasi in v stanovanjski skupnosti.

-bš

TELESNA KULTURA

PRED VELIKIM KOŠARKARSKIM SLAVJEM V LJUBLJANI

Tri ali štiri državne elite

Vrhovno tehnično vodstvo jugoslovanske košarke in zastopniki ligaških klubov zagovarjajo temeljite priprave za olimpiado ne samo z ligaškim tekmovanjem, ampak tudi s čim živahnim mednarodnim spredom

Zadnje dni decembra bo v Ljubljani veliko slavlje košarkarjev. Prvič, odkar je ta lepa športna igra znana pri nas, bo v glavnem mestu Slovenije nastopilo več državnih vrst. Čudno je, da se odgovorni činitelji v Beogradu za ta korak niso odločili že poprej, saj je v Ljubljani že dal časa košarka na zavidljivi ravni.

Toda vse to sodi zdaj že v zgodovino. Veliki dogodek je naposled pred duri. Le nekaj pičlih dni je še do tja, ko bodo v kongresni dvorani na GR stele ure in se bodo v boj spustili najboljši Poljaki, Romuni, Egipčani in Jugoslovani. Kolikor ekipa ZAR ne bi nastopila, jo bo zamenjala mlada reprezentanca Jugoslavije.

Turnir v Ljubljani je vrh tega tudi uvod v priprave naše olimpijske reprezentance. Njena naloga je, da naslednje leto povrne naši košarki ugled izpred letošnjega Istanbula. Z dobrimi pripravami in pravilno izbrano dvanajstoročico — menimo, sestavljenjo po objektivnem merilu — ter spretnim vodstvom se ji bo to prav gotovo posrečilo.

Jugoslovanski olimpijski komite je sklenil, da bodo v Rimu nastopili tudi košarkarji. Če smo se odločili za ta nastop, moramo po najboljših močeh poskrbeti, da bodo leti res temeljito pripravljani. Sodobno, da je v tej zvezi pravilno, da tekmovanje v zvezni košarkarski ligi le ni bilo odpravljeno, kakor so predlagali nekateri. Pravilno pot pa so ubrali tudi triumvirji, ki se v tej dobi zavzemajo za čimvečje število mednarodnih tekem, v katerih se bodo reprezentanti dobro igrali in prekalili.

Ker bo olimpiada tokrat na evropskih tleh, je grozila »nevarnost«, da se bodo za finalni turnir prijavile številne ekipe s stare celine. Zato so organizatorji in FIBA sklenili, da neposredno pristopijo k igram samo 12 moštev, ki so dosegla na zadnjih igrah v Melbournu.

Član vodstva košarkarske reprezentance — Bora Stanković

svetovnem prvenstvu v Santiagu de Chile in celinskih prvenstvih primerne uspehe:

ZDA, SZ, Urugvaj, Francija, Bolgarija, Filipini, Čile, Japonska, Portoriko, Mehika in domaćini Italija. Vstopnice za Rim si bodo lahko nabavila štiri moštva, ki bodo uspešno zaigrala na kvalifikacijskem turnirju v Bologni, in sicer od 13. do 19. avgusta 1960.

Za ta turnir so se zvrstili Jugoslovanci prijavili še Izrael, ZAR, Grčija, Turčija, Romunija, ČSR, Madžarska, Avstrija, Belgija, Španija, Argentina, Kanada in Švica, pri čemer pa lovrstne prijave še niso povsem zaključene.

Prireditelji bodo te kandidature z žrebom razporedili v štiri skupine, katerih zmagovalci naj bi potovali v Rim. Vsekar za odločitev ni najpravičnejša in najpravičnejša, ker odpira možnosti za raznotere kombinacije za najboljšo, dobro, slabo in najslabša moštva. Kaj pa če žreb v eni skupini

zbera vse favorite, v drugi pa — recimo — same »slabičje«?

Toda stvar je sklenjena in o tem ni kaj več razpravljati... Kakšne so možnosti Jugoslavije za uspeh? To bomo lahko povedali šele, ko bo tajnica generalnega sekretarja FIBA g. Jonesa Ursula Franck izvele iz bobna listke za žreb z napisi sodelujočih držav.

Da bi dokazovali muhavosti takega načina razvrščanja udeležencev, smo v uredništvu sami izvedli polzkušno žrebanje,

ki je dalo takle izid: 1. skupina: ČSR, Madžarska, Španija, Jugoslavija; 2. skupina: Kanada, Izrael, ZAR; 3. skupina: Avstrija, Švica, Belgija; 4. skupina: Romunija, Turčija, Argentina, Grčija.

V tem namišljenem primeru bi bile možnosti naše reprezentance za uspeh prav neznatne, saj bi težko opravili s Čehoslovasko i z Madžarsko. Prav nasprotno pa bi se ji godilo v tretji skupini. Če bi bil žreb tako »priazen«, bi pa zanesljivo bi organizatorji imeli v tej skupini tudi z ekipami Izraela in ZAR. Torej počakajmo za zdaj in poželimo našim košarkarjem čimveč sreče pri žrebanju!

Včeraj se je končal v Ljubljani seminar za predsednike telesnokulturnih svetov pri ljudskih odborih. Tovariši Vinko Knol, inspektor pri republikanskem svetu za šolstvo je predaval o telesni vzgoji o šolah in ustreznih nalogah svetov. Niko Kavčič, predsednik Sveta za telesno kulturo pri OLO Ljubljana je imel predavanje o vlogi in delu svetov za telesno kulturo pri ljudskih odborih. Inž. Marjan Božič pa je govoril o temi »Zagotovitev površnin in graditev objektov za telesno kulturo pri izvršnem odboru LRS tov. Mitja Ribičič. Sprejem je bil v Klubu poslancev in so mu med drugim prisostvovali tudi Leopold Krese, predsednik Športne zveze Slovenije ter tovarishi Niko Kavčič in dr. Slavko Zore.

Tovariši Mitja Ribičič je v zaključnem govoru poudaril poglobitvene vidike in smernice za telesno kulturo pri nas obenem z napotki za delo na terenu. Na sliki je tov. Ribičič in drugi.

NOGOMETNI SODNIKI LJUBLJANSKE PODZVEZE
NA OBČNEM ZBORU
DOBRO OPRAVLJENO DELO

LJUBLJANA, 18. dec. — Si- noč je bila v prostorih železnice kurilnice redna letna skupščina podzveze nogometnih sodnikov Ljubljane. Zborovanje je začel predsednik združenja Lado MACORATI. Zborovalci so ugodoma počastili spomin nedavno umrlega sportnega delavca inž. Stanka Bloudka, ki je bil prvi pionir nogometne igre na Slovenskem.

V poročilu UO, ki ga je prebral sekretar inž. SKALAR, je rečeno, da se je ljubljanska sodniška podzveza v tem poslovnem obdobju prek lastnih strokovnih komisij in odborov v Kopru, Gorici in Trebovljah trudila za dobro delo celotne sodniške organizacije v Sloveniji. Pohvale vs vseh pogledih zaslužijo zlasti sodniki v Ljubljani, ki so pod vodstvom Ljuzeta GVARJANCICA vzgojili v tečajih kar 29 novih moči, preostalih 16 novih pa so vzgojili v Kopru (10) in Gorici (6).

Odobr za delegiranje se je trudili, da je zadovoljil prav vse sodnike in skrbel za čim strožji red. V jesenskem delu je pogostoma dal prednost mlajšima sodnikoma z namenom, da bi jih čimprej strokovno vzgojili za težje splošne naloge v prvenstvu.

Disciplinsko sodišče je bilo skoraj brez dela. Zelo vzorni pa so bili še kondicijski treninji najprizadevnejših članov.

Najpogostejši organizacijski problemi so bili posvečeni zlasti sod-

nikom na Gorenjskem, Notranjskem in v Kamniškem bazenu, pa tudi v Kopru, Gorici, Zasavju in zadnje čase zlasti še na Dolenjskem.

V minulemu letu je 164 članov opravljalo glavne in mejne sodniške dolžnosti na več kot 1.600 krat na tekмах po Sloveniji, kar je največ doslej sploh.

Za dobro delo te sodniške podzveze imata največ zaslug — ob prizadevanju vsega članstva — zlasti predsednik Lado MACORATI in podpredsednik Ljuzeta GVARJANCIC, ki sta na tem zboru prejela posebno častno in praktično priznanje.

Drugi poraz Talja

Moskva, 18. dec. Velemoster Talj je doživel na mednarodnem šahovskem prvenstvu beltskih držav že drugi poraz. V IX. kolu ga je premagal Mikenas, leningrajski velemoster Spaski je v tem kolu prejel celo točko in je zdaj na prvem mestu z 8 točkami.

V X. kolu pa so igrali: Talj: Pletsch 1:0, Spaski:Frantz 1:0, Toluš:Johansen 1:0, Mikenas: Teschner 1:0, Kljajevs:Niemela 1:0, Njet:Witkowski remi. Sl:wa in Gipsis sta prekinila.

Po tem kolu vodi slej ko prej Spaski (kot edini neporažen) z 9 točkami pred Mikenasom (8), Tolušem (7,5), Taljem (7) itd.

BERI SPORED

DANES
ATLETIKA
Beograd: sestanek UO Atletske zveze Jugoslavije

SAH
Jesenice: Jesenice: Olympia (ob 17 ur)

JUDO
Zagreb: začetek ekipnega državnega prvenstva

NAMIZNI TENIS
Ljubljana: turnir desetorice najboljših srednješolcev (ob 18 ur na Prulah).

V NEKAJ VRSTAH

VELENJE

V Domu onemoglih v Velenju je 60 upokojencev. Letos so jih že osemkrat obiskale razne kulturne skupine iz Saleške doline. Nedavno jih je obiskala kulturna skupina velenjske Svobode. Stanovanci so bili z vedrim programom zelo zadovoljni.

Osnovne organizacije SZDL v soštanski občini se te dni pridno pripravljajo na praznovanje novoletne jelke. V Velenju pripravljajo za šolsko mladino pravičljivo igrico, pred tržnico nameravajo urediti pravičljiv prostor za razsvetljenimi smrekami. V Velenju in

Včeraj danes jutri

Elektro strojno podjetje »Kraji« je dobilo od trgovca letos večje število osemletskih bolterjev, ki so zaradi svojih tehničnih odlik (osem litrov vode segrejejo na 85 stopinj Celzija v 45 minutah), zlasti primernejši za delne hišave. V trgovini so v decembru prodali 440 ženskih zimskih plaščev (novembra le 320), 270 moških plaščev (novembra le 160), 270 dežnih plaščev (novembra pa 330) in 70 vetrovko, podloženih s kožuvinno (novembra le 10).

Fotobele ljubljanske živalskega vrta zima skoraj ni spremeni. V zapuhtih prostorih prezimujejo le opice: pelikani in kronasti žerjav pa se umaknejo na toplo le ponoči, medtem ko bo moral lev prezimovati kar zunaj, saj uprava živalskega vrta nima finančnih sredstev, da bi bolj poskrbela za živali iz toplejših krajev.

V obeh ljubljanskih porodnišnicah se je v četrti rodilo šest deklic in šest dečkov.

Konfekcijska trgovina »Naprijed« je imela novembra letos 21,5 milijona dinarjev prometa, medtem ko so prodali decembra že za 17 milijonov dinarjev običaj. Kupci kupujejo predvsem topljšo obleko, manj pa dežne plašče. V trgovini so v decembru prodali 440 ženskih zimskih plaščev (novembra le 320), 270 moških plaščev (novembra le 160), 270 dežnih plaščev (novembra pa 330) in 70 vetrovko, podloženih s kožuvinno (novembra le 10).

Upravni delavski univerz so zborovali. Na posvetovanju upravniki občinskih celjskih univerz je govorila sekretarka Okrajnega odbora Socialistične zveze Ančka Globačnikova. Predlagala je ustanovitve zavoda, ki bi izdeloval razne učne pripomočke. Po njenih besedah morajo ljudske univerze tesno sodelovati s političnimi organizacijami v občini, kar bo vsakakor vplivalo na uspešnejše delo.

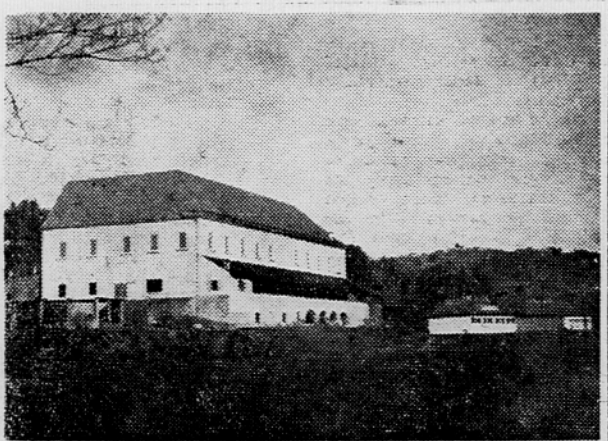
O električni energiji. V klubu mariborske podružnice Elektrotehniškega društva LRS je bilo predavanje o strukturi potrošnje električne energije v Mariboru.

Zdravstvo na dnevnem redu. Na seji sveta za zdravstvo OLO Maribor so razpravljali o nekaterih perečih problemih zdravstva v mariborskem okraju.

V soboto v SNG. V soboto bo v Slovenskem narodnem gledališču prva predstava novoustanovljenega komornega odra. Uprizorili bodo poljsko satirčno komedijo Swinarskega »Ararat«.

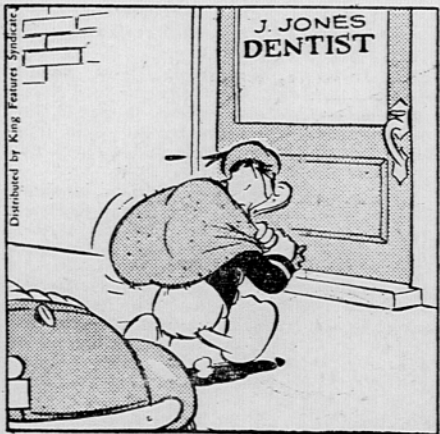
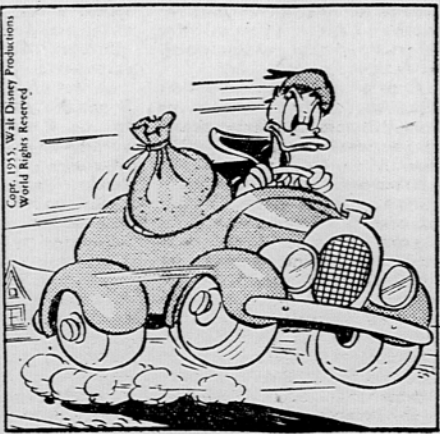
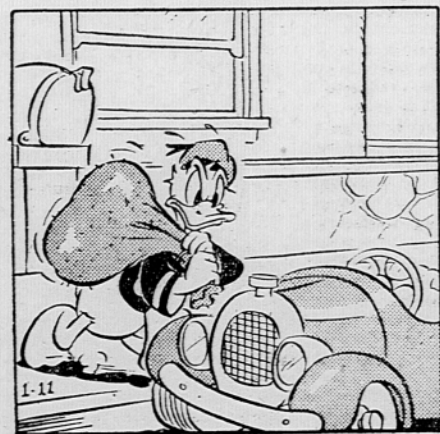
Točkovanje dobro napreduje. V Mariboru so ekipe za točkovanje stanovanj obiskale že številne hiše in ocenile vrednost posameznih stanovanj. Prvi prebivalci so že dobili odločbo o številu točk za svoja stanovanja. Mariborske mestne občine so že večino sprejele vse odločbe v zvezi z določanjem novih najemnin.

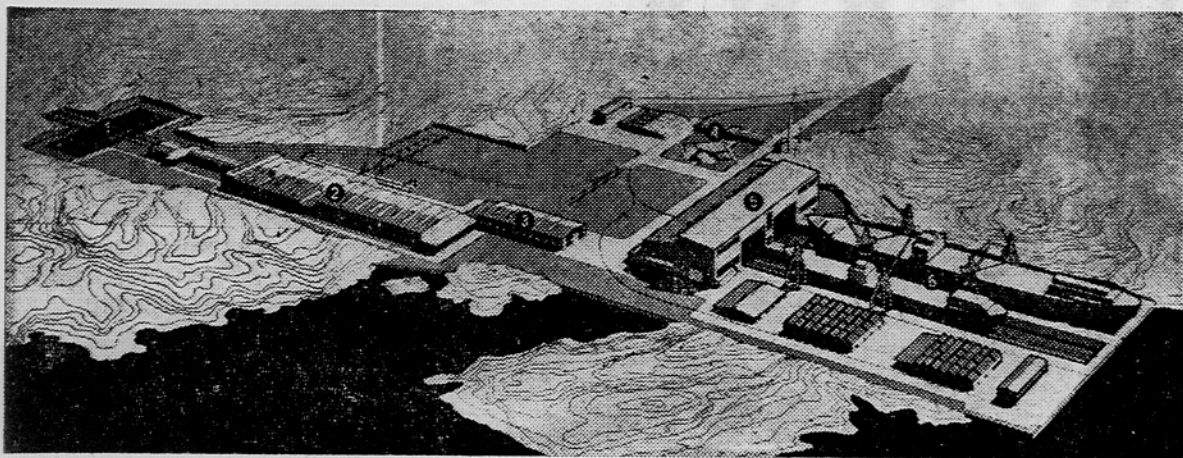
Javni nastop. Golenci Niže glasbene šole so imeli v Kazinski dvorani javni nastop. Na programu so bile skladbe za klavir, violino, solo petje, klarinet in fagot.

Delovni kolektiv gospodarstva Vinarsko - sadjarske šole v Svecini je obnovil velik hlev v bližini šole (levo), zraven pa zgradil nekaj stanovanj za delavce in shrambo za velike kmetijske stroje (desno bolj zadaj). Zaradi hitrega naraščanja števila živine pa so sedanji hlevi že pretešni, zato bo začel graditi v zgodnji pomladi nov hlev za 200 glav govodi ob cesti pred Svecino, kjer je dobil z arondacijo 30 ha zemljišč. Najbolj nujno rabi hlev za bike, ker ima že teleta, ki jih bo pital naprej. J-k

ČE NE GRE DRUGAČE

Za zdaj še samo načrt nove ladjedelnice v Göteborgu, kjer bodo izdelovali 100.000 tonske ladje za 40% ceneje kot doslej

OCEANSKI ORJAKI S »TEKOČEGA TRAKU«

● SODOBNE PROIZVAJALNE METODE KONČNO
● TUDI V LADJEDELNISTVU — LADJEDELNICA V
● GÖTEBORGU BO SEŠTAVLJALA IZ REZIN TUDI
● 100.000 TONSKO LADJE — ZA 30 DO 40% NIŽJE
● CENE.

Z zemljišča ladjedelnice Göteborg pri Göteborgu na Švedskem odhajajo te dni zadnji mineri, sledijo pa jim buldozerji in bagri. Več mesecev so se zajedali v živo skalo in z dinamitom pripravljali prostor za nekaj več, novega.

Medtem ko pričajo zidari z betoniranjem prvih orjaških nosilcev, pa sedi v svetli pisarni, daleč od hrupa gradbišča, mož srednjih let, z visokim čelom in izrazitim, razumnim obrazom. Direktor ladjedelnice Göteborg, Nils Svensson, pravi, da je to prav gotovo on.

Nils Svensson pravi dobro ve, da se za najmodernejšo opremo ogromnih preokceanskih ladij skriva način dela, ki se ni izpremenil — vsaj v osnovi ne — od časov, ko so Vikingi gradili svoje bojne čolne, na katerih so prekrizali vsa severna morja.

Ladje grade še danes tako kot pred stoletji — obrtniško... Naročniki in ves tih časa, v katerem živimo, pa zahteva več ladij, krajše čase gradnje in nižje cene. Kako naj jim ustrezijo?

Večina ladjedelnic stoji v gostozidanih predelih in pa ob salivih in rekah, ki so za splo-

štev velikih ladij — denimo stotisočtonskih — kakršne zahteva bližnja bodočnost, mnogo premajhne. Večina dela se odvija na prostem, v mrazu in dežju, pod žgocim soncem, daleč od delavnice in najsodobnejših strojev. Dok v ladjedelnici je polno zaseden od trenuka, ko polože kobilico za ladjo, čeprav v prvem delu izdelave lahko zaposle na ladji kvečjemu polovico delavcev in le tri, štiri žerjave od večih desetih, kolikor jih premore velika ladjedelnica.

Seveda so potem cene visoke in dobavni roki dolgi. Srednji vek v gradnji najzmogljivejših sredstev dvajsetega stoletja! Vse to ve plavalas inženir Svensson že dolgo dolgo časa. Zato tudi že dolgo premišlja, kaj bi bilo treba storiti. Sedaj je prepričan, da je na pravi poti.

ING. NILS SVENSSON SLEDI HENRYJU FORDU

Direktor ladjedelnice Göteborgen pa ni novinec v industriji. Dobro ve, kako napredujejo načela, ki jih je pred desetletji z gotovostjo postavil velikan iz Detroita Henry Ford. Direktor Svensson ve, da ni sodobne industrijske proizvodnje brez tekočih trakov, podrobne delitve dela in avtomatizacije.

Tega, kar velja za avtomobile, pa ni lahko prenesti v ladjedelništvo! Nihte na svetu ne more izdelati tekočega traku, po katerem bi teklo breme 10 tisoč ton — in to pri gradnji ladij niti ni visoka številka, in

kdo bi zgradil žerjav, ki bi na ladjo postavil vse, kar je nad palubo, tako, kot postavi žerjav karoserijo na avtomobil?

In vendar veruje ing. Svensson v pravilnost poti, ki jo je začel ameriški avtomobilski magnat. V dolgoletnem delu mu je končno le uspelo nekaj velikega: preračunal in konstruiral je nekaj tekočih trak, ki lahko prenašajo 200 ton težke tovore. Podrobnosti so seveda še tajne, toliko pa že vedo, da je osnova sistema skrita v dobri meter debelih valjih iz posebne jekla, ki tečejo v specialnih ležajih.

To pa je še del prevratnih zamisli direktorja Svenssona. V mislih je razrežal celo ladjo na vrsto rezin — prav tako, kot razrežemo salamo. Prva rezina kljun ladje je najprej gotova. Po transportnem traku jo porinemo na dok. Medtem izdelajo drugo rezino, del trupa za kljunom. Ko je gotova, jo porinejo za prvo, varilci pa ju spoje!

Tako potuje na dok rezina za rezino, del za delom ladje. In rezine lahko izdelajo v pokriti montažni dvorani, le zvarijo jih na prostem — ali pa celo pod streho, pri izhodu iz montažne dvorane.

Inženir Svensson verjame v uporabnost varjenja. Zato je trdno prepričan, da bo lahko na ta način graditi tudi največje ladje — celo bo naročnik tako zahteval, celo 100.000 tonske!

Izdelava ladij na takem tekočem traku pa zahteva seveda docela drugačno obliko ladjedelnice kot smo je navajeni — in seveda ogromne investicije. Zato mora biti proizvodnja čim cenejša, čim sodobnejše urejena.

Direktor Svensson je mislil na vse. Na začetku zemljišča

ladjedelnice, ki so ga temeljito razširili, so vhodna skladišča. Tu sortirajo dobavljene materiale — večjeje avtomatično — nato pa ga elektronske naprave usmerjajo po tekočih trakovih v delavniške dvorane.

Tu sledi osnovni delovni postopek — rezanje pločevine na podlagi risb. Doslej so vse mere prenašali z risb na pločevino in tam s kredo označevali rez. V ladjedelnici Göteborgen tega ne bo več: vsa pločevina bo dobila tanek premaz iz snovi, ki je obutljiva za svetlobo. Orjaški projektor bo nato prenesel risbe naravnost iz načrtov!

Odrežani kosi pločevine bodo potovali po transportnih trakovih v naslednje dvorane, kjer bodo stali orjaški stroji za oblikovanje, prešanje in krivljenje. Kosi pločevine, ki bodo zapuščali ta oddelek bodo imeli že točno določeno obliko.

V zadnji dvorani — visoka bo kar 40 metrov — ne bo vrveža, ki je sicer tako značilna za ladjedelnice. Le nekaj deset monterjev bo sestavljalo pločevinaste dele in profile, ki bodo prihajali do njih. Pod njihovimi rokami in varilnimi aparati bo nastajala nova rezina ladje. Ko bo gotova, jo bodo porinili iz montažne dvorane na dok in jo pripravili na izdelani del ladje.

Tudi dok v ladjedelnici Göteborgen bodo taki, kot so sedaj povsod drugod. Ob njih ne bo nepregledne množice malih in velikih žerjavov. Inženir Svensson trdi, da bosta zadostala dva dvajsettonska in en šestdesettonska žerjava — saj jih bodo potrebovali le pri montaži strojev in drugih naprav.

Ladjedelnica v Göteborgu bo ogromen objekt. Samo je doke so z razstreljevanjem očistili in

0 možnosti
poletov
v vesolje

FANTAZIJA IN STVARNOST

Vse pogostejše napovedi o gradnji fantastičnih vesoljskih ladij, s katerimi bi človek lahko poletel do tujih planetov, kjer bi pristal in se spet vračal, so napotile ing. Roberta Lusserja, novega direktorja zahodnonemške tovarne letal Messerschmitt, da je o tem objavil nekaj kritičnih misli. Lusser je že med vojno delal pri razvoju raketnega orožja V1 in V2, po vojni pa je deset let sodeloval v ameriškem raketnem programu in se je šele letos vrnil v ZDA.

Lusser se ne spušča v vprašanje, ali bo človeški organizem sploh prenesel kozmične žarke, ki so ugotovljeni v širokem pasu okrog našega planeta, zaradi česar nekateri dvomijo, da bi kdaj uspelo premagati to oviro. Njegovi pomisleki se nanašajo predvsem na tehnično stran.

Ze z raketnimi napravami za izstrelitev satelitov, ki so mnogo manj komplicirani, so težave, saj predstavlja danes v ZDA vsaka druga ali tretja izstrelitev neuspeh, kar pripisuje Lusser kompliciranosti raketnih naprav in njene avtomatike (sovjetske rakete so baje manj komplicirane). Zanesljivost take naprave kot celote zavisi od zanesljivosti njenih sestavnih delov. Denimo, da ima posamezni sestavni del (tranzistor, kondenzator, stikalo itd.) zanesljivostni faktor 0,99, kar pomeni, da je povprečno od 100 delov eden nezanesljiv, in da je naprava sestavljena iz 100 takih sestavnih delov, ki so odločilni za pravilno delovanje, tedaj dobimo zanesljivostni faktor celotne naprave, če faktorje posameznih delov pomnožimo med seboj (n. pr. $0,99 \times 0,99 \dots$). Pri sto kritičnih sestavnih delih dobimo $0,99^{100} = 0,365$, kar pomeni, da bo komaj vsaka tretja naprava pravilno delovala. Pri 400 kritičnih delih se zmanjša skupni zanesljivostni faktor že na 0,03, se pravi v sto primerih bi bili le 3 zanesljivi.

Interkontinentalne rakete, ki se uporabljajo za izstrelitev satelitov, imajo okrog 300.000 kritičnih elementov. Zanesljivost take naprave bi bila enaka ničli, če bi vsak element imel samo zanesljivostni faktor 0,99. Ker pa so sestavni deli takih raket mnogo bolj zanesljivi, se danes zanesljivostni faktor takih raket giblje v povprečju na višini 0,4, zanesljivostni faktor posameznega sestavnega dela pa znaša 0,999.997, z drugimi besedami, povprečno odpove od 300.000 delov le eden. In kljub temu je zanesljivostni faktor celotne naprave komaj 0,4.

Ce pa bi s takim materialom zgradili vesoljno ladjo, ki ima neprimerno več kritičnih sestavnih delov (približno 3 milijone), bi dobili zanesljivostni faktor celotne naprave, ki bi znašal komaj 0,000.01, se pravi, od 100.000 ladij bi le ena izvršila svojo nalogo, (bi pristala na tujem planetu in se spet vrnila). Zaradi primerjave navaja Lusser, da človeške zanesljivostni faktor pri sodobnih velikih potniških letalih 0,99999, tako da je le pri 100.000 poletih v enem primeru računati na nezgodo.

Propagatorji vesoljnih poletov se vsega tega dobro ne zavedajo. Da bi dobili za vesoljno ladjo kot celoto zanesljivostni faktor 0,99, z drugimi besedami, da bi od 100 poletov le eden verjetno končal s katastrofo, bi morali zanesljivost milijonov sestavnih delov tako povečati, da bi od ene milijarde sestavnih delov povprečno odpovedal le eden.

Velika hiba naše aerovnatike je kritična kompliciranost naprav in celotne avtomatike. Po Lusserju razumeti tako, da pri presoji zanesljivosti celotne naprave upoštevamo le tiste komponente, ki so odločilne za varnost, tako da pride do katastrofe, če odpove ena sama taka komponenta. Veliko potniško letalo ima okrog 35 takih komponent, ki so življenjsko važne. Pri velikih raketah se poveča njih število na 300.000, pri vesoljnih ladjah pa na 3 milijone. Odtod velike razlike glede zanesljivosti letala in velike rakete. Pri tem je treba še upoštevati, da posadka vesoljne ladje ne bi mogla med poletom tako skrbeti za brezhibno funkcioniranje naprav, kakor to delajo ekipe mehanikov na letališčih, ker v vesolju pač ni reparaturnih delavnic za take ladje.

Le bistvena poenostavitve aeronavtičnih naprav, da po mnenju Lusserja v daljši perspektivi nekaj upanja na uspeh. Pri poletih v vesolje z vesoljnimi ladjami se namreč ne moremo zadovoljiti z zanesljivostnim faktorjem recimo 0,5, se pravi da bi pri vsakem drugem poletu tvegali posadko in pa ladjo, ki bi stala milijarde. Gori povedano velja za vesoljne ladje, ki bi pristajale na tujih planetih in se vračale. Prej bi seveda uspeli z majhnimi poleti okrog meseca brez pristanka, toda v tem primeru ne bi mnogo ostalo od fantastičnih pričakovanj o zavojevanju vesolstva.

V SVETU FOTOGRAFIJE

OKO NI ZANESLJIVO

- Dve stvari sta predpogoji za uspešno fotografijo: pravilno določena razdalja in s tem dobra ostrina posnetka ter pravilna osvetlitev, torej pravilna izbrana čas osvetlitve in zaslonka. Nikar ne verjemimo prijatelju, ki trdi, da oboje s popolno gotovostjo lahko nastavi kar na oko; nešteti metri pokvarjenih filmov so zanesljiv dokaz, da ta trditve ne drži.

V otroški dobi fotografije so

slikali največ na plošče; fotoaparati in slikanje — oboje je bilo neznansko okorno. In vendar se še vedno najdejo zagovorniki takih kamer — zlasti med poklicnimi fotografi, ki jih tudi še vedno v veliki meri uporabljajo, zlasti za notranje posnetke. Zakaj?

Pri aparatu na plošče opazujemo pred fotografiranjem sliko na mednici, na pol prozorni stekleni plošči, ki stoji natančno tam, kjer je kasneje, pri slikanju, plošča. Na mednici vidimo sliko v naravni velikosti;

zato lahko brez težave nastavimo pravo razdaljo in s tem dosežemo dobro ostrino posnetka, pa tudi o tem smo si docela na jasnem, kaj bo na sliki in kaj ne. Seveda pa je zamenjavanje mednice s ploščo ali filmom pred vsako sliko sila neprikladno; amater si takega aparata največkrat ne želi.

Pri kamerah za leica-format mednice običajno ni in pri določanju razdalje smo navezani kar na oko. Res zagotavljajo te kamere že pri srednjih zaslonkah zelo obsežno območje glo-

Dvooka zrcalna kamera ima dva objektiv — za iskanje in za slikanje

binske ostrine, ki v mnogih primerih zakrije neotočnost pri določanju razdalje. Če pa slikamo v neugodnejših svetlobnih razmerah, ki zahtevajo poleg daljših časov tudi manjši zaslonke, se stvari bistveno izpremenijo. Pri optiki z goriščno razdaljo 50 mm se razteza za zaslonko 2,8 in razdaljo 2 m globinska ostrina samo od 188 do 214 cm — za 14 cm pa se mimogrede uštevimo in slika ni več ostrina. Res si lahko pomagamo z metrom — je pa tako slikanje že hudo počasna stvar. Stotisoči neostrih slik, nad katerimi so se pritoževali lastniki maloslikovnih kamer, so prislili industriji, da je iskala nova pota. Tako sta se izoblikovali dve glavni smeri.

Predvsem so pričeli opremljati že skoraj vse srednje dobre aparate z daljinometri, telemetri. Na takem aparatu je poleg običajnega okenca za iskanje še eno okence, za njim pa zrcalce A (glej sliko), ki ga lahko sučemo s tem, da nremikamo obroč za nastavitve razdalje na objektivu. To vrtljivo zrcalce odbija svetlobo na drugo malo zrcalce v iskalcu; zato dobimo v iskalcu dve ali

ki. Položaj obeh zrcalce je izbran tako, da se slika v iskalcu pokrjeta le, kadar je razdalja prav nastavitvena.

Tak telemeter kamero sicer nekoliko podraži, zato pa je razdalja vselej prav nastavitvena. Le eno pomanjkljivost ima — v iskalcu ne vidimo, od kod do kod se razteza globinska ostrina — to nam pove šele skala na objektivu. In še nekaj: slika v običajnem iskalcu je zelo majhna.

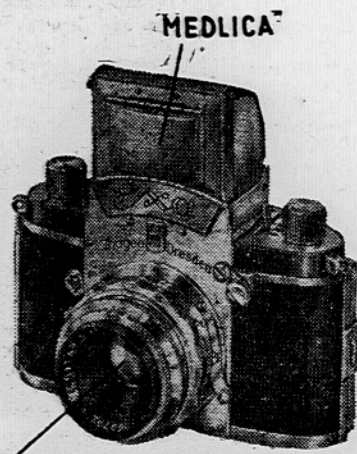
Oboje je pripeljalo do nastanka še ene vrste kamer — zrcalnih fotoaparatorov, direktnih potomcev starih mehovk na plošče.

Najprej so nastale dvooke zrcalne kamere — Rolleiford, Rolleiflex in v zadnjem času odlične češke Flexarette* — ki imajo dva objektiv; zgornji prenese sliko na mednico, spodnji pa na film. Slika na mednici ima naravno velikost in omogoča točno določevanje razdalje in globinske ostrine, pa seveda tudi izreza slike. To so odlični fotoaparati, vendar žal precej veliki, ne najhitrejši pri slikanju in pa namenjeni največkrat za snemanje na 6 cm film. Mnogo bolj se nekaj: slika je praviloma kvadratna in ne pravokotna.

Zagovorniki leica-formata pa so seveda tudi zahtevali svoje in industrija jim je ugodila. Ustvarila je zanje enooke zrcalne kamere. Sem spada predvsem menda najboljša evropska maloslikovna kamera — Exakta Varex in njena bolj preprosta vrstnica Exa, pa še Edixa, Contaflex in Retina Reflex z Zahoda in Praktika, Pentacoon in Pentaflex (za 6 x 6 formati) z Vzhoda.

To so odlične, vendar žal tudi dokaj drage kamere. Pred slikanjem meče zrcalo za objektivom slika navzgor, na me-

* vzhodnonemške Weiteflex in japonske Yashica.

EN OBJEKTIV ZA SNEMANJE IN ZA ISKALEC

Enooka zrcalna kamera ima le en objektiv; pred slikanjem meče zrcalo za objektivom sliko navzgor, na mednico

dlico, kjer jo opazujemo neposredno, skozi povečevalno steklo ali pa skozi poseben iskalce s prizmo. Seveda tudi tu lahko udobno nastavljamo razdaljo in globinsko ostrino. Ko pritismo na sprožilec, pa se zrcalo umakne navzgor in slika pade skozi zaklop — največkrat je to zaklop na razporek — na film.

Pri vseh zrcalnih kamerah nastavljamo torej razdaljo tako, da sučemo obroč za razdaljo na objektivu in opazujemo sliko na mednici.

Za povprečnega fotoamaterja je enooka zrcalna kamera največkrat predraga — saj stane pri nas od okrog 80 tisoč dinarjev (Praktika) pa do preko 150 tisoč dinarjev (Praktisix). Čeprav pomenijo te kamere zadnje besede fotografske tehnike, pa imajo tudi svoje slabe strani: 1. v

ter najraje po kamerah s telemetrom, ki so manjše, lažje in cenejše, dajejo pa skoraj prav tako dobre rezultate. Po tujih licenci jih sestavlja tudi naša domača industrija Ghetaldus. To sta Regula III 0 (cena okrog 59 tisoč dinarjev) in Regula III (cena okrog 43 tisoč dinarjev). Za zahtevnejše pogoje pa uporabljajo poklicni fotograf še vedno stare kamere na plošče ali 6-centimetrski film z medlico. Kot zanimivost naj povemo, da stane menda najpopolnejša evropska kamera te vrste, zahodnonemška Linhof Super Technika IV za format 6 x 9 cm z vso opremo vredno toliko, kot cenejši avtomobil... Se mnogo bolj kot razdalja pa žuli amaterja pri delu določevanje prave osvetlitve. Tudi tu mu sodobna industrija pomaga s posebnimi pripomočki — o tem pa več prihodnjik.

ing. ml

Kadar se slika v iskalcu pokrjeta, je razdalja prav nastavitvena

NEDELJA

Ljubljana 11.00 Kmetijska oddaja:
Naši novi kmetijski strokovnjaki:
15.30 Prenoš mednarodnega srečanja
v odbojki med ženskima in moškima
vrstama reprezentanc ZSSR in Jugoslavije.
Italijanska TV 13.30 Glasbeni vari-
ete.

Beograd 20.00 TV Dnevnik: 20.20
Kratki film: 20.30 Dokumentarna
oddaja: 20.50 Dokumentarni film:
21.00 Trideset minut s plavim an-
samblom — zabavno glasbena
oddaja.
Evrovizija 22.35 P. I. Cajkovski:
"Trnuličica" — balet.

PONEDELJEK

Ljubljana 18.00 Oddaja za družino
in dom: 18.15 Poliklinična gospodinja.
Nevroza, silvestrova miza: 18.30
Oddaja iz poljudne znanosti:
Elektrika v človekovem telesu.
Beograd 20.00 TV Dnevnik:
Zagreb 20.20 Aktualna tema: 20.40
TV reklame: 20.50 "Vrtinec" —
francoski celovečerni film.

TOREK
Zagreb 20.00 "Skozi veke nebo"
domači umetniški film: 21.30
Fiodor Dostojevski: "Stričje sa-
nje" — za TV dramatično igran
Sivčević v glavnih vlogah: Ervi-
na Drugman, Pero Kvirgić, Ivka
Dabčević in Jurica Dijković —
režija Daniel Marušić.

SREDA

Beograd 18.00 Sestanek ob šestih
oddaja za otroke: 18.45 Od-
daja o telesni kulturi in športu.
Beograd 20.00 TV Dnevnik:
Zagreb 20.20 TV pošta: 20.30 "Vr-
nitev v življenje" Italijanski ce-
lovečerni film.

ČETRTEK

Beograd 15.00 Četrtekova srečanja
— prenos javne otroške oddaje:
18.30 Zabavni športni popoldan
— prenos iz Doma sindikatov.
Zagreb 20.00 "Mikrofon je v vaš-
em" — prenos zaključne javne oddaje
iz študentskega centra.

PETEK

20.00 "Stiri kilometre na uro" —
domači celovečerni film.

SOBOTA

Italijanska TV 15.30 Prenoš šport-
nega dogodka.
Zagreb 18.00 K. Andersen: "Dekli-
ca z vžgalicami" — televizijska
priredba predstave lutkovnega
gledališča.
Beograd 20.00 TV Dnevnik: 20.20
TV reklame: 20.30 "Nocoj nasto-
pamo" — prenos revijskega pro-
grama.
Ljubljana 22.10 Partizanski gleda-
lišče.

NEDELJA

Zagreb 11.00 Kmetijska oddaja.
Popoldne morebitni športni preno-
si.
Beograd 20.00 TV Dnevnik: 20.20
Kulturna panorama.
Ljubljana 20.30 Narodni heroji Jože
Lučko — dokumentarna oddaja:
20.50 Dokumentarni film: 21.10
Glasbena oddaja: igran ljubljani-
ski jazz ansambel — pojeta
Marjana Deržaj in Beti Jurković.

II. PROGRAM

12.00 Nedeljski simfonični kon-
cert — A. Corelli: Concerto gros-
so v k-molu (Godalni orkester di-
rigira Dean Eckertsen) — C. Saint-
Saens: Koncert za violino in orke-
ster št. 3 v h-molu (Solist Zino
Francescatti, Newyorški filharmoni-
čni orkester dirigira Dimitri
Mitropoulos) — Braž Armja: Pesem
planin, simfonična pesnitev (Orke-
ster Slovenske filharmonije diri-
gira Samo Hubad): 13.00 Napoved
časa, poročila in vremenska na-
poved: 13.10 Poveške in zabavne
melodije: 14.00 Z našimi in tuji-
mi pevci (Arije iz oper Samson in
Dallia, Don Carlos, Kraljevi opo-
da, André Chénier, Bagdadski
brivec, Aida, Moč usode, Lohen-
grin, Mrtvo mesto, Zrinski, poje
Rise Stevens, Tomislav Neralić,
Lawrence Tibbett, Hilda Hölzl,
George Hann, Valerija Heybalova,
Mario del Monaco, Ksenija Vidali,
Milan Pehler, Annelies Kupper,
Lorenz Fehnerberger: 15.00 Napoved
časa, poročila in vremenska na-
poved: 15.10 Poje zbor Donskih
kozakov: 15.20—16.00 Jugoslovanski
solisti in skladatelji.

SOBOTA, 26. decembra
21.15—23.00 Plesna glasba.

MARISOR

12.00—13.00 Mariborski teljton:
14.15—15.00 Zeleni ste — poslušajte
(prvi del): 15.30—16.00 Zeleni ste
— poslušajte (drugi del).

PONEDELJEK

8.00—9.00 Domače vesti: 8.05—8.30
Objave, zabavna glasba in rekla-
me: 8.30—9.00 Pester spored slo-
venskih narodnih pesmi: 17.00—
17.10 Domača poročila: 17.10—17.30
Zabavna glasba vmes obvestila in
reklame: 17.30—17.40 Mi in vi o
športu: 17.40—18.00 Nekaj plesnih
melodij.

TOREK

8.00—9.00 Domače vesti: 8.05—8.30
Objave, zabavna glasba in rekla-
me: 8.30—9.00 Domači napetosti: 14.40
do 15.00 Zeleni ste — poslušajte
17.00—17.10 Domača poročila: 17.10
do 17.30 Zabavna glasba vmes ob-
vestila in reklame: 17.30—17.40 Mi
in vi o športu: 17.40—18.00 Nekaj
plesnih melodi.

SREDA

8.00—9.00 Domače vesti: 8.05—8.30
Objave, zabavna glasba in rekla-
me: 8.30—9.00 Pester spored slo-
venskih narodnih pesmi: 17.00—
17.10 Domača poročila: 17.10—17.30
Zabavna glasba vmes obvestila in
reklame: 17.30—17.40 Mi in vi o
športu: 17.40—18.00 Nekaj plesnih
melodi.

ČETRTEK

8.00—9.00 Domače vesti: 8.05—8.30
Objave, zabavna glasba in rekla-
me: 8.30—9.00 Nekaj domačih na-
povedov: 14.40—15.00 Zeleni ste —
poslušajte: 17.00—17.10 Domača po-
ročila: 17.10—17.30 Zabavna glasba
vmes obvestila in reklame: 17.30—
17.40 Z magnetofonom in belež-
ko naokoli: 17.40—18.00 Pesmi ju-
goslovanskih narodov poje Planin-
ski oktet.

goslovanskih narodov poje Planin-
ski oktet.

PETEK

8.00—9.00 Domače vesti: 8.05—8.30
Objave, zabavna glasba in rekla-
me: 8.30—9.00 Pester spored slo-
venskih narodnih pesmi: 17.00—
17.10 Domača poročila: 17.10—17.30
Zabavna glasba vmes obvestila in
reklame: 17.30—17.40 Mi in vi o
športu: 17.40—18.00 Nekaj plesnih
melodi.

SOBOTA

8.00—9.00 Domače vesti: 8.05—8.30
Objave, zabavna glasba in rekla-
me: 8.30—9.00 Pisana paleta — za
vsakogar nekaj: 14.40—15.00 Zeleni
ste — poslušajte: 17.00—17.10 Do-
mača poročila: 17.10—17.30 Zabav-
na glasba vmes obvestila in rekla-
me: 17.30—17.40 Radijska repo-
rtaža: 17.40—18.00 Lahke spored igran
Mariborski pihalni ansambel p v
Draga Lorberka

Sklepno oddaja "Slavni pianisti
preteklosti vam igrajo" — na
sporedu bo 23. XII. ob 18.20 —
bomo posvetili pianistu Arturju
Schnablu. Njegova življenjska
pot se je začela leta 1882 v Lip-
niku na Poljskem, Studiral je
pri Theodorju Leschetitzkem, o
katerem smo v našem ciklu že
govorili. Pod njegovim umetni-
skim vodstvom se je Artur
Schnabel razvil ne le v klavir-
skega virtuozna, temveč se je
povzpeli med najboljšie interpe-
te Bachovih in Beethovnovih
del. V oddaji bo izvajal odlom-
ke iz Beethovnovih klavirskih
koncertov.

CELJE

12.00 Pogovor z državljani: 12.10
Zabavna glasba vmes objave:
12.15 Naši poslušalci čestitajo in
pozdravljajo.

PONEDELJEK

17.00 Celjska kronika: 17.10 10
minut v 2/4 taktu: 17.20 Športni
tednik: 17.30 Naši poslušalci če-
stitajo in pozdravljajo: 17.45 Za-
bavna glasba vmes objave.

TOREK

17.00 Celjska kronika: 17.10 Igrajo
domači zabavni ansambli: 17.30
Naši poslušalci čestitajo in po-
zdravljajo: 17.45 Zabavna glasba
vmes objave.

SREDA

17.00 Celjska kronika: 17.10 Trio
Maks Kovačič se predstavlja z
novimi pesnetki: 17.30 Naši poslu-
šalci čestitajo in pozdravljajo:
17.45 Zabavna glasba vmes objave.

ČETRTEK

17.00 Celjska kronika: 17.10 Do-
mače viže in napetosti: 17.30 Naši
poslušalci čestitajo in pozdravljajo:
17.45 Zabavna glasba vmes ob-
jave.

PETEK

17.00 Celjska kronika: 17.10 Poje
mladinski zbor II. osnovne šole
p. v. J. Vrežeta: 17.30 Naši poslu-
šalci čestitajo in pozdravljajo:
17.45 Zabavna glasba vmes objave.

SOBOTA

17.00 Celjska kronika: 17.10 Za
vsakogar nekaj: 17.30 Naši poslu-
šalci čestitajo in pozdravljajo:
17.45 Zabavna glasba vmes objave.

KOPR

NEDELJA, 20. decembra
8.00 Domače novice: 8.05 Kme-
tijska oddaja: "Vrtinčarija iz Izoli"
— Tudi na Bovškem živinorejski
obrat — Specializirana kmetijska
proizvodnja v piranski občini: 8.30
Z narodno pesmijo v nedeljsko
tuto: 9.00 Naša reportaža:
"Tese vezi" — 9.15 Zabavni zvoki
— 13.30 Sosedni kraji in ljudje
14.00 Glasba po željah — 15.00 Ve-
sti — 15.10 Poje kvintet "Kranj-
čani" — 15.30 Igrajo veliki revijski
orkestri.

PONEDELJEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijski nasveti: "Kaličev sulfat ali
sol" — 13.45 Glasba za dobro ju-
tro — 14.40 Izbrane melodije — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Slovenske
narodne.

TOREK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Farm. proizvod-
nja bekonov v Sloveniji" — 15.30

Odlomki iz oper — 14.30 Sola in
življenje: "Skupaj smo proslavili
praznik JLA" — 14.50 Glasbena
metraža: 15.00 Vesti — 15.10 Za-
bavna glasba vmes reklame —
15.20 Narodne pesmi in plesi iz
raznih krajev Jugoslavije.

SREDA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijski nasveti: "Vrtinec za prede-
lavo" — 13.45 Od melodije do me-
lodije — 14.30 Kulturni obzori:
"Viti in popevke beleže s Tol-
minski" — 14.40 Narodni odmevi —
15.00 Vesti — 15.10 Zabavna gla-
sba, vmes reklame — 15.20 Primor-
ski pevski zbori: otroški zbor vad-
nice učiteljske v Tolminu in otro-
ški zbor osnovne šole iz Idrije —
15.40 Iz zbornika spominov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Namakanje sa-
dovnjakov" — 13.50 10 opernih me-
lodij — 14.00 Glasba po željah —
14.30 Pogovor z volivci — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba vmes
reklame — 15.20 Dalmatinske po-
pevke.

PETEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

SOBOTA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

PETEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

SOBOTA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

PETEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

SOBOTA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

PETEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

SOBOTA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

PETEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

SOBOTA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

PETEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

SOBOTA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

PETEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

SOBOTA
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti — 13.40 Kme-
tijska univerza: "Najnoviji izdel-
ki znanosti glede vinske proizvod-
nje" — 13.50 Popevke in ritmi od
jutro in tam — 14.30 Zabavne me-
lodije igrata orkestra Arturo Man-
tovani in Stanley Black — 15.00
Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.20 Zadovoljni Kranj-
ci s solisti Danico Filipčičev, Cvet-
ko Ložarjevo in Zofanom Venetom —
15.30 Iz delovnih kolektivov.

ČETRTEK
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 7.40 Glasba za dobro ju-
tro — 13.30Vesti —

KONCERTI

V nedeljo ob 19.30 uri bo v Filharmoniji koncert za mladino II. Beletica. Program: Program pod naslovom »Razgovor s partizanskimi skladatelji« izvajata Mladinski zbor RTV in Partizanski invalidski pevski zbor, solisti Nada Vidmarjeva, Bogdana Stritarjeva, Pavel Sivc in Ciril Cvetko, dirigenta Janez Kuhar in Radovan Gobec.

RAZPISI

Upravni odbor Doma onemoglih Impolca, Občinski ljudski odbor Sevnica, razpisuje na podlagi čl. 31. in 37. Zakona o javnih uslužbenih in Odloda o sistemizaciji mesto

RAČUNOVODJE

Pogoji: dokončana srednja šola ali nižja srednja šola z najmanj triletno prakso v računovodstvu. Temeljna in položajna plača po Zakonu o javnih uslužbenih. Prošnje pošljite skupaj s kratkim življenjepisom na Upravo Doma onemoglih Impolca, pošta Studenec pri Sevnici do 1. 1. 1960. Samsko stanovanje zagotovljeno.

SOLSTVO

GLAVNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV SLOVENIJE razpisuje za svoje članje vpis v višje razrede dopisne splošnoizobraževalne šole — osemletke oziroma bivše nižje gimnazije po programu za odrasle. Šola bo organizirana v dveh stopnjah.

V prvo — nižjo stopnjo (snov 6. in 6. razreda osemletke) se lahko vpiše vsak ne glede na doseženo šolsko izrazbo. V drugo — višjo stopnjo (snov 7. in 8. razreda osemletke) se lahko vpiše, kdor je končal 6. razred osemletke ali te ustrezne šole. Vpis je do 31. decembra 1959. Priloge k šoli bo v mesecu januarju 1960.

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Priloge in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI Ljubljana, Ljekarjeva 3 (telefon 36-65).

Ob 19.30: Swinarski: »Aparat« — Premiera — Izven. Nedelja, 20. dec. ob 15: Hovoka: »Belice« — Izven. Ob 19.30: Slovestnost v počastitev 40. obletnice SKOJA.

RADIO

5.00 — 8.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana, 8.00—8.05 Domače vesti: 8.05—8.30 Objave zabavna glasba in reklame: 8.30—9.00 Pisana paleta — za vsakogar nekaj: 9.00—14.40 Prenos sporeda RTV Ljubljana: 14.40—15.00 Zvešje ste — poslušajte: 15.00 — 17.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana: 17.00—17.10 Domača poročila: 17.10—17.30 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame: 17.30—17.40 Radijska reportaža: 17.40 — 18.00 Srbske pesmi in pesje igra ansambl Geza Baranja, poje Dragica Petrovič: 18.00—24.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana.

MALI OGLASI

SLIKE ZA LEGITIMACIJE izdelaja hajtiretje Fot. Holynski, Ljubljana, Cankarjeva 8, tel. 21-689. REFERENT za nabavo in skladišče išče zaposlitev kjerkoli v Sloveniji. Naslov v ogl. odd. 1723-2. ARANŽER ali trg. poslovođa išče zaposlitev kjerkoli v Sloveniji. Naslov v ogl. odd. 1723-2. GOSTINSKO podjetje »Stari Tišler«, Ljubljana, prodaja emaljirano posodo, prednost do nakupa ima družbeni sektor do 25. 12. 1959. Po tem datumu bomo peč prodali najvišjemu ponudniku, tudi zasebniku. 1723-4. KLAVIR »Blüthner«, kovinska konstrukcija, angleška mehanika, prodam. Naslov v ogl. odd. 1723-4. OLYMPIO 1951 z radiom in gremel. prodam za 380.000 din. Partizanska 17, Moste. 1720-2. TOPOLINO 500 C, odlični, prodam. Kavčič, Ljanska 122, Ljubljana. 1719-4. KOMPRESORJE, manjši 5000, večji z dvema batoma 15.000, prodam. Naslov v ogl. odd. 1717-4. AVTO VOLKSWAGEN, odlično ohranjen, z radiom, prodam. Ulica JLA 15, Piran. 1717-5. PROMAMO peč za kopalnico, rabljeno, dobro ohranjeno. Prednost pri nakupu imajo gospodarske organizacije. Informacije v ekonomatu podjetja »Intertens«. Masarykova c. 17. 1716-4. SPORTNO moško kolo znamke Diamant prodam. Božič, Gornji trg 18-II. 1716-6. PRAZNO SOBO s posebnim vodom z odlično, v središču mesta, zamenjavo za enosobno stanovanje. Plačam selitev. Ponudbe pod »Lepo in udobno« v ogl. odd. P-9.

ZA ENOSOBNO stanovanje ali veliko sobo nudim razne ugodnosti. Ponudbe pod »Ugodnost« v ogl. odd. 1720-9. SOFERSKE BUNDE, raznovrstne, v vseh količinah, otroške marsove, ženske in moške plašče, delovne obleke in halje, kakor tudi razne sodobne konfekcijske izdelke dobite v prodajalnih podjetjih »Modna oblačila«, Ljubljana. 1723-4. NSU motor 350, amortizerji, zelo dobro ohranjeni, zamenjaj za gumij zapravljevalci ali voz do 4 tone, 16 col obroči. Joras Anton, Ribnica na Dol. 1723-6. SOBO oddamo. Polzvedbe: Semenč, Petkovski nabrežje 41. 1721-9. PRIPRAVLJALNI ODBOR za novoletno jelko, Komisija na Gospodarskem razstavišču, Titova cesta 51, potrebuje za prireditev novoletne jelke večje število: notnih črvtav, rediteljev, vodnikov, značilk. Interesenti naj se zglasijo v pisarni Pripravljalnega odbora na Gospodarskem razstavišču dnevno od 8. do 18. ure do 22. 12. 1959. K 682-1.

20-LETNA namenskačno ugodno potrebuje prazno sobo. Ugodnost. Naslov v ogl. odd. 1720-9. DVOBODNO stanovanje v centru zamenjam. Ponudbe pod »Zažen komfort« v ogl. odd. 1697-9. POZABLIJEN ročni vozček v petek, dne 11. decembra, na območju Tržaška cesta-Vič, prošim, vrnite na naslov: Kristof Srečko, Pot na Rakovo ješlo 15, ali sporočite svoj naslov. Svoj naslov lahko sporočite tudi vrtarju CZP »Delo«. 1712-6. ZATEKEL se je pes »Brak jazbečar«. Dobite ga: Ošaben, Ljubljana. Rožna dolina c. IX-21. 1720-10. MIZARSKI pomočnik tudi takoj dobro zaposlitev. Hrana in stanovanje v hiši. Smolej Rudi, mizar, Jesenice. P 1584-1.

DVA trgovska pomočnika-cil za trgovino z nedeljnimi in delničnimi delovnimi časom za trgovini z zivilij sprejme trgovsko podjetje »Rožnik«, Ljubljana, Titova 18. Nastop takoj ali po dogovoru. 17048-1.

TRG. POMOČNICO, kvalificirano v živ. stroki, sprejme trg. podj. »Kraša«, Ljubljana, za poslovanje na lgu. Nastop po dogovoru, plača po tarifnem pravilniku. 16977-1.

NATAKARICO — polkvalificirano, sprejme takoj gostinsko podjetje v Ljubljani. Stanovanje v hiši. Naslov v ogl. odd. 1694-1. KLEPARSKO in vodovodno instalacijsko podjetje Siška, Ljubljana, Knezova 28, sprejme izkušene kleparje in vodovodne instalaterje. Nastop službe takoj ali po dogovoru. 16871-1.

KLEPARSKO in vodovodno instalacijsko podjetje Siška, Ljubljana, Knezova 28, sprejme izkušene kleparje in vodovodne instalaterje. Nastop službe takoj ali po dogovoru. 16871-1.

KLEPARSKO in vodovodno instalacijsko podjetje Siška, Ljubljana, Knezova 28, sprejme izkušene kleparje in vodovodne instalaterje. Nastop službe takoj ali po dogovoru. 16871-1.

ODPADNO PODJETJE išče upravnik za glavno odkupno postajo v Ljubljani. Pogoji: vsakokvalificiran trgovalski delavec, višji komercialist ali trgovalski poslovodja. Nastop službe takoj — Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »Neizgovorljiva«. 1707-1.

KIRIJSKE pomočnice išče »Cinkole« za takoj. Prosim osebne ponudbe. »Cinkole«, Poljska cesta 21. 17038-1.

DAKTILOGRAFKA želi zaposlitev v Ljubljani ali okolici Maribora. Ponudbe pošljite na Delo. Kranj, pod »Sposobnost«. P 1578-2.

TEHNIČNA RISARKA prevzame delo za honorar. Ponudbe v ogl. odd. pod »Doma«. 17069-2. ODPADNO odpadno sobo s skupno sobo konalnice za dve osebi pri Stud. naselju. Ponudbe v ogl. odd. pod »Komfort«. 17014-9.

PERZIJSKO preprogo »Afghanistan« 300x220 prodam. Naslov v ogl. odd. 17114-4.

FIAT 600 prodam. Prelesnik, Reče 48, Skofja Loka. 17074-4. PRODRAM novo NSU Lambretto III, nožne prestave. Naslov v ogl. odd. 17053-4.

NOVO spalnico, pleskano, prodam. Vprašajte: Guncije št. 1. Sentvid. 16994-4.

DROBEN KROMPIR, korenje, pe-so prodaj. Pečnik. Zgornji Kašelj 123, Polje. 16964-4.

PRODRAM rezervne dele avtomobilov Hansa 1100 in Dodge 0.75. Geodetski zavod SNS, Ljubljana, Saranovičeva 12. 17071-4.

MONTAZNO BARAKO v velikosti nad 48 m² kupi takoj: Kmetijsko posestvo »Zadobrova«, Ljubljana-Polje. 17060-7.

VSELJIVO enodružinsko hišo, primerno za obrt, v središču Kamnika, prodam. Naslov v ogl. odd. 16982-7.

MANJSO sobo za zelo mirno obrt iščem. Plačam dobro. Ponudbe pod »Ljubljana« v ogl. odd. 16943-8.

DIJAKINJA nujno išče sobo. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 17105-9.

KDOR bi poučeval kitaro, naj pošlje svoj naslov v ogl. odd. pod »Kitara«. 17250-11.

ZAMENJAM 2-sobno stanovanje v mestu za večje. Naslov v ogl. odd. 17213-6.

NUDIM sobico v Savljah za pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Delam v turnusu« v ogl. odd. 17065-9.

PRAZNO sobo v Ljubljani okoliščah išče zakonski par. Ponudbe pod »Okolica« v ogl. odd. 17019-9.

IŠČEM opremljeno sobo, plačam po dogovoru. Ponudbe pod »Budi« v ogl. odd. 16974-9.

MOŠKI PLAGŠ, pozabljen 23. XI. 1959 v garderobi kavarne Slon, dobi lastnik prav tam. 17017-10.

PREKIDUJEM izgubljeno število osebnega avtomobila 14807. Ramdželov Drago, Izola. 17125-10.

Ob smrti naše sestrice MARIE STEPIC se našlede zahvaljujem vsem sorodnikom in znancem, ki so z nami sočustvovali, darovali lepo cvetje in pokojnično spremilo na zadnjo pot. Iskrena zahvala zdravstveni službi in stremeni osebi. Prehodnega doma onemoglih za požrtvovalno nego ter vsem, ki so nam v teh dneh kakor koli pomagali. Ivan Kocijan v imenu sorodstva Ljubljana, 19. decembra 1959.

Ob nenadni smrti našega ljubljenega očeta starega očeta, brata, tasta, strica in svaka DR. EDVARDA ŠERKA dolgoletnega zdravnika na Vranskem smo bili gležni tolike pozornosti, pomoči in sočustvovanja, da nam skoraj ni mogoče primerno izraziti svoje hvalečnosti.

Najpristnejšo zahvalo smo dolžni predvsem kraljevi organizaciji ZB Vransko, ki nam je prva v polni meri nudila v najtežjih urah vso pomoč, počastila spomin pokojnika s častno stražo ob njegovi krsti, iskrenimi, občutnimi poslovnimi govori in organizacijo tako slovesnega pogreba.

Iskreno se zahvaljujem, ustanovam, družbenim in gospodarskim organizacijam, ki so po svojih delegacijah položile številne vence ter z udeležbo v pogrebnem sprevodu počastile pokojnika, tako Svetu za zdravstvo OLO Celje in Oblo Zalec, zdravstvenim ustanovam Vransko, Zalec in Zakučica-Libje, Odborom RK Vransko in Zalec, KO Vransko, Občinskimi odborom ZB Zalec in SZDL Vransko, Gasilskemu društvu Vransko, zdravnikom občine Zalec, društvu upokojencev in KZ Vransko ter posebno še za izredno pozornost članom Sindikalne podružnice Delavske univerze v Ljubljani.

Vsem dragim prijateljem in znancem pa, ki so kakorkoli pomagali, da je bila zadnja pot naše dragete pokojnika tako slovesna poklonila toliko vences in cvetja, nam pomagali v mučnih urah sluzbe ter izrazili plemenito ali ustno svoje sočustvovanje, iskrena, topla zahvala!

Zalujoca hčerka Anica in sin Ernest z družinama v imenu ostalega sorodstva. Vransko, Ljubljana 18. decembra 1959.

Razpisna komisija ZDRAVSTVENEGA DOMA TOLMIN razpisuje mesto: ZDRAVNIKA SPOŠNE PRAKSE.

Pogoj: medicinska fakulteta in po možnosti nekaj strokovne prakse. — Stišobno komfortno stanovanje zagotovljeno. — Ponudbe sprejema uprava doma. 6804.

KUPIMO ali vzamemo na prenos osnovnih sredstev dobro ohranjen STOJEČI PARNI KOTEL z ogrevalno površino preko 15 kv. metrov. — Ponudbe pošljite na Upravo tovarne »ALMIRA«, Račivljica. 6816.

ŽIVINOREJCI, ne zavrzite svlnjske kože! Prašiče oderite, kožo pa prodajte KOTEKSU in njegovim zbiralnicam. 6795.

OGLASE SPREJEMAJO TUDI VSE POŠTE V SLOVENIJI

ŽIVINOREJCI, ne zavrzite svlnjske kože! Prašiče oderite, kožo pa prodajte KOTEKSU in njegovim zbiralnicam. 6795.

OGLASE SPREJEMAJO TUDI VSE POŠTE V SLOVENIJI

ŽIVINOREJCI, ne zavrzite svlnjske kože! Prašiče oderite, kožo pa prodajte KOTEKSU in njegovim zbiralnicam. 6795.

OGLASE SPREJEMAJO TUDI VSE POŠTE V SLOVENIJI

ŽIVINOREJCI, ne zavrzite svlnjske kože! Prašiče oderite, kožo pa prodajte KOTEKSU in njegovim zbiralnicam. 6795.

OGLASE SPREJEMAJO TUDI VSE POŠTE V SLOVENIJI

ŽIVINOREJCI, ne zavrzite svlnjske kože! Prašiče oderite, kožo pa prodajte KOTEKSU in njegovim zbiralnicam. 6795.

OGLASE SPREJEMAJO TUDI VSE POŠTE V SLOVENIJI

ŽIVINOREJCI, ne zavrzite svlnjske kože! Prašiče oderite, kožo pa prodajte KOTEKSU in njegovim zbiralnicam. 6795.

UPRAVNI ODBOR

podjetja »SLIKOPLESKA« — Maribor Tržaška cesta številka 44

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. TEHNIČNEGA VODJE
2. DVEH USLUŽBENCEV v tehnični sektor

Pogoji:

1. strojni, kemični, gradbeni inženir ali višji tehnik istih strok ali od 5—10 let prakse na vodilnem mestu;
2. Srednja tehnična šola z najmanj 5 let prakse ali mojstrski izpit v stroki z najmanj 5 let prakse.

Ponudbe pošljite najkasneje do 10. januarja 1960 sekretariatu podjetja. 6822

UPRAVNI ODBOR

MESTNEGA PROMETNEGA PODJETJA — ZMAJ JOVINA štev. 41 — BEOGRAD

RAZPISUJE

NATEČAJ

za izpolnitev naslednjih vodilnih delovnih mest:

1. VODJE Sektorja splošnih poslov
2. VODJE Pravnega oddelka
3. ŠEFA Gradbene službe

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- Za delovno mesto pod 1. pravna fakulteta s 5-letno prakso pri ustrezaajočih delih;
- za delovno mesto pod 2. pravna fakulteta s prakso pravnega referenta in 5—10 let prakse ter opravljenim sodniško-odvetniškim izpitom;
- za delovno mesto pod 3. gradbeni inženir s 5—10 let prakse pri delih za vzdrževanje prog in objektov.

Nastop službe po sporazumu. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Prošnje sprejemamo v 15 dneh od dneva objave natečaja.

Za vsa pojasnila se obrnite na Kadroviski oddelak osebno ali po telefonu 24-556/16. 6835

Ob nenadni smrti našega ljubljenega očeta starega očeta, brata, tasta, strica in svaka DR. EDVARDA ŠERKA dolgoletnega zdravnika na Vranskem smo bili gležni tolike pozornosti, pomoči in sočustvovanja, da nam skoraj ni mogoče primerno izraziti svoje hvalečnosti.

Najpristnejšo zahvalo smo dolžni predvsem kraljevi organizaciji ZB Vransko, ki nam je prva v polni meri nudila v najtežjih urah vso pomoč, počastila spomin pokojnika s častno stražo ob njegovi krsti, iskrenimi, občutnimi poslovnimi govori in organizacijo tako slovesnega pogreba.

Iskreno se zahvaljujem, ustanovam, družbenim in gospodarskim organizacijam, ki so po svojih delegacijah položile številne vence ter z udeležbo v pogrebnem sprevodu počastile pokojnika, tako Svetu za zdravstvo OLO Celje in Oblo Zalec, zdravstvenim ustanovam Vransko, Zalec in Zakučica-Libje, Odborom RK Vransko in Zalec, KO Vransko, Občinskimi odborom ZB Zalec in SZDL Vransko, Gasilskemu društvu Vransko, zdravnikom občine Zalec, društvu upokojencev in KZ Vransko ter posebno še za izredno pozornost članom Sindikalne podružnice Delavske univerze v Ljubljani.

Vsem dragim prijateljem in znancem pa, ki so kakorkoli pomagali, da je bila zadnja pot naše dragete pokojnika tako slovesna poklonila toliko vences in cvetja, nam pomagali v mučnih urah sluzbe ter izrazili plemenito ali ustno svoje sočustvovanje, iskrena, topla zahvala!

Zalujoca hčerka Anica in sin Ernest z družinama v imenu ostalega sorodstva. Vransko, Ljubljana 18. decembra 1959.

RAZPISNA KOMISIJA PRI

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

razpisuje naslednja delovna mesta:

- 2 BLAGAJNIKOV Pogoj: srednja strokovna izobrazba s prakso v tej službi
- 3 LIKVIDATORJEV Pogoj: srednja strokovna izobrazba
- 3 VKNJIŽEVALCEV Pogoj: srednja strokovna izobrazba
- 2 STRAŽARJEV

ŠOFERJA osebnega avtomobila

Plača po uredbi o plačah uslužbencev bank in hranilnic in drugih tozadevnih predpisih ter položajna plača po pravilniku o položajnih plačah uslužbencev Mestne hranilnice Ljubljanske.

Lastnoročno pisane ponudbe pošljite do 5. januarja 1960. leta v

Personalni oddelak Mestne hranilnice Ljubljanske — Ljubljana, Čopova ulica št. 3, II. nadstropje, soba 7. 6838

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega dragega moža

JANEZA VREČARJA

se najlepše zahvaljujem vsem prijateljem in znancem za iskreno sočustvovanje, ki so mi ga izražali. Posebno zahvalo izrekam zdravnikom dr. Pinterju in ostalim za požrtvovalno pomoč med boleznijo. Lepa hvala darovalcem cvetja, duhovščini za spremstvo, predstavnikom organizacije, domačskli godbi, pevcem, gasilem in posebno iskrena hvala govornikom ob odprtem grobu in vsem ostalim, ki so ga spremili na njegovo zadnjo pot. — Iskrena hvala vsem.

Zalujoca žena Ana Vrečarjeva.

Domžale, 18. decembra 1959.

ZA 10. OBLETNICO PODJETJA

»LESNINA«

Današnje podjetje LESNINA je bilo 1949 leta ustanovljeno kot majhno podjetje, ki naj bi z lesom oskrbovalo malega potrošnika in obrtnika, z lesnimi izdelki in končnimi izdelki lesne industrije. To je LESNINA — takrat se »Les Ljubljana« — rasla sprva po časi, se je — s sprostitvijo gospodarstva in še posebej tržišča — začel po letu 1950 njen nagli vzpon, ki je podjetje pripeljal na vodilno mesto v trgovini z lesom in lesnimi izdelki v Jugoslaviji. Zato ima danes LESNINA po vsej Jugoslaviji svoje poslovne enote. V Sloveniji v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, v Novi Gorici in Skofji Loki, v hrvaških mestih Splitu, Zadru, Sibeniku, Rijeki, Puli in Zagrebu, v Srbiji pa so botele poslovne enote v Beogradu, NSU, Novem Sadu, Kragujevcu in Subotici, pa še v Bosni in Hercegovini, v Sarajevu, Banja Luki, Titulu in Zenici.

Pohštvo, rezan les, parketi, lesniti in drugi gradbeni material lahko kupujejo potrošniki Jugoslavije pri LESNINI — v enaindvajsetih krajih; v 23 prodajalnih na drobno s 4000 m² površine in v 11 skladiščih za prodajo na debelo z več kot 10.000 m² površine. Razen tega je še dvoje predstavništvo LESNINE v Beogradu in Subotici, ter tri odkupne točke v Sloveniji, Hrvaški in Bosni. Dosele LESNINA še ni odprla poslovalnice v Črni gori in Makedoniji, vendar pripravlja njihovo ustanovitve.

Pomembna te naloga, ki si jo je zadala LESNINA in to, da posreduje potrošnikom slovenske lesne industrije na tujih, predvsem pa na jugoslovanskih tržiščih po načelu, da mora izdelek na domačem tržišču po čim krajši poti k potrošniku, zato pa LESNINA prodaja po svojih poslovnih enotah neposredno potrošniku čim kakovostnejše in čim cenejše blago, ker je najkrajša pot do potrošnika tudi najcenejša.

LESNINA daje proizvajalcem velike delovne programe, z njimi sklepa dolgoročne pogodbe in jim tako nudi možnost, da si ustvarijo stvarne in dokončne proizvodne načrte ki omogočajo specializacijo posameznih obratov, kooperacijo med podjetji, kar je v skladu s perspektivnim načrtom razvoja pohštvene industrije Jugoslavije.

Od skupne vrednosti slovenske pohštvene proizvodnje, ki je lani znašala 8 milijard dinarjev, je bilo izvoženih izdelkov v tujino za 44 milijard dinarjev, za domači trg pa je ostalo blaga za 3,8 milijard dinarjev. Od tega je prodalo podjetje LESNINA izdelkov v vrednosti 2,2 milijarde dinarjev, kar predstavlja 59% celotne proizvodnje slovenske pohštvene industrije za domači trg. Vrednost blagovnega prometa LESNINE v letošnjem polletju je bila 1,1 milijarda pa je 6 milijard dinarjev, od tega 5 milijard na domačem trgu in 1 milijardo pa je znašal blagovni promet s tujimi odjemalci. V

prejšnjih letih je bil promet podjetja LESNINA izražen v milijonih dinarjev naslednji:

Leto	Notranji
------	----------

ZAHVALA
vsem, ki so spremili na zadnjo pot našega ljubega
JOŽETA NAGLIČA
Posebno se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano usšno in pismeno sožalje in pomoč v tem mučnem času. Lepa hvala invalidski organizaciji Zg. Siska, tajniku tovarišu Vidergarju za poslovljne besede ter pevcem za ganljive žalostinke.
Vsem iskrena hvala.
NAGLIČEVI

Skršena sporočam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je v 27. letu kruta usoda pretrgala nit življenja mojemu zlatemu sinu
IVU CVETKU
rez. oficirju – pilotu,
predavatelju predvojaške vzgoje
Pogreb nepozabnega bo v nedeljo, 20. decembra 1959 ob 15.30 na Mestnem pokopališču na Pobrežju pri Mariboru.
Neutolažljiva mama **Stefka**, zaročenka **Karla** in ostali sorodniki.
Maribor, 18. decembra 1959.

Tragično je preminila naša draga mama
Silva Podviz
roj. **ISKRA**
iz **Zbilj**
Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, 20. decembra 1959 na pokopališču v Preski.
Zalujoči: hčerki **Cvetka** in **Majda** z možem **Mirkom** ter družine **Iskra** in **Podviz**.

Umrila je naša ljuba mama, sestra in teta
KAROLINA PFEIFER
višji poštni kontrolor v pokoju v starosti 86. let
Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, 20. decembra, ob 15.30 uri iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah.
Zalujoči: hčerka **Ica**, brat **Ferdinand** in nečaki.
Ljubljana, 18. dec. 1959.

NENADOMA NAS JE ZAPUSTIL NAS DOLGOLETNI ČLAN KOLEKTIVA IN DELAVSKEGA SVETA
FRANC ZUPANC
TESAR
OD NEPOZABNEGA POKOJNIKA SE BOMO POSLOVILI V NEDELJO, 20. DECEMBRA 1959 OB 8. URI ZJUTRAJ
KRANJ, 19. DECEMBRA 1959
KOLEKTIV KRANJSKEGA GRADBENEGA PODJETJA – DELAVSKI SVET IN SINDIKALNA PODRUŽNICA KRANJ

Zalostni in potrti sporočamo, da nas je po dolgi in težki bolezni v 70. letu starosti zapustil naš dobri oče, mož in stari oče, brat in stric
ALOJZI ŠUSTERŠIČ
posestnik
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 20. decembra ob 15.30 izpred hiše žalosti v Kamni gorici.
Zalujoči: žena **Milka**, sin **Lojze** in hčerke **Milica**, **Jana** in **Jelka** z družinami ter ostalo sorodstvo.
Kamna gorica, dne 18. decembra 1959.

Umrila nam je naša ljuba žena, skrbna mama, stara mama, tašča in teta
ALOJZIJA RAVBAR
roj. **PIRC**
Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto 19. decembra ob 15. uri na pokopališču v Vavti vasi.
Zalujoči: mož **Jože**, sinovi **Jože**, **Stane** z družino, **Milan** z družino, **Vinko**, hčere **Marija**, **Malika** in **Olga** z družinami in ostalo sorodstvo.
Jurka vas, Novo mesto, Ljubljana, 17. decembra 1959.

V neizmerni žalosti sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša predraga sestra, teta in svakinja
MARIJA VERDIR
roj. **LOVŠIN**
K zadnjemu počitku jo bomo spremili v nedeljo, 20. decembra 1959 ob 15. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Trzinu.
Zalujoči: sestre, brata in ostalo sorodstvo.
Trzin, Goriča vas, Prigorica, Ljubljana, dne 18. decembra 1959.

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST,
DA JE TRAGIČNO PREMINILA
MAJDA KOČMUR
STUDENTKA ARHITEKTURE
NADVSE POŽRTVOVALNO IN DOBRO TOVARISIČO
BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.
MURSKA SOBOTA, DNE 18. DECEMBRA 1959
KOLEKTIV PROJEKTIVNEGA BIROJA
V MURSKI SOBOTI

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE SREDI DELA
NENADOMA UMRIL NAŠ ČLAN
ING. ARH. FRANC NOVAK
DIREKTOR PROJEKTIVNEGA BIROJA MURSKA SOBOTA,
ČLAN STROKOVNEGA SVETA IZVRŠNEGA SVETA
ZA URBANIZEM
POŽRTVOVALNEGA URBANISTA IN ARHITEKTA, GRADITELJA
PREKMURSKIH NASELIJ, BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.
URBANISTIČNO DRUŠTVO SLOVENIJE,
DRUŠTVO ARHITEKTOV SLOVENIJE
V LJUBLJANI, DNE 18. DECEMBRA 1959.

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil
ing. arh. FRANC NOVAK
DIREKTOR PROJEKTIVNEGA BIROJA V MURSKI SOBOTI
Nad vse požrtvovalnega dobrega tovariša in izrednega strokovnjaka
bomo ohranili v trajnem spominu
Kolektiv Projektivnega biroja v Murski Soboti
Murska Sobota 18 decembra 1959

OBJAVE OBVESTILA OBJAVE

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA ZA NURNE OBISKE NA
BOLNOLJUBNOM DOMU OD 20-7.
URE ZJUTRAJ OB NEDELJAH
IN PRAZNIH VES DAN

Zdravstveni dom VIC:

Dr. J. Janec, Prešernova 36-IV,
tel. 32-740. Nedeljska dežurna
služba v ambulanti Mirje, Trg
Mlad. delov. brigad tel. 21-797,
od 8-12.

Zdravstveni dom RUDNIK:

Dr. Kallinek Ivan, Ambulanta,
Ižanska 3, tel. 20-167. V nedeljo
dežurna služba v Ambulanti
Ižanska 3 od 9-11. ure samo za
nujne primere. — V odstopnosti
zdravniške kličite tel. LM 20-500.

Zdravstveni dom CENTER:

Dr. Novak Cveta, Miklošičeva
24, tel. 39-151. Za obiske otrok
ista tel. številka.

Zdravstveni dom SIKSA:

Dr. Jeržec Pavel, Knezova 11,
tel. 21-744.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:

Dr. Tigar Ljilja, Veselova 19, tel.
21-966. — V odstopnosti zdravniške
kličite tel. LM 30-896.

Zdravstveni dom MOSTE:

Dr. Moste, Prvomajska 11. tel.
31-359. — V odstopnosti zdravniške
kličite tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom LJUBLJANA —

POLJE:

Dr. Moškon Boris, 383-220. V od-
stopnosti zdravniške kličite tel. LM
383-190.

Podjetje Elektro Zirovnica ob-

vešča vse oddaljene električne
energije na področju od Zirovnice
do Jesenice, Rateče-Planica, da bo
zaradi nujnih del na daljnovodih
prekinjena dobava električne ener-
gije v nedeljo, dne 20. 12. 1959 od
8-16. ure.

Z električnimi napravami rav-
najte, kakor da so pod napetostjo.

Zaradi nujnih del na pre-
nosnih napravah bodo v ne-
deljo, 20. decembra, brez
električne energije odje-
malci, ki so oskrbovani iz
naslednjih transformator-
skih postaj:

od 7. ure 30 min do predvidoma
12. ure: Radomlje, Homec, Preše-
je, Smarce in Dupljava;

od 7. ure do predvidoma 13. ure
pa bodo brez električne energije
za knji med Vrhnico, Logom, Cer-
knico in Prezdrom vključno
Blaška planota.

Elektro-Ljubljana obklica

DREVI od 29. ure dalje bo v FE-

STIVALNI DVORANI »DRUŽAB-
NI PLEŠNI VEČER« pri katerem
sodelujejo znani pevci, zabavne
glasbe JIMMY STANIC iz Zagreba
in mednarodni artist FERMIER iz
Nizozemske s svetovno točko —
»FOOTBALL-DOGS«. JUTRI v ne-
deljo od 18. ure dalje bodo po-
stili isti spored.

ZA OTROŠKO KOZO

»Pour Vous«

NAJBOLJŠA KREMA!

»Flex«

Ne čisti madežev z benzenom.

Specijalen preparat »FLEX« ni

vnetljiv, sijajno čisti in ne pušča

roba okrog roba.

POPRAVEK

V Delu dne 18. dec. je bila po-

motoma spuščena ena vrstica v

oglasu za praznovanje občinske

praznika v Skofji Loki. Spored

prošav se pravilno glasi: v ne-
deljo 27. decembra;

ob 15. uri v Osnovni šoli Gabr-
je slavnostna akademija, pevski zbor

DPD Svoboda, Skofja Loka;

ob 15. uri v Kulturnem domu v

Poljanah prireditve mladinske or-
ganizacije Zoljane Spoznavajmo

svet in domovino;

ob 17. uri v TVD Partizan v

Gorenji vasi slavnostna akademija,
pevski zbor DPD Svoboda, Skofja

Loka.

glebališče

REPERTOAR

DRAMA LJUBLJANA

Sobota 19. dec. ob 19.30: Rose —

Budihuh: »Dvanajst porotnikov«.

Izven in za podelitve.

(Vstopnice so že v prodaji.)

Nedelja 20. dec. ob 13. Golia —

»Srečanje« Izven in za podelitve.

(Na razpolago so samo

še stolišča.)

Izdaja in tiska Časopisno podjetje DELO Ljubljana. Tom-

števila 1-3 — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. 3, telefon:

23-522 do 23-526 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Titova c. 7,

telefon: 21-896 — Poročni oddelček: Ljubljana, Titova c. 5,

telefon: 20-463 — Naštni predal 29 — Brozljani naslov: DELO

Ljubljana — Zira računari Komunalni banki Ljubljana

600-704 1-367 — Mesečna naročnina 300 din — Rokopisov ne

vracamo

1959

A. B. GUTHRIE, JR.

1959

POT NA ZAHOD

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

1959

DPD — SVOBODA

Ljubljana — Vič, Zaverska 3
Nedelja, 20. dec. ob 17.30: Jack Con-
finio: »V svobodo se poročim«, ko-
medija v treh dejanjih, štirih
slikah. — Ponovitev.
Prodaja vstopnic od 10-12. ure
in dve uri pred predstavo.

MESTNO LUTKOVNO

GLEBALIŠČE

MARIONETE

Levstikov trg št. 2

Sobota 19. dec. ob 17.30: Colodi —

»Bafano« Ostrček. Premiera za

otroke. V podelitve 40 obelutne

ustanovitve ZKJ.

Ob 20.30: Colodi — Bafano. —

Ostrček. Premiera za odrasle.

V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve ZKJ.

Nedelja 20. dec. ob 11.30: J. Pen-

gov-N. Simončič: »Zlata ribica«.

Ob 15.30: Colodi — Ostrček.

Ob 15.30: Colodi — Ostrček.

V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Zveze komunistov Jugosla-

vije. V podelitve 40 obelutne us-
tanovitve Z

Največ poročenih: 25 do 29 let

Ko so jugoslovanski statistiki delali lani veliko anketo med zaposlenimi ženami, so zbrali nekaj zanimivih podatkov, ki kažejo, da zaposlene Jugoslovanke zelo zgodaj sklepajo zakonsko zvezo. Odstotek samskih, ki znaša pri delavkah in meščankah izpod dvajset let še 91, se pri starejših občutno znižuje. Med ženskami stariimi od 20 do 24 let, znaša 58, za starost od 25 do 29 še 29, pri delavkah in namestnicah starih od 30 do 34 let, pa samo 24. Med ženskami v starosti od 45 do 49

let je najmanj samskih, in sicer komaj 16 odstotkov. To pa ne pomeni, da je med starejšimi največ poročenih, ker je že precej vdov in razvezank. Največ poročenih Jugoslovanek je starih od 25 do 29 let, in sicer 61 odstotkov.

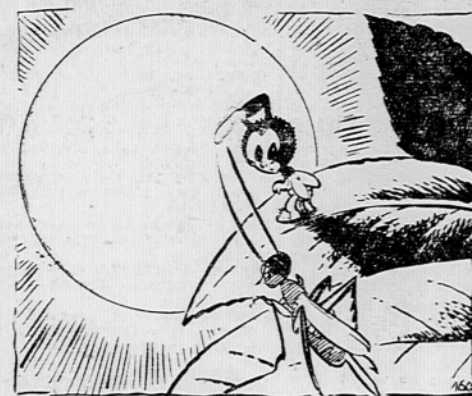
Pes je našel ugrabljenega otroka

V tirolskem kraju Imst je izšel pes ovčarske pasme dveletno deklico, ki so jo ugrabili materi in jo imeli skrito na podstrešju neke kmečke hiše. Ko je Maria Erter pogrešila svojo dveletno punčko, je ugrabitve takoj prijavila policiji. Deklice pa niso našli, dokler niso iz Innsbrucka pripeljali dresiranega psa, ki je povohal dekličino posteljico, smuknil po stopnicah in našel deklico na sosedovem podstrešju. Takoj potem so ugotovili tudi ugrabitelja. Bil je dekličin oče, ki se je pred nekaj meseci ločil od žene. Sosedje ga niso hoteli oddati, vendar se je prijavil sam, ker so osumili nekega njegovega prijatelja.

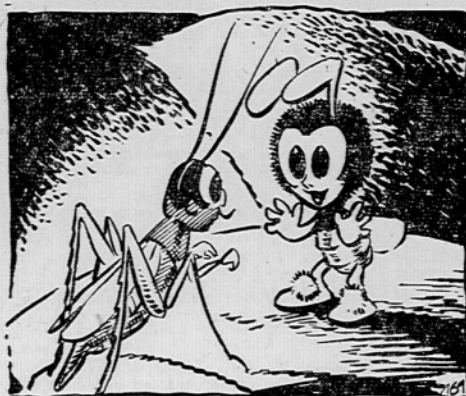
Italijanska reklama na Temzi

Italijanski izdelovalci novih motornih koles so poskrbeli za reklamo tudi v Angliji. Neka manekenka se je peljala z motornim kolesom od Stratforda na Avonu do Londona, tam pa so vse skupaj — dekle in motorno kolo — naložili na benesko gondolo, ki je vozila po Temzi mimo poslopja angleškega parlamenta.

WALDEMAR BONSELS CEBELICA MAJA MIKI MUSTER

160. Maja ni mogla več vzdržati v svojem skrivališču. Prečudna lepota jo je vabila k sebi. Ko pa je že hotela odleteti v mesečino, je sedla na list v njeni bližini krilata živalca, ki je Maja še nikoli ni bila videla. Komaj je sedla, se je obrnila proti mesecu, malce dvignila ozko krilo in začela z nožico urno drgniti po njegovem robu. Čuji!

161. Kot da bi drobna žival igrala na skrite gosli — razlegla se je tista srebrna melodija, ki je polnila vso jasno noč. »Prekrasno,« je zašepetala Maja, »zares, nebeško!« Poletela je k goscu. Ko se mu je približala, je prenehal igrati. Tišina je Majo zbegala. »Dobro noč,« ga je pozdravila zelo vljudno, ko si je priredila dnevni pozdrav.

162. »Ne zamerite, da vas motim,« je čebelica nagovorila živalco. »Toda vaša pesem je tako vabljiva, da se temu nisem mogla upreti.« Neznane jo je debelo pogledal: »Kakšno kobacalo pa ste?« je končno vprašal. »Kaj takega še nikoli nisem videl!« — »Nisem kobacalo,« je resno odvrnila Maja, »Maja sem, iz ljudstva čebel.« Godec je pokimal.

Zadnje poglavje »Elettore«

Na plitvini pred Zadrom ležijo ostanke Marconijevega plavajočega laboratorija

● Ko je bila pomožna ladja nemške mornarice, ki je plula pod poveljstvom kapitana Zimmermana, na poti iz Trsta v Zadar, so jo vzele v precep angleške letala. Po več strojninih rafalih in letalnih bombah je iz ladje butnil gost dim, nato pa plamen. Člani posadke so poskakali v morje, ladja pa se je potopila na plitvini.

Po več kot petnajstih letih je ta stara ladijska razbitina ki leži na plitvini med Borikom in vasio Diklo pri Zadru, zbudila zanimanje Italijanskega tiska in še posebej Italijanskega ministrstva za pošto in telekomunikacije. Ladijska razbitina, ki velja za muzejsko dragocenost, ima burno zgodovino. Potapljaška skupina »Tornado« podjetja »Brodospas« iz

Splita je nedavno raziskala »potopljeno ladjo. Glede na zanimanje, ki ga kažejo Italijani, bo podjetje »Brodospas« ponudilo Italijanskemu ministrstvu za pošto svoje usluge. Če se bodo sporazumeli, bodo skupine »Brodospas« dvignile ladjo in jo potem izročile Italiji, ki jo bo kakor pišejo Italijanski listi postavila na dvorišče med novimi poslopji ministrstva za pošto ali pa na eno izmed treh umetnih jezer, ki jih nameravajo izkopati blizu Palače špor. tov.

Zakaj toliko zanimanja za 95 m dolgo ladjo z nosilnostjo 730 tcn? Ladjo, ki je končala življenjsko pot kot pomožna bojna ladja hitlerjevske Nemčije, so zgradili še za časa avstro-ogrške monarhije kot jahto vojvode Stefana. Zaplula je pod imenom »Rovanak«, zmogla pa je dvanajst morskih milj. Med prvo svetovno vojno jo je zasedla angleška vojna mornarica, ki jo je kmalu potem preuredila v admiralsko ladjo angleškega poveljnika torpedovk na Severnem morju. Po prvi vojni je jahto kupil sorazmerno poceni znanstvenik Guglielmo Marconi, ki si je na njej uredil laboratorij za radijske poskuse. Na ladji je preživel osemnajst let.

Marconi, ki je dal jahti ime »Elettore«, je na odprtem morju preizkušal tedanje izume najbolj uglednih znanstvenikov, med drugim tudi odkritja Nikola Tesle. Z »Elettore« so leta 1924 prvič prenesli človeški glas iz Anglije v Avstralijo. Uspehi, ki jih je Marconi dosegel v prenašanju glasu na manjši in večji razdalje, so povzročili razne spore in sodne razprave, ker je šlo za znanstvena dognanja, ki jih je že prej od-

kril Nikola Tesla. Ameriško sodišče se je postavilo na stališče, da ni v Marconijevih patentih, ki se tičejo izpopolnjevanju aparatov za brezžično telegrafijo, nič njegovega in da jih je treba proglasiti za neveljavne. Od Marconijevih naslednikov je jahto »Elettore« kupilo leta 1937 Italijansko ministrstvo za pošto, med drugo vojno pa je bila v fašistični vojaški službi. Po italijanski kapitulaciji jeseni 1942 so si jo prisvojili Nemci, ki so se zatekli v tržaško tuklo. Preoblikovali so kljun, odstranili stare jambore ter postavili strojnice in topove. Po tajnem

sporazumu z nemškim poveljnikom Zimmermannom je profesor Piccotti odstranil z »Elettore« vse znanstvene aparate, s katerimi je delal Marconi poskuse in jih shranil v Trstu. Zdaj so skoraj vsi ti aparati v Italijanskem muzeju pošte in telekomunikacij, v Trstu pa hranijo še sidro, jambor in maketo »Elettore«. Po dobrih petnajstih letih bo torej treba napisati še zadnje poglavje burne in zanimive zgodovine nekdanjega plavajočega laboratorija znanstvenika Marconija, zgodovino »Elettore«, ki zdaj leži kot razbitina pred Zadrom. M.Lj.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

PRIJAZNI UBIJALCI

LEVE VEŽEJO TESNI NEŽNI DRUŽINSKI STIKI.

POFOTNIKI PRAVIJO, DA ZDRAVI ČLANI LEVJE DRUŽINE POMAGAJO STARIM, ONEMOGLIM SVOJCEM.

Brobiž

POCASNO LETALO V Sovjetski zvezi gradijo prototip majhnega letala, ki bo baje lahko letelo zelo počasi, in sicer 50 km na uro. Največja možna hitrost letala »Čebele« pa bo znašala 230 km, uporabljali pa ga bodo namesto helikopterjev predvsem za snemanje terena.

NESLANA SALA NA RACUN BRITANSKEGA MINISTRA Britanski minister za transport Murrpless ni imel vsa noč miru, ker je skupina gizdličnikov kar naprej zvonila pri vratih. Ko se je hibernski naveličan nadležnih deklet in fantov, je poklical policijo, ki pa je tudi imela precej dela, preden je pomirila razočarane mladince. Nekdo si je privoščil neslanost skupine deklet in fantov, je povabil na ples, pri tem pa jim je dal naslov britanskega ministra za promet.

RIMSKA GALEJA V LONDONU Pod neko londonsko obrežno ulico so našli ostanke rimske galeje, o kateri menijo da je bila v zemlji vsaj 1700 let. Arheolozi, ki je vodil izkopavanje, je izjavil, da je to verjetno druga najdena rimska galeja na območju Londona. Rimljanji so na teh galejah pluli po Temzi.

OD PIJANCEV ŽIVI Neki advokat iz Memphisa v ZDA ni hotel zagovarjati obtoženca, ki je zagrešil več kaznivih dejanj v popolni pijanosti. Dejal je: »Njegov primer je povsem jasn. Te pravice ne morem dobiti. Ker pa sem v mestu med prvimi pravnimi zagovorniki pijancev, bom izgubil kliente, če prevzamem očitno izgubljeno pravdo.«

BERLINSKA OPERA POIŠČE Na kraju, kjer je pred vojno stalo berlinsko operno poslopje, so te dni spravili pod streho novo operno hišo. Gradbeni stroški bodo znašali 24 milijonov mark. V polovnih letih so bile operne predstave v dramskem gledališču.

ZUZELKE NA ANTARKTIKI Ameriški bakteriolog dr. Meyer je zasedel na Antarktiki tako imenovane snežne muhe, ki skatejo podobno kot bolhe, pri tem pa uporabljajo zadek. Razen tega je Meyer odkril pol milimetra dolge čvrstke, ki se zadržujejo na skoraj povsem suhem zemljišču. Znanstveniki skušajo na raznih področjih Rossovega otoka zaslediti še več zastopnikov te živalske vrste.

KAJ BERO IGRALCI? Francoski filmski igralec Fernandel je takole odgovoril na vprašanje, kako filmski delavci berejo časopise: »Stati vedno prebirajo filmsko rubriko, igralci in igralkice naravnost študirajo rubriko obrekovanja, zares veliki igralci pa si ogledujejo le borzna poročila.«

NEW YORK IN CIGARETNI OGORKI Največje mesto na ameriški celini velja tudi za eno najbolj umazanih mest, zato so občinske oblasti nedavno začele široko kampanjo čistote in zdravstvenih ukrepov. Po vseh newyorških ulicah so razpostavili pepelnike, v katerih naj bi mimoideči puščali ogorko, razen tega pa so določili visoko globo za vsakogar, kdor bi na ulici kar tako odvrgel cigaretni ogorek.

ad vseparasad

Zobačec in morski pes na trnku

Na morski obali pri vasi Smokvce na Korčulji se je nedavno pripetil nenavaden dogodek, ki je bolj podoben »ribski zgodbi« kot pa resničnosti. Vendar je preveč priči, ki lahko dokažejo, da je ribski doživljaj resničen.

Ribič Danko Tomašič, ki je lovil zobate, je presenečeno pogledal, ko je na trnek ujel zobata in morskega psa. S težavo je ukrotil morskega požeruha in ga spravil na kopno. Izmeril je 175 cm, tehtal pa je bil dolg 175 cm, tehtal pa je nad 60 kg.

Le redkokdaj se primeri, da kdo ujame na trnek tako velikega morskega psa, še redkeje pa se zgodi, kar se je to pot: pa se zgodilo, kar se je najprej ujel nad kilogram težki zobatec, ki ga je prav takrat zgrabil morski pes. Zverina je pogoltnila zobata in trnek.

M. B.

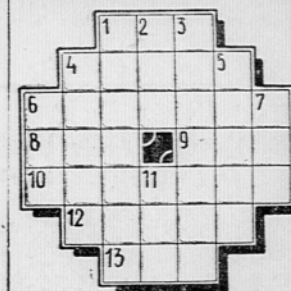
TOLAŽBA

Nekega jutra je srečal Stendhal sosedo, ženo bogatega industrijca, čigar hčer je nekaj tednov prej uzel za ženo obubožan plemič.

»Oh,« je zastokala. »Le kaj bo zdaj? Moj mož je včeraj bankrotiral. Zdaj hčeri ne bova mogla izplačati dote.«

»Nič hudega,« se je oglasil Stendhal, »zdaj bo vaš zet vsaj vedel, kaj je poroka iz ljubezni.«

Krizanka

VODORAVNO: 1. pripadnik slovenskega naroda, 4. nekdanji družbeni razredi v Indiji, 6. mestni gostinski lokal, 8. japonski denar, 9. tip sovjetskih reaktivnih letal, 10. nepravilnost, protizakonnost, 12. presoja, določitev vrednosti, 13. žensko ime.

NAVPIČNO: 1. planota, polje, 2. uradna kraljica velike severnoameriške države, 3. klanec, napet svet, 4. glavno mesto ZAR, 5. ime za številko, 6. največji jadranski otok, 7. nekdanji turški gospodar, veleposelnik, 11. krajevni prislov.

RESITEV PREJSNJE KRIŽANKE VODORAVNO: 1. Mirna, 6. Tanagra, 8. Eneji, 9. at, 10. ris, 11. ali, 12. et, 13. umik, 14. nosnica, 16. ukana.

NAVPIČNO: 4. N(ova) G(rica).

OGLAS

● V »DELU«
● USPEHI

ZDRAVILO NA CESTI

Tujec, ki se iz radovednosti sprejema po Katmanduju, začuden obstane pred zabojem, polnim glavice žebeljev. Zaboji visi na uličnem vogalu v višini človeške glave. Zakaj to? Se bolj se začudi, če pride mimo ženska ali mož, se ustavi ob zaboji in nekaj zamrmra, nato pa zabije vanj nov žebelj.

Odgovor je kratak: Vsakogar, kdor zabije žebelj v ta zabo, neha boleti zob. Tako delajo že stoletja, v vsem Nepalju skorajda ni človeka, ki bi po dvomili o učinkovitosti takega zdravila.

To pa ni edino zdravilo na ulici. Na drugem vogalu stoj ob steni kamnit klpec Ganeša, boga s slonjo glavo. Temu po žanstrvu je treba splesti ogrlico iz bombažnega prediva in že popustijo bolečine v želodcu. Vsak Nepalce ve, da se mora tisti, ki ga bolijo ušesa, zateči k boginji — obzdani votlini ob cesti — blizu Patana ter jo posuti s cvetjem in z rdečim prahom.

V mnogih azijskih deželah naletiš na podobno prizorovje. Na ulici v Hajderabadu v Indiji sem videl človeka, ki je z jelenovim rogom zdravil

revmatizem, v Iranu sem našel na uličnem prodajalca papirnatih amuletov proti glavobolu, v Burmi pa je faksu prisegel, da njegov zeleni kamen pozdravi vse mogoče bolezni.

Vendar se uveljavlja moder-

na medicina. V bolnišnicah in na klinikah delajo pravi zdravniki, ki bodo nemara že v bližnji prihodnosti znatno odrinili ulične mazače.

Kurirani pa niso edina kon-

serenca moderne medicine. V Indiji se je še ohranila staro-

davna, tako imenovana »ajurvedska« medicina, zasnovana na pravih, zapisanih v sankrtu na porumenelih palmovih listih ali na trakovih iz davnih stoletij. Na Kitajskem še velja akupunktura, zdravljenje najrazličnejših bolezni v tej obliki, da bolniku zabadajo v telo posebne iglice.

Zanimivo pa je, da se je v nekaterih deželah rodil hkrati s sovražstvom do kolonialistov tudi odpor proti moderni medicini in z njim v njej za staro slavo. Na hindujski univerzi v Benaresu imajo medicinsko fakulteto, na kateri predavajo izključno ajurvedsko medicino. Nedavno so listi pisali o protestu študentov te fakultete, češ da se njihovo dosedanje znanje in poznavanje človeškega telesa ne sklada z medicino, ki se jo učijo na tem zavodu.

Ko sem v Kalkuti želel, da bi me pregledal zdravnik, so me na kliniki vprašali, na kateri oddelek hočem: na evropskega, ajurvedskega, naturalističnega ali jogijskega. Moral sem globoko zajeti sapo preden sem odgovoril.

V Orientu ne manjka samozvanih zdravnikov, ki kar na ulici izvršujejo svoj poklic.

Tibor Sekelj

Danes zahodni sestanek na vrhu

Predsednik ZDA Eisenhower, premier Macmillan in kancler Adenauer so sinoči prispeli v Pariz

PARIZ, 18. dec. (AFP). Britanski ministrski predsednik Harold Macmillan je prispel v Pariz, kjer se bo jutri začela konferenca predsednikov vlad štirih zahodnih držav. Macmillana spremlja 12 funkcionarjev zunanjega ministrstva in vlade.

Predsednik ZDA Dwight Eisenhower je danes popoldne s posebnim vlakom odpotoval iz Touloune v Pariz.

V odgovoru na pozdrav francoskega državnega ministra Jacquinota, ki mu je zaželel dobrodoščilo, je ameriški predsednik izjavil, da so ZDA zdaj bolj trdno odločene, da bodo šle po poti krepitve svetovnega mira, kakor pa so bile kdaj koli v svoji zgodovini. Trdno smo odločeni delati za mir z vsemi, svojimi silami in z vso

predanostjo. Predsednik Eisenhower je tudi poudaril, da so Francija in ZDA zaveznice že dolgo vrsto let.

Predsednik Eisenhower je nocoj s posebnim vlakom iz Touloune prispel v Pariz. Predsednik ZDA je sprejel in pozdravil predsednika francoske republike de Gaulle. Po krajši ceremoniji se je Eisenhower z avtomobilom odpeljal v ameriško veleposlaništvo.

Iz dobro poučenih krogov se je zvedelo, da je zunanji mi-

nister Herter med vožnjo v Pariz seznanil predsednika Eisenhowerja o ameriško - francoskih nesoglasjih v politiki atlantske zveze. Herter ga je obvestil o delu Sveta atlantske zveze in možnostih za sporazum na pariški konferenci šefov zahodnih sil o datumu, ki naj bi ga predlagali sovjetskemu premiu Hruščevu za sklicanje konference najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda.

Azijsko-afriški ekonomski svet aprila v Kairu

Damask, 18. dec. (Reuter). — Enajst delegacij posvetovalnega odbora afriško-azijskega ekonomskega sveta je sklenilo, da bo prihodnje zasedanje odbora v aprilu prihodnje leta v Kairu. Na zasedanju bodo odobrili ustanovitev afriško-azijske organizacije za ekonomsko sodelovanje in se razgovorili o koordinaciji gospodarskih odnosov med azijskimi in afriškimi deželami. Ob zaključku petdnevnega zasedanja v Damasku so sprejeli osnutek načrta za gospodarsko sodelovanje in proračun predvidene organizacije.

V Pariz je nocoj prispel zahodnonemški kancler Adenauer, ki se bo jutri pridružil ministrskemu predsedniku Macmillanu in predsednikoma Eisenhowerju in de Gaulleu na četrtini konferenci zahodnih državnikov s kanclerjem je prispel tudi zunanji minister von Brentano.

Dobro poučeni krogi pravijo, da so se Francija, Velika Britanija in ZDA sporazumele, da bodo predlagale Sovjetski zvezi, naj bi bila konferenca predsednikov vlad Vzhoda in Zahoda 25. aprila prihodnje leto. Sodijo, da bo sovjetska vlada privolila v ta predlog.

Poskusni podzemeljski eksploziji v Louisiani

Washington, 18. dec. (Reuter). Komisija za atomsko energijo je objavila, da so v nekem rudniku soli v Louisiani izvedli dve majhni neatomski eksploziji, kar sodi v program ugotavljanja podzemskih eksplozij. Za vsako obeh eksplozij so uporabili 8 kg močnega razstreliva.

Predstavniki komisije je povedal, da bodo opravili še 10 podobnih eksplozij in da bodo močnejše. Za najmočnejšo bodo uporabili pet ton razstreliva.

Danes se v Parizu začne zahodna konferenca na najvišji ravni. Na njej bodo prisostvovali Dwight D. Eisenhower (levo zgoraj), Charles de Gaulle (desno zgoraj), Harold Macmillan (levo spodaj) in Konrad Adenauer (desno spodaj).

OB ROBU DOGODKOV

»Zahodni vrh«

Včeraj je admiralska križarka »Des Moines« vrgla sidra v Toulounu, od koder je predsednik ZDA nadaljeval potovanje v Pariz, kjer se bo na »zahodnem vrhu« srečal z zahodnimi kolegi: s predsednikom de Gaulle, premierom Macmillanom in kanclerjem dr. Adenauerjem. Pariška etapa je vmesna postaja na poti med Camp Davidom in »vrhunskim srečanjem« štirih velikih — de Gaulle, Macmillana, Eisenhowerja in Hruščeva.

O »vrhunskem sestanku« po obisku Hruščeva v ZDA veliko razpravljajo; vest, da bo do njega zagotovo prišlo, je vzbudila v svetu veliko upanja in optimizma, preudarnega, pa tudi pretiranega.

Skratka, v prvih po campdavidskih dneh je postal »vrh« za mnoge nekakšen simbol za alpinistično formulo, ki bo čez noč odpravila vse glavne neizbečnosti tega sveta.

Sele ko se je poleglo prvo navdušenje, se je svet začel zavedati, da pot do »vrha« ni tako preprosta. Prvemu navdušenju so sledile prve bojazni; iz izjav in priprav na obeh straneh je namreč postalo očito, da si oba glavna protagonista zamisljata v Camp Davidu razlašeno koeksistenco bolj kot koeksistenco obeh blokov, kar pomeni v bistru nadaljevanje dosedanjega boja med Vzhodom in Zahodom (le da z drugačnimi sredstvi), ne pa kot koeksistenco vseh narodov. V koeksistenci, ki se pripravlja, ni pravega mesta za zvenblokovske države in za dežele, ki se šele prebujajo; le-te namreč že v naprej zavračajo sleherni ideološki opredelitev, ker imajo pred seboj edini cilj — neodvisnost in hiter razvoj — ki ga hočejo doseči na lasten, sebi ustrezen način ne oziiraje se na že ustaljene in »dogmatske« ideološke recepte.

Interpelacija o zahodnonemškem oboroževanju v Londonu

London, 18. dec. (Reuter). — Laburistični poslanec William Warbey je sinoči v britanskem spodnjem domu izjavil, da so Zahodni Nemci dobavili jedrske rakete. S tem v zvezi je dejal, da v tem primeru ne gre več za taktično, marveč za strateško oboroževanje zahodnonemške vojske.

V odgovoru na to pripomba laburističnega poslance je pod sekretar v zunanjem ministru Robert Allan dejal, da Zahodna Nemčija, kolikor mu je znano, ne more proizvajati atomskega orožja na noben illegalen način. Potrdil je, da se zahodnonemski vojski dobavljajo rakete, dejal pa je, da niso atomske.

Tudi pot do »vrha« je zapletena. Eisenhower je pravkar končal prvo etapo svoje 22.000 milj dolge poti, na kateri je oziroma bo, obiskal enajst prestolnic, med njimi tudi — Madrid. Ali je z obiskom v neutralnih državah Azije in Afrike res uspel odpreti novo stran — ameriškega razumevanja za ta nerazvita področja — in s tem zagotoviti Zdrženim državam široko politično zaledje, bo pokazala prihodnost. Pariška etapa pa naj tudi pripravi zahodne zaveznice, da bodo enotni sedli za mizo s Hruščevim; ta problem, to je problem zahodne enotnosti, je dvovalenten: kako ga doseči in na čigav račun.

Ali bo osebnosti ameriškega prezidenta uspelo uskladiti vsebinsko različna temeljna raziranja o »vrhu«? Le-ta gre do od mnenja, da je »vrh« še le začetek serije sestankov na najvišji ravni (Angloameričani), preko prepračanja, naj bi bil »vrh« edinstveno, dobro pripravljeno delovno srečanje, ki bi po kompletnih rezultatih v zgodovino (de Gaulle), do trditve, da je vrhunski sestanek dobra prilika, da Zahod (ki je dovolj močan) izsili od Sovjetske zveze koncesije, in da se s Sovjeti ni treba pogajati, marveč od njih le zahtevati (dr. Adenauer)...

Druga plat »malega vrha« v Parizu pa je vprašanje, o čem bodo najvišji voditelji štirih zahodnih držav razpravljali. Ni namreč useneo, če skušajo doseči enotnost z razgovori in koncesijami na področju medsebojnih odnosov, oziroma če »presadijo« te razgovore na področja, ki na pariškem zasedanju niso zastopana, in se skušajo sporazumeti — morda nekoliko drastično povedano — na njihov račun. Taka možnost ne samo da ni izključena, marveč je celo zelo verjetna. To odkriva prizadevanost turškega zunanjega ministra Zorluja, ki je v nekaj dneh že drugič ponovil, da hočejo biti Turki prisotni, ko bodo razpravljali o »področjih«, ki zanimajo tudi Turčijo (Srednji vzhod)... In vendar je na dan, da v današnjem svetu ni več mesta za različne jalske variante, za »zgodovinske sestanke«, na katerih bi razpravljali in odločali o tistih, ki jih ni zraven!

Pariški sestanek štirih zahodnih državnikov torej ni važen samo za medsebojne zahodne odnose na večer pred »vrhom« in za srečanje vrhovov obeh blokov, marveč tudi za izvenblokovski svet. Od razgovorov v Parizu je torej precej odvisno, ali se bodo bojazni in pomiki izvenblokovskih narodov spričo bližnjih razgovorov na »vrhu« spremenili v odkrito nezaupanje ali ne.

M. S.

Načrti za »afriško leto«

Britanska laburistična stranka pripravlja med drugim tudi kampanjo za enomesečno bojkot južnoafriškega blaga

LONDON, 18. dec. (Tanjug). Sklep izvršnega odbora laburistične stranke, da bodo organizirali »afriško leto«, v okviru katerega bo prva akcija enomesečno bojkotiranje južnoafriških proizvodov, pozdravlja današnji »Daily Herald« kot »veliko kampanjo, ki bo združila vse človekoljubne in napredne Britance v boju proti rasni diskriminaciji«.

List pravi, da bo to organizirano bojkotiranje naposled pokazalo južnoafriški vladi, kako je javnost ogorčena zaradi »cinčnega kršenja človeških pravic v Južnoafriški uniji, pred katerim britanska vlada zapira oči«.

V okviru »afriškega leta« bo britanska laburistična stranka med drugim organizirala vrsto javnih konferenc, na katerih bo široko javnost seznanila z afriškimi problemi.

Izvršni odbor stranke je tudi sklenil ustanoviti lastno komi-

sijo, ki bo proučila položaj v centralno-afriški federaciji. Laburisti so odklonili sodelovanje v delu vladne »Moncktonove komisije«, ki je dobila nalogo, da pripravi predlog ustavnih reform v federaciji.

Poziv afriških držav Hamarskjöldu

New York, 18. dec. (Reuter). Skupina afriških držav je pozvala generalnega sekretarja OZN Hamarskjöldu, naj uveljavi vse »primerne ukrepe«, ki se mu zdijo potrebni zaradi te žalovne položaja v jugozahodni Afriki. Hamarskjöld bo danes odpotoval iz New Yorka na daljše potovanje po afriški celine, vendar ne namerava potovati v jugozahodno Afriko, ki je pod upravo Južnoafriške unije.

V pismu, ki so ga afriške delegacije poslale Hamarskjöldu, izražajo hudo zaskrbljenost, ker v Jugozahodni Afriki ubijajo nedolžne in neoborožene Afričane.

Manifestacija za Kasema

Bagdad, 18. dec. (AFP - Reuter). Nad pol milijona kmstov je danes v spredu manifestiralo pred poslopjem obrambnega ministrstva, kjer so zdaj prostori predsednika iraške vlade Kasema. Kmetje so prispeli iz vseh krajev dežele in so nosili zastave, transparente in slike generala Kasema.

Konec krize na Siciliji

OD NAŠEGA STALNEGA DOPIŠNIKA

RIM, 18. dec. (Po telefonu). Sicilijanski deželni parlament je danes dopoldne ponovno izvolil Silvia Milazza za predsednika deželne vlade. Milazzo je dobil pri glasovanju 59 glasov, to je 4 več kot jih je imel prej. Pogajanja med strankami za izvolitev nove vlade so trajala vse od preteklega torka, ko je bilo zasedanje odloženo in vso včerajšnjo noč skoraj prav do jutra.

Osnednje vodstvo krščansko demokratske stranke je pod pritiskom svojih levih struj privolilo na pogajanja z Milazzovimi krščanskimi socialisti in socialisti za sestavo 4-strankarske sredinsko levčarske vlade, toda le pod pogojem, da vlade ne bi podpisali tudi komunisti. Tako Milazzo kot socialisti so predlog, vezan na ta pogoj, odklonili. Vodstvo socialistične stranke je v sporočilu, ki ga je izdalo sinoči, poudarilo, da svoje prisotnosti v sicilijanski vladni večini ne veže na istočasno udeležbo komunistov v vladi.

ne more pa privoliti na to, da bi se apriori odrekli glasovom komunistov za program reforme sicilijanske družbe. Ker krščanski demokrati niso hoteli odstopiti od navedenega pogoja, so se pogajanja razbila in krščansko demokratska stranka je predložila svojega kandidata pri volitvah v deželni parlamentu, ki so se začele davi ob pol enajstih. Kandidat krščanske demokracije je dobil le 35 glasov.

Razbitje pogajanj za sestavo sredinsko levčarske vlade na Sicilijo bo imelo nedvomno svoje posledice tudi na nacionalnem planu, kajti desničarske stranke in desničarske struje krščansko demokratske stranke bodo izid teh pogajanj izkoristile za boj proti levčarskim strujam, to je predvsem proti Fanfaniju in njegovim sodelavcem, ki so tako na kongresu v Firencah kot kasneje zastopali stališča, da je možno doseči solidno večino za sredinsko levčarsko vlado. Krivdo bodo zvrnili na socialiste, ki se nečesto odtrgajo od komunistov. To je razvidno že iz današnjih komentarjev v krščansko demokratskem in desničarskem tisku.

Acia Stanovnik

Stevenson predlaga

Prvak ameriške demokratske stranke predlaga 40-letni program pomoči nerazvitim državam

NEW YORK, 18. dec. (Reuter). Prvak ameriške demokratske stranke Adlai Stevenson je predlagal, naj bi doleteli 40-letni mednarodni program pomoči nerazvitim deželam, po katerem bi za to pomoč namenili vsako leto 5 milijard dolarjev.

Stevenson, ki je bil dvakrat demokratski kandidat za predsednika ZDA in ki bo, kakor sodijo, glavni kandidat demokratske stranke na volitvah prihodnje leto, je sprožil tudi drugo pomembno predlogo v časopisu »Foreign Affairs«. Med drugim je predlagal, naj bi ob zaključku mednarodnega geofizikalnega leta ustanovili mednarodno geofizikalno komisijo, naj bi bila LR Kitajska sprejeta v OZN in naj bi organizirano uveljavljali načelo nemevnežanja v zadevah Srednjega vzhoda.

Kar zadeva razorožitev, je Stevenson predlagal, naj bi nadaljevali delo v tej smeri. Posebej je poudaril, da morajo ZDA podaljšati svoj sklen, da ne bodo oravljale atomskih eksplozij, dokler se ne bodo nadaljevali razgovori o razorožitvi z vsemi možnostmi za

uspeh. Stevenson je poudaril, da bi morala enakoravnati tudi Sovjetska zveza.

Avstrijsko-italijanski odnosi

Na Dunaju so potrdili vesti, da ZDA ne podpirajo Avstrije glede Južne Tirolske — Italijanski protestni notli proti govoroma Gschnitzerja

DUNAJ, 18. dec. (Tanjug). Generalni sekretar v avstrijskem zunanjem ministru Martin Fuchs je danes v izjavi za tisk potrdil vesti, da ameriška vlada ne podpira Avstrije glede tega, da bi predložila sporno vprašanje Južne Tirolske v proučitev OZN.

Fuchs je dejal, da je dunajska vlada obvestila ameriško zunanje ministrstvo, da namerava Avstrija ta spor predložiti na prihodnjem zasedanju generalne skupščine in da »Avstrija zahteva popolno avtonomijo za južne Tirolece«.

Fuchs je izjavil, da stoji ameriška vlada na stališču, da je bolj primerno, da razpravljajo o uveljavljanju pariškega sporazuma iz leta 1946 o pravicah južnih Tirolcev mednarodno sodišče pravice v Haagu.

Državni sekretar v avstrijskem zunanjem ministru Gschnitzer je v zadnjih 14 dnevih tretjič javno podprl avtonomistične zahteve manjšine v Južni Tirolski. Po govoru v Innsbrucku in na Dunaju na

sestankih Tirolcev — zaradi česar je Italijanska vlada že poslala dunajski protestni notli — je objavil članek v časopisu katoliške ljud. stranke »Österreichische Monarchie«, v katerem ponovno obtožuje Italijo, da ni uveljavila določb pariškega sporazuma. Opozoril je na to, da niso bili doseženi nobeni rezultati na dvostranskih pogajanjih, ki potekajo že tri leta po diplomatskih kanalih, ter je ponovno poudaril zahtevo, da mora Italija dati južnim Tirolcem »avtonomijo« ali pa zagotoviti »pravico do samoodločbe«.

Italijanska vlada je na pogajanjih zavrnila zahtevo po popolni avtonomiji Južne Tirolske ter to svoje stališče obraz-

ložila s tem, da so določbe pariškega sporazuma o zaščiti pravic manjšine v tej avtonomni pokrajini v glavnem uveljavljene in da imajo Tirolci svoje predstavnike v pokrajinskih vladi in v parlamentu v Bolzanu.

Jugoslovanski solisti v Romuniji

Bukarešta, 18. dec. (Tanjug). Te dni bo v Romuniji gostoval jugoslovanski solistični ansambel pod vodstvom Antonia Janigra. Jugoslovanski umetniki bodo priredili več koncertov v Bukarešti in najvažnejših kulturnih centrih dežele.

V Romuniji gostuje zdaj jugoslovanski dirigent Oskar Danon. Dirgal bo dva koncerta v Klužu in operno predstav »Aida« in »Evdjenja Onjagina« v veliki operi v Bukarešti.

Nemčiji grozi val stavk?

Vrsta zahodnonemških sindikatov namerava začetek januarja zahtevati zvišanje plač zaradi splošne podražitve živil

BONN, 18. dec. (Tanjug). Zahodno Nemčijo utegne že v prvih mesecih prihodnjega leta zajeti val sporov med delavci in delodajalci. Tako imenovano »mirno družbeno vzdušje« v deželi bo skajeno zaradi čedalje večjega nesorazmerja med naraščajočo dragino in zaslužkom delavcev.

Podpredsednika zveze sindikatov Rosenberga in Tacke sta na tiskovni konferenci v Düsseldorfu povedala, da bodo organizacije delavcev in nameščencev odpovedale vse tarifne pogodbe, ki jih je moč zakonito odpovedati. Nekatere kolektivne pogodbe še odpovedujejo. V prvih štirih mesecih prihodnjega leta bodo zahtevali zvišanje plač in mezd sindikati postarjev in že-

lezničarjev (okrog 3 milijone delavcev), grabenikov (okrog 1,3 milijona), kovinarjev in delavcev v kovinski industriji (okrog 4 milijone) kot tudi okrog 600 tisoč kmetijskih delavcev.

Poslabšanje položaja je prisililo kanclerja Adenauerja, da je sklical posebno sejo, katere so se razen članov »gospodarskega kabineta« udeležili tudi strokovnjaki za gospodarska in socialna vprašanja. Predsednik »nemške zveze banke« Blessing je dobil nalogo da nujno pripravi elaborat o razmerju med mezdami in cenami. Sindikatom pa so poslali zahtevo, naj bodo »zmerni, razumni in stvarni, kar se tiče tarifne politike«.

Neposredni povod za akcijo sindikalne zveze je splošno podražitev živil v deželi. Podpredsednika zveze sindikatov Rosenberga in Tacke pa sta izjavila, da bodo delavske organizacije uveljavljale tudi zahtevo, da je treba povečanje dohodkov delavcev in nameščencev vskladiti z povečanjem produktivnosti v proizvodnji. Po podatkih, ki so jih objavili že po letu 1958, so meзде zastajale za proizvodnjo, ki se je povečala za 2% medtem ko se je ta razlika v prvi polovici tega leta povečala še za trlkrat v škodo delavcev. Pri tem stare tarifne pogodbe še zdaleč niso ustrezale dejanskim potrebam delavcev in nameščencev.

Po določilih zakonov, ki so jih že sprejeli, ali napovedali bodo morali delavci povečati svoj prispevek za socialno varovanje za 10%, medtem ko se bodo stanovanja nekaterih kategorij v mestih podražila tudi za 38%. Napovedana je tudi po-

dražitev tekstilne konfekcije za 10%. Sindikati bodo zahtevali naj v novih tarifnih sporazumih to izravnajo s povečanim dohodkom delavcev.

Ker so bile namere sindikatov znane že prej, je združenje delodajalcev takoj reagiralo na izjave obeh omenjenih delavskih funkcionarjev. V sporočilu za javnost je združenje opozorilo sindiate, da bodo njihov zahteve »nujno izzvale zvišanje cen, ki ga ne bi bilo moč kontrolirati«. Zvezo sindikatov so pozvali, naj se zaveda hude odgovornosti, ki jo prevzema na se. Združenje delodajalcev bo kakor pravi sporočilo tudi samo proučilo zahtevo po spremembi tarifnih določil tam, kjer je to upravičeno.

Predsednik zveze delodajalcev Paulsen pa je izjavil, da je obžaloval, ker ustava ne določa izrednih ukrepov, s katerimi bi lahko »izgladili spore v proizvodnji« in preprečili stavke.

Vrhovni sovjet sklican za 14. januar

Moskva, 18. dec. (TASS). — Prezidijski vrhovnega sovjeta ZSSR je za 14. januar sklical četrti zasedanje Vrhovnega sovjeta.

Ho Si Minh predlagal novo ustavo

Hanoj, 18. dec. Kakor poroča TASS, se je v Hanoju začelo zasedanje severnovietnamske ljudske skupščine, ki obravnava predlog nove ustave. Predlog je utemeljil predsednik Ho Si Minh, ki je med drugim rekel, da mora nova ustava odpraviti nesocialistične oblike lastnine in poenostaviti nacionalno ekonomiko, ki naj temelji na družbeni in kolektivni lastnini.